

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

เกษม อุทยานิน. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร: สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506.

ก่อ สวัสดิ์พานิชย์. ควา�สัมพันธ์ในครอบครัว. พระนคร: วัฒนาพานิช, 2519.

กองการทะเบียน, กรมการปกครอง. ประมวลสถิติ ประจำปี 2529. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2530.

จรรยา คุณมี. การสอนวิชาสังคมศึกษา. มหาสารคาม, มศว.มหาสารคาม, 2520.

ทวีรัสมิ์ ธนาคม และคณะ. ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: วิบูลย์กิจการพิมพ์, 2524.

บุญลือ วันทายนต์. ครอบครัวและวงศัควาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทประชาชน จำกัด, 2525.

บุญถิ่น อัตถากร. พัฒนาการของครอบครัวและเด็ก. พระนคร: โรงพิมพ์ศรีหงส์, 2517.

บุญสนอง บุญโยทยาน. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.

ประคอง กรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2525.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดนนทชัย, 2523.

ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน. ลักษณะสังคมไทย. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี: โรงพิมพ์เสีียงเชียงจงเจริญ, 2515.

พัทยา สายหู. "ครอบครัวแสนสุข." รายงานการประชุมสัมมนาเรื่องปัญหาครอบครัว : รายงานการประชุมสัมมนา จัดโดยชมรมความมั่นคงของครอบครัวเชียงใหม่. เชียงใหม่: โรงพิมพ์พระสิงห์การพิมพ์, 2526.

ลาวัณย์ วิทยาอุทสิกุล. "การพัฒนามโนคติ และหลักการในวิชาสังคมศึกษา" เอกสารการสอน

- ชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 5. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช: กรุงเทพมหานคร, 2526.

พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์. "การพัฒนาทักษะในวิชาสังคมศึกษา" เอกสารการสอนชุดวิชาการสอน
สังคมศึกษา หน่วยที่ 6. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช :
กรุงเทพมหานคร, 2526.

วิจิตรวาทการ, หลวง. วิชาการครองเรือน-ครองรัก (หลักการครองเรือนและสร้างความ
ผาสุกในครอบครัว). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เสริมวิทย์บรรณาการ,
2518.

วันทนี วาสิกะสิน. ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

สุพิศรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,
2516.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางการศึกษา วิเคราะห์
และวางแผน. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529.

เอกสารอื่น ๆ

กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน, กรมตำรวจ. "ผลการปฏิบัติงานและวิธีการดำเนินการ."

1 มกราคม - 30 ธ.ค. 2530 และ 1 มกราคม - 30 ธ.ค. 2531. (อัดสำเนา)

จงกล นาธิรัฐ. "ความสนใจทางด้านเพศศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกในโรงเรียน
ทดลอง กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ฉลองรัฐ อินทรีย์และคณะ. "รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย
พ.ศ. 2527." คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2528.

- ไชยยศ เหมะรัชตะ. "รายงานผลการวิจัยเรื่องปัญหาเสพติด: การศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย." พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- เพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง. "อิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. "การวิเคราะห์ปัจจัยบางประการของเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- วาทิต อุดอามาตย์. "ค่านิยมเกี่ยวกับการสมรสของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.
- วาริ ว่องพินัยรัตน์. "การเปรียบเทียบความมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรสและชีวิตครอบครัวระหว่างผู้มีการศึกษาสูงและผู้มีการศึกษาค่ำ" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- สมจิตต์ ภาติกร และคณะ. "รายงานการวิจัยมูลเหตุจูงใจเสพสารให้โทษและสารเสพติดของเด็กชายวัยรุ่น อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่." ภาควิชาการพยาบาล สาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- เสนอ อินทรสุขศรี. "เพศศึกษา." กรุงเทพมหานคร: สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, 2526. (อัดสำเนา)
- ศักดิ์ประเสริฐ ทรัพย์ประเสริฐ. "บทบาทของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ในการวางแผนครอบครัวเพื่อสวัสดิการครอบครัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.

ภาษาต่างประเทศBooks

Biesanz, John and Biesanz, Mavis. Introduction to Sociology.

New Jersey: Prentice-Hall, 1969.

Brown, Francis J. Educational Sociology. 2nd. ed. New Jersey: Prentice-Hall, 1970.

Davis, Kingsley. Human Society. New York: The Macmillan, 1966.

Deighton, Lee C, Editor. The Encyclopedia of Education Vol.3.

New York : ~~The~~ Macmillan Company and The Free Press, 1971.

Encyclopedia Britannica. Vol.9. Chicago: Eneyclopedia Britannica, Inc., 1967.

Fenton, Edwin. The New Social Studies. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc, 1966.

Force, Eirzabeth S. Teaching Family Life Education. New York: Teachers College Press, 1971.

Good, Carter V, Editor. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book Co., 1973.

Kaphart, William M. The Family, Society and the Individual. 3nd. ed. Boston: Houghton Mifflin Co., 1972.

Kenworthy, Leonard S. Guide to Social studies teaching in Secondary Schools. Belmont, Colifornia: Wadsworth, 1962.

MacIver, R.M. and Page, Charles H. SOCIETY-An Introductory analysis. New York: Macmillan, 1965.

Michaelis, John U. Social Studies for children : A Guide to Basic Instruction. Englewood Cliff, N.J.: Prentice-Hall, 1978.

Murdock George Peter, Editor. Social Structure in Southeast Asia.

New York : Johnson Reprint Corporation, 1971.

Smelser, Niel J. Sociology-An Introduction. New Delhi: Wiley Eastern

Private Limited, 1970.

Tischler, Henry L., Whitten, Phillip; and Hunter, David E.K.

Introduction to Sociology. 2 nd ed. New York: Holt, Rinehart and
Winston, 1983.

Thomas W. La Verne and Anderson Robert J. Sociology: The study of human

relationships. New York: Hascourt Brace Jovanovich, Inc., 1972.

Winick, Charles. Dictionary of Anthropology. Iowa : ALLittlefield

Adams, 1958.

Articles

Cruz, Leonardo de la. "Family Life and Sex Education" Unesco

Principal Regional Office for Asia and the Pacific

September 1987.

Hett, Geoffrey G. "Family Separation: Its Effects upon the Educational

and Social-Emotional Growth of Children." Resources in

Educational Resources Information Center. Vol.21 No. 3

(March, 1986): 34.

Khan, Ansar Ali. "Family Life Education-concept goal and scope"

Unesco Principal Regional Office for Asia and the Pacific

April 1986.

MacIntire, Walter G. "Attitudes of Connecticut Principals Toward

Family Life Education," The Journal of School Health,

Vol.34, No. 3 (March 1969): 183-185.

Other Materials

Francis, Lowing Lawrence. "Express Need and Interests and a Basis of Sex Education for Ninth Grade Students". Dissertation Abstracts International Vol.32, No.12 (June 1972): 6685-A.

Gruneich, Angeline A. "A Comparison of Perceptions of Family Functioning and Parent-Adolescent Communication in Biological Families and Stepfamilies" Dissertation Abstracts International. Vol. 47, No. 7 (January, 1987): 2457-A.

Mengering, Robert Alan. "The Relationship of School Achievement and Disciplinary Problems to Single Parent Families among Selected Tenth and Twelfth Grade Students in the United States." Dissertation Abstracts International. Vol. 48, No. 11. (September 1987): 4048-A.

Suchart Somprayoon. "A Study on Thai Prospective Teachers' Opinion Toward Family Life and Family Planning Including Sex Education." Research Report Faculty of Education Chulalongkorn University, 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาชีวิตครอบครัวและเนื้อหาการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัวที่ควรจัดให้มีการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	46.94
หญิง	52	53.06
ระยะเวลาการทำงาน		
2-4 ปี	16	16.32
5-9 ปี	35	35.71
10-19 ปี	27	27.55
20 ปีขึ้นไป	20	20.41
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	15.31
ปริญญาตรี	36	36.73
สูงกว่าปริญญาตรี	47	47.96
ตำแหน่งหน้าที่งาน		
หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา	5	5.10
ครูสอนสังคมศึกษา ระดับ ม.ต้น	15	15.31
ศึกษานิเทศก์วิชาสังคมศึกษา	5	5.10
นักวิชาการศึกษาด้านหลักสูตร	5	5.10
นักวิชาการด้านแบบเรียนสังคมศึกษา	3	3.06
นักการศึกษาสาขาการสอนสังคมศึกษา	5	5.10
นักประชากรศาสตร์	5	5.10
นักสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา	5	5.10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
นักกฎหมาย	5	5.10
อาจารย์แนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา	5	5.10
นักจิตวิทยา	5	5.10
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและ ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ	5	5.10
เจ้าหน้าที่ตรวจกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและ เยาวชน	5	5.10
นักการศึกษาด้านคหกรรมศาสตร์	5	5.10
แพทย์ด้านการวางแผนครอบครัว	5	5.10
อื่น ๆ	15	15.31

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ความหมายและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับ เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับปัญหาของ เด็กและ เยาวชนที่มีชีวิตครอบครัวไม่มีคุณภาพ

1. ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติไม่เหมาะสม

ความประพฤติที่เป็นผลมาจากการมีชีวิตครอบครัวไม่มีคุณภาพ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. แสดงกิจกรรมารยาทไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ	3.19	0.53	เห็นด้วยมาก
2. พูดจาหยาบคาย พูดปด	3.17	0.52	เห็นด้วยมาก
3. แต่งกายไม่ถูกระเบียบของสถานศึกษาหรือ ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ	2.99	0.66	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความประพฤติกี่ เป็นผลมาจากการมีชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ	ความคิด เห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. คบเพื่อนที่ไม่ดี นำไปสู่การถูกชักจูงไปในทาง เลื่อมเสียได้ง่าย	3.18	0.54	เห็นด้วยมาก
5. หนีโรงเรียน ขาดเรียนด้วยเหตุอันไม่จำเป็น	3.11	0.60	เห็นด้วยมาก
6. ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ประหยัดอดออม	2.99	0.68	เห็นด้วยมาก
7. ให้ความช่วยเหลือพวกพ้องในทางที่ผิด ต่อกฎระเบียบของสังคม	2.90	0.75	เห็นด้วยมาก
8. จับกลุ่มมั่วสุมในสถานที่ไม่เหมาะสม เช่น เข้าไป มั่วสุมตามสถานเล่นเครื่องไฟฟ้า ศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ คอฟฟี่ช็อป เป็นต้น	3.20	0.67	เห็นด้วยมาก
9. เข้าไปเที่ยวเตร่ตามสถานเรีงรมย์ เช่น ดิสโก้เธค ไนต์คลับ คับ บาร์ สถานที่ อาบอบนวด เป็นต้น	3.04	0.79	เห็นด้วยมาก
10. เล่นกีฬาที่ไม่เหมาะสมกับวัย เช่น เล่นบิลเลียด เล่นโบว์ลิ่ง ขับรถแข่ง	2.90	0.69	เห็นด้วยมาก
11. เที่ยวเตร่กินเวลาอันควร เช่น กินเวลา 22.00 น.	2.97	0.61	เห็นด้วยมาก
12. เข้าไปในสถานที่มีการเล่นการพนัน เช่น สนามม้า สนามมวย บ่อนการพนัน เป็นต้น	2.85	0.70	เห็นด้วยมาก
13. เล่นการพนัน เช่น ไพ่ พนันม้าแข่ง พนันในเกมกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล ฯลฯ	2.97	0.71	เห็นด้วยมาก
14. ประพฤติตนเป็นคนเร่ร่อน จรจัด นอนหลับตามสถานที่สาธารณะ	3.00	0.81	เห็นด้วยมาก
15. ดิศยาเสพติดให้โทษ	3.37	0.66	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความประพฤตินี้เป็นผลมาจากการมีชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ	ความคิด เห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
16. ใช้ความรุนแรงหรือกำลังในการตัดสินปัญหา	3.26	0.63	เห็นด้วยมาก
17. ประพฤติตนเป็นนักเลง ก่อพฤติกรรมในทางเกเร เป็นอันธพาลที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคม	2.92	0.72	เห็นด้วยมาก
18. พกอาวุธ เช่น มีด ปืน ระเบิด ฯลฯ	2.92	0.72	เห็นด้วยมาก
19. ประกอบอาชญากรรม เช่น ริดไถเงิน ลักทรัพย์ จี้ ปล้น ฯลฯ	3.06	0.71	เห็นด้วยมาก
20. มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น เป็นเกย์ ทอม ดี	1.91	0.85	เห็นด้วยมาก
21. ประพฤติตนในท่านองผู้สาวที่ไม่ถูกต้องตามจารีต ประเพณีของสังคม	3.04	0.74	เห็นด้วยมาก
22. แต่งงานหรือมีชีวิตคู่เมื่อยังไม่พร้อม เช่น อายุยังน้อย ยังไม่มีอาชีพ ยังไม่มีความมั่นคง ทางฐานะ เศรษฐกิจ ฯลฯ	2.98	0.73	เห็นด้วยมาก
23. ก่อปัญหาทางเพศ เช่น การทำผิดลารอนาจาร คดีข่มขืน	2.88	0.82	เห็นด้วยมาก
รวม	3.03	0.59	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

2. ปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา

ปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ที่เป็นผลมาจากชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ	ความคิด เห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การเป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่รู้จักควบคุมสติอารมณ์ของตน อารมณ์แปรปรวน	3.17	0.55	เห็นด้วยมาก
2. มีความวิตกกังวลสูง ตึงเครียดทางอารมณ์มาก	3.09	0.59	เห็นด้วยมาก
3. มีความประพฤตินิยมโรคจิต โรคประสาท เช่น หวาดกลัว ไม่เข้าเพื่อนฝูง นั่งเพ้อฝัน เหม่อลอย เศร้าซึม กระสับกระส่ายอยู่ไม่เป็นสุข ฯลฯ	3.08	0.72	เห็นด้วยมาก
4. ไม่มีความรัก ความภูมิใจในตนเอง ในครอบครัว ในชุมชนของตน	3.27	0.75	เห็นด้วยมาก
5. การเป็นคนขาดความมั่นใจในการตัดสินใจ ของตนเองด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง	3.17	0.64	เห็นด้วยมาก
6. มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น	3.15	0.61	เห็นด้วยมาก
7. ไม่ให้ความรัก ความเข้าใจในบุคคลอื่น	3.08	0.67	เห็นด้วยมาก
8. คิดอิจฉาริษยาหรือไม่ปรารถนาต่อผู้อื่นในทางที่ดี	2.99	0.65	เห็นด้วยมาก
9. การเป็นคนที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่สามารถ วางตัวให้เป็นที่รักของผู้อื่น	2.95	0.76	เห็นด้วยมาก
10. การเป็นคนที่ไม่สามารถยอมรับความคิดเห็น ต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่เป็นส่วนรวม	2.93	0.61	เห็นด้วยมาก
11. เห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเป็นสำคัญ ไม่แบ่งปัน คนอื่น	2.93	0.63	เห็นด้วยมาก
12. ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดำเนิน ชีวิตของตน	2.90	0.66	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ที่เป็นผลมาจากชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
13. ขาดความพร้อม ขาดกำลังใจในการต่อสู้ เพื่อการดำเนินชีวิตของตนเอง	3.08	0.63	เห็นด้วยมาก
14. ไม่สามารถพัฒนาสติปัญญาให้สมกับวัยของคน	2.95	0.69	เห็นด้วยมาก
15. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมคิดเป็นนิสัย เช่น ดูทีวี กัดเล็บ ถอนผม บัสสาวะรดที่นอน ฯลฯ	2.76	0.89	เห็นด้วยมาก
16. เรียนหนังสือไม่ได้ มีผลการเรียนตกต่ำลง ทั้ง ๆ ที่ได้พยายามแล้ว	2.77	0.73	เห็นด้วยมาก
17. ไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่จะดูแลรักษาสุขภาพ ร่างกายของคนให้เป็นคนสมบูรณ์แข็งแรง	2.86	0.67	เห็นด้วยมาก
18. มีนิสัยอาชวาท ผูกพยาบาท ไม่มีน้ำใจเป็นนักศึกษา	2.98	0.57	เห็นด้วยมาก
19. ไม่มีความกล้าหาญในทางที่ถูกต้อง เช่น ปกป้องคนที่ทำดี เป็นต้น	2.85	0.73	เห็นด้วยมาก
20. ชอบที่จะแสดงความคิดเห็นที่เป็นการต่อต้าน กฎระเบียบของสังคม	2.97	0.71	เห็นด้วยมาก
21. การเป็นคนที่ไม่มีความจริงใจต่อผู้อื่น	2.96	0.74	เห็นด้วยมาก
22. การเป็นคนที่ขาดคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน เป็นต้น	3.14	0.62	เห็นด้วยมาก
รวม	3.00	0.62	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ความหมายและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับเนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่ควรรสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. บทบาท หน้าที่ และความสำคัญของครอบครัว

เนื้อหา	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ความหมายของครอบครัว	3.26	0.56	เห็นด้วยมาก
2. การเกิดของครอบครัว	3.20	0.51	เห็นด้วยมาก
3. ประเภทต่าง ๆ ของครอบครัว	2.96	0.53	เห็นด้วยมาก
3.1 เกณฑ์ในการแบ่งประเภทของครอบครัว แบ่งได้เป็น ครอบครัวเดี่ยว และ ครอบครัวขยาย	2.87	0.56	เห็นด้วยมาก
3.2 ลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย	2.86	0.55	เห็นด้วยมาก
3.3 ข้อดีและข้อเสียของครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย	2.99	0.58	เห็นด้วยมาก
4. ลักษณะและองค์ประกอบของครอบครัวที่มีคุณภาพ และครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ	3.36	0.55	เห็นด้วยมาก
5. วัฏจักรของครอบครัว	3.12	0.43	เห็นด้วยมาก
5.1 ความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวในระยะต่างๆ อันได้แก่	2.99	0.56	เห็นด้วยมาก
5.2 สภาพปัญหาและแนวทางป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาในระยะต่าง ๆ ของครอบครัว	3.23	0.55	เห็นด้วยมาก
6. บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว	3.29	0.53	เห็นด้วยมาก
6.1 การให้กำเนิดหรือผลิตสมาชิกใหม่ ให้กับครอบครัวและสังคม	3.12	0.66	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เนื้อหา	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6.2 การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกใหม่ให้เติบโต เรียนรู้ระเบียบของสังคม เติบโตขึ้น เป็นคนที่มีความประพฤติดี	3.37	0.63	เห็นด้วยมาก
6.3 การให้ความร่วมมือกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่จะอบรมสั่งสอนขัดเกลาให้สมาชิก ของครอบครัว เป็นคนดีมีคุณภาพ	3.32	0.63	เห็นด้วยมาก
7. ความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.30	0.54	เห็นด้วยมาก
7.1 ความสำคัญของครอบครัวโดยทั่วไป	3.32	0.55	เห็นด้วยมาก
7.2 ความสำคัญของครอบครัวต่อคุณภาพชีวิต ของสมาชิกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ	3.37	0.56	เห็นด้วยมาก
7.3 ความสำคัญของครอบครัวต่อสวัสดิภาพของสังคม	3.21	0.61	เห็นด้วยมาก
รวม	3.14	0.54	เห็นด้วยมาก

2. แนวทางในการดำเนินชีวิตครอบครัวที่มีความดี

เนื้อหา	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์	3.31	0.56	เห็นด้วยมาก
1.1 ลักษณะและบุคลิกของคนที่มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตสมบูรณ์	3.33	0.57	เห็นด้วยมาก
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจ	3.32	0.57	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เนื้อหา	ความคิด เห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.3 ปัญหาและสาเหตุของการเจ็บป่วยทางกาย และจิตใจ	3.22	0.65	เห็นด้วยมาก
1.4 การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและส่งเสริมให้มี สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์	3.32	0.58	เห็นด้วยมาก
2. พัฒนาการในช่วงวัยรุ่น	3.32	0.51	เห็นด้วยมาก
2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย	3.31	0.52	เห็นด้วยมาก
2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์และสติปัญญา	3.36	0.58	เห็นด้วยมาก
2.3 พัฒนาการทางด้านสังคมและบุคลิกภาพ	3.35	0.56	เห็นด้วยมาก
3. เพศศึกษา	3.11	0.59	เห็นด้วยมาก
3.1 ความหมายและจุดมุ่งหมายของเพศศึกษา	3.10	0.61	เห็นด้วยมาก
3.2 สรีรวิทยาของเพศชาย และ เพศหญิง	3.08	0.63	เห็นด้วยมาก
3.3 สุขปฏิบัติเกี่ยวกับสรีรวิทยาเพศชาย และ เพศหญิง	3.07	0.67	เห็นด้วยมาก
3.4 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ของมนุษย์	3.13	0.65	เห็นด้วยมาก
3.5 จริยธรรมของเพศสัมพันธ์ของมนุษย์	3.15	0.66	เห็นด้วยมาก
3.6 วัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมเกี่ยวกับ เพศสัมพันธ์ในสังคมไทย	3.22	0.66	เห็นด้วยมาก
3.7 ความรับผิดชอบและทัศนคติ เกี่ยวกับเรื่องเพศ ที่เหมาะสมกับสังคม และประเพณีของสังคมไทย	3.23	0.65	เห็นด้วยมาก
3.8 การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นที่เกิดจาก เพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ ฯลฯ	3.27	0.67	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เขตเทศบาล	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. การสร้างมนุษยสัมพันธ์	3.40	0.49	เห็นด้วยมาก
4.1 ความสำคัญของการสร้างมนุษยสัมพันธ์	3.37	0.54	เห็นด้วยมาก
4.2 ข้อควรปฏิบัติ เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่าง เป็นสุข	3.39	0.60	เห็นด้วยมาก
4.3 มารยาทในการคบเพื่อนเพศเดียวกัน และต่างเพศ	3.33	0.59	เห็นด้วยมาก
5. การเลือกคู่ครอง	3.22	0.54	เห็นด้วยมาก
5.1 การคบเพื่อนต่างเพศ	3.21	0.59	เห็นด้วยมาก
5.2 ปัญหาทั่วไปของการนัดหมาย	3.01	0.58	เห็นด้วยมาก
5.3 องค์ประกอบที่ทำให้มีคู่ครอง	2.99	0.63	เห็นด้วยมาก
5.4 มูลเหตุที่ทำให้ชายหญิงเลือกคนใด คนหนึ่งเป็นคู่ครอง	3.01	0.61	เห็นด้วยมาก
5.5 สาเหตุของการอยู่เป็นโสด	2.92	0.65	เห็นด้วยมาก
5.6 ข้อเสนอแนะในการเลือกคู่ครอง	3.13	0.62	เห็นด้วยมาก
6. การสมรส	3.13	0.54	เห็นด้วยมาก
6.1 ความหมายของการสมรส (การแต่งงาน)	3.08	0.67	เห็นด้วยมาก
6.2 ข้อห้ามของการสมรส	2.87	0.68	เห็นด้วยมาก
6.3 การสิ้นสภาพการสมรส	2.87	0.68	เห็นด้วยมาก
7. กฎหมายครอบครัว ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5	3.00	0.67	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เนื้อหา	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7.1 กฎหมายระหว่างคู่สมรส	2.87	0.69	เห็นด้วยมาก
7.2 กฎหมายระหว่างบิดามารดากับบุตร	3.03	0.61	เห็นด้วยมาก
7.3 กฎหมายว่าด้วย ค่าอุปการะเลี้ยงดู	2.96	0.59	เห็นด้วยมาก
8. การปรับตัวของสามีภรรยา	3.15	0.63	เห็นด้วยมาก
8.1 เกณฑ์พิจารณาชีวิตสมรสที่ประสบความสำเร็จ	3.10	0.68	เห็นด้วยมาก
8.2 บทบาทและความคาดหวังของสามีและภรรยา	2.99	0.69	เห็นด้วยมาก
8.3 วิธีการปรับตัวของสามีภรรยา	3.19	0.63	เห็นด้วยมาก
9. การวางแผนครอบครัว	3.19	0.65	เห็นด้วยมาก
9.1 ความหมายของการวางแผนครอบครัว	3.18	0.70	เห็นด้วยมาก
9.2 ความจำเป็นและประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว	3.23	0.65	เห็นด้วยมาก
9.3 วิธีการต่าง ๆ ในการวางแผนครอบครัว	3.20	0.67	เห็นด้วยมาก
10. ความสำคัญของการ เป็นพ่อ เป็นแม่	3.29	0.64	เห็นด้วยมาก
10.1 ความสำคัญของการ เป็นพ่อ เป็นแม่	3.31	0.66	เห็นด้วยมาก
10.2 คุณประโยชน์ของการมีลูก	3.21	0.66	เห็นด้วยมาก
10.3 บทบาทของพ่อแม่	3.34	0.67	เห็นด้วยมาก
10.4 วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร	3.35	0.64	เห็นด้วยมาก
รวม	3.17	0.64	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

3. การเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาวีชีวิตครอบครัว

เนื้อหา	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนิน			
วีชีวิตครอบครัว	3.07	0.58	เห็นด้วยมาก
1.1 การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทาง			
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.08	0.53	เห็นด้วยมาก
1.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง			
การปกครอง สังคมและวัฒนธรรม	3.00	0.67	เห็นด้วยมาก
1.3 ปัญหาวีชีวิตครอบครัว	3.30	0.59	เห็นด้วยมาก
1.3.1 ความหมายของปัญหาวีชีวิตครอบครัว	3.20	0.53	เห็นด้วยมาก
1.3.2 สาเหตุของปัญหาวีชีวิตครอบครัว	3.26	0.56	เห็นด้วยมาก
1.3.3 แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาวีชี			
ครอบครัว	3.37	0.56	เห็นด้วยมาก
2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและ			
ชีวิตครอบครัว	3.03	0.61	เห็นด้วยมาก
2.1 ความจำเป็นและความสำคัญของการมีชีวิต			
ตนเองและชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ	3.31	0.58	เห็นด้วยมาก
2.2 การวางแผนชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัว			
ให้มีคุณภาพ	3.27	0.53	เห็นด้วยมาก
2.3 บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง			
ครอบครัว และสังคม	3.38	0.58	เห็นด้วยมาก
รวม	3.22	0.59	เห็นด้วยมาก

สำหรับข้อคิด เห็นและข้อ เสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับปัญหาของ เด็กและ เยาวชน อันเนื่องมาจากการมีชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ และ เนื้อหาที่ควรสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในลักษณะคำถามแบบปลายเปิด ผู้วิจัยได้สรุปแล้วนำเสนอ ดังนี้

1. ปัญหาของเด็กและเยาวชนอันเนื่องมาจากการมีชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ

ก. ในด้านความประพฤติ ได้แก่ การไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีระเบียบวินัย เท่าที่ควร ต้องได้รับความเอาใจใส่มาก ๆ ทำอะไรตามใจตัวเอง การชอบเรียกร้องความสนใจเพื่อลดปมด้อยของตน การพูดไม่ชัดเจนขัดคำ ไม่รู้จักการพูดในสิ่งที่ควรพูด ไม่มีวิธีการพูดจาโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น การขาดความรักส่วนรวม รักแต่ตัวเอง การไม่รู้จักประ เหมิน เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างถี่ถ้วน เลินเล่อ ผิดพลาดง่าย การเป็นคนชอบใช้อำนาจ เพด็จการ รวมอำนาจไว้คนเดียว การเป็นคนกะล่อน เอาตัวรอดเท่านั้น โทกหกหลอกลวง ไม่มีสำนึกของความผิด

ข. ในด้านจิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ได้แก่ การเป็นคนที่ไม่มียุทธธรรมยืนหยัดยืนร้ายกับผู้อื่น การเป็นคนไม่มีน้ำใจต่อผู้อื่น เห็นการช่วยเหลือกันเป็นการขาดทุน เป็นเรื่องโง่ การไม่รู้จักคิดถึงจิตใจคนอื่น เข้าใจได้เฉพาะจิตใจความรู้สึกของคนเท่านั้น การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่ยอมรับผู้อื่น การเป็นคนก้าวร้าวทั้งกริยาท่าทางและคำพูด เป็นคนจิตใจอ่อนไหว ต้องการความรักความอบอุ่นมากไป

ค. ปัญหาของเด็กและเยาวชนในด้านอื่น ๆ ได้แก่ เด็กที่มีความรักพร้อม บางครั้งจะไม่สนใจและไม่ค่อยเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งจะก่อปัญหาได้รุนแรงกว่าเด็กไม่พร้อมมาก เมื่อมีปัญหาจะมองได้ยากกว่า ต้องใช้เวลาศึกษานาน เพราะบางครั้งทุกคนจะเห็นว่าพร้อมแล้ว กว่าจจะรู้จักแก้ไขไม่ทัน เด็กที่มีปัญหา ถ้าผู้ใหญ่ให้การอบรม ให้ความสนใจจะได้ผลง่ายกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พร้อม จะทำให้เป็นเด็กมีน้ำใจได้ เพราะ เป็นประเภทมีจิตใจอ่อน ซึ่งการให้ความเข้าใจเด็กเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการอบรม ต้องมีความอดทนที่ต้องทนต่อความก้าวร้าวในระยะแรก ต้องเสียสละทั้งกำลังใจ และกำลังทรัพย์ จึงจะบรรลุผลได้

2. การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้ เน้นเรื่องพละนาฏย ซึ่งจะช่วยให้คนเรามีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ อันดับรองลงมาคือการศึกษาที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพหรือการมีงานทำ มีรายได้ ไม่ว่าจะงาน เมื่อคนช่วยตัวเองได้ ก็สามารถที่จะช่วยคนอื่น ๆ ในครอบครัว ในชุมชน ในสังคมและชาติได้ ให้มีความเข้าใจ

ในบทบาทหน้าที่ของบิดามารดา และของลูก นำเรื่องราวของครอบครัวต่างประเทศมาเปรียบเทียบกับครอบครัวของไทย เพื่อให้เกิดความรู้ที่กว้างขวางขึ้น ค่านิยมของสังคมที่มีผลกระทบต่อปัญหาครอบครัว การแก้ปัญหาครอบครัวด้วยธรรมะ การแก้ปัญหาของวัยรุ่น วิธีการอบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นคนมีความรับผิดชอบในสิทธิ หน้าที่ที่พึงมีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา เปรียบเทียบระหว่าง พ่อแม่ พี่น้อง บทบาทของการเป็นลูกที่ดี ลูกศิษย์ที่ดี การปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมตั้งแต่เยาว์ การยอมรับกฎกติกาของครอบครัว พฤติกรรมของตนเองที่มีผลต่อบิดามารดา บุคคลอื่นในสังคม กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพดี เช่น ในช่วงเลิกเรียน เลิกงาน วันหยุด และกิจกรรมที่ร่วมมือกับชุมชน การสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความพอใจปรับตัวได้ และมีความสุขในการดำเนินชีวิตในสังคม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาขอข้าย เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว

1. อาจารย์เจริญ ไสตถิพันธุ์ หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนปทุมคงคา
2. ผศ. อมรา รอดดารา อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยมศึกษา)
3. ผศ. ดร. อารมย์ ฉนวนจิตร นักการศึกษาทางการสอนสังคมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ดร. ทวีร์สมิ์ อนาคตม ข้าราชการบำนาญจาก มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (อดีตหัวหน้า
ภาคคหกรรมศาสตร์)
5. ผศ. รัชนี ลาชโรจน์ หัวหน้าภาคคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
6. รศ. ดร. สติศย์ นิยมญาติ รองคณบดีทั่วไป คณะสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7. รศ. เฉลิมศรี ธรรมบุตร คณะสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์
8. รศ. ดร. พิเชิต พิทักษ์เทพสมบัติ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. ศ. นพ. สุพร เกิดสว่าง หัวหน้าหน่วยวิจัยการวางแผนครอบครัว
ภาคสูติศาสตร์ นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ตารางที่ 4 ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เกี่ยวกับความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity)

การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่ นำ มาบูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหา		ผลการพิจารณา	
	จุดประสงค์การเรียนรู้	ขอบข่ายเนื้อหา	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง
1.	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ตลอดจนความสำคัญของครอบครัว ที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคมส่วนรวม 2. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตครอบครัวและตระหนักถึงความสำคัญของระบบครอบครัวที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้เป็นคนที่มีคุณภาพของสังคม	<u>บทบาท หน้าที่ และความสำคัญของครอบครัว</u>				
		1. ความหมายของครอบครัว.....	9	-	✓	-
		2. การเกิดของครอบครัว.....	6	3	✓	-
		3. ประเภทต่าง ๆ ของครอบครัว.....	8	1	✓	-
		4. ลักษณะโดยทั่วไป ๆ ของครอบครัวแต่ละประเภท.....	7	2	✓	-
		5. ลักษณะและองค์ประกอบของครอบครัวที่มีคุณภาพดี.....	8	1	✓	-
		6. ลักษณะและองค์ประกอบของครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ.....	7	2	✓	-
		7. วัฏจักรของครอบครัวในระยะต่าง ๆ.....	8	1	✓	-
	8. สภาพปัญหาและแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหา					

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อช่วยเนื้อหา		ผลการพิจารณา	
	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อช่วยเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง
2.	3. เพื่อให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบที่จะปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคมส่วนรวมได้	ในช่วงต่าง ๆ ของครอบครัว.....	8	1	✓	-
		9. บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว.....	8	1	✓	-
		10. ความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....	8	1	✓	-
		11. ความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณภาพของสังคม.....	8	1	✓	-
	1. ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพที่ดี	<u>แนวทางในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u>				
		1. ลักษณะและบุคลิกภาพของคนที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์.....	8	1	✓	-
		2. ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ.....	8	1	✓	-

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อช่วยเนื้อหา		ผลการพิจารณา	
	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อช่วยเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง
3. ให้นักเรียนมีความสามารถที่จะวางแผนชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนสามารถที่จะปฏิบัติได้	ผู้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพดี	3. ปัญหาและสาเหตุของการเจ็บป่วยทางกายและทางจิต.....	9	-	✓	-
		4. การปฏิบัติตน เพื่อป้องกันและส่งเสริมให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์.....	9	-	✓	-
		5. พัฒนาการในช่วงวัยรุ่น.....	8	1	✓	-
		6. พัฒนาการทางด้านร่างกายของวัยรุ่น.....	8	1	✓	-
		7. พัฒนาการด้านอารมณ์และสติปัญญาของวัยรุ่น.....	8	1	✓	1
		8. พัฒนาการทางด้านสังคมและบุคลิกภาพของวัยรุ่น.....	8	1	✓	-
		9. ความหมายและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา.....	6	3	✓	-
		10. สรีรวิทยาของเพศชายและเพศหญิง.....	7	2	✓	-

หัวข้อที่	การศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อช่วย เนื้อหา		ผลการ พิจารณา	
	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อช่วย เนื้อหา	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง
		11. สุขปฏิบัติ เกี่ยวกับสรีรวิทยาของเพศชาย และเพศหญิง.....	7	2	✓	-
		12. ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับ เพศสัมพันธ์ของมนุษย์.....	7	2	✓	-
		13. จริยธรรมทาง เพศสัมพันธ์ของมนุษย์.....	7	2	✓	-
		14. วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ถูกต้อง ในสังคมไทย.....	5	4	✓	-
		15. ความรับผิดชอบและทัศนคติ เกี่ยวกับ เรื่อง เพศสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับสังคมและประเพณี ของสังคมไทย.....	8	1	✓	-
		16. การป้องกันและแก้ไขปัญหาอัน เกิดจาก เพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ ฯลฯ.....	8	1	✓	-
		17. ความสำคัญของการสร้างมนุษยสัมพันธ์.....	8	1	✓	-

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อช่วยเนื้อหา		ผลการพิจารณา	
	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อช่วยเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง
		18. การปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง เป็นสุข.....	8	1	✓	-
		19. มารยาทในการคบเพื่อต่างเพศ.....	7	2	✓	-
		20. องค์ประกอบที่ทำให้มีคู่ครอง.....	7	2	✓	-
		21. มูลเหตุที่ทำให้ชายหญิงเลือกคนใดคนหนึ่ง เป็นคู่ครอง.....	8	1	✓	-
		22. สาเหตุของการอยู่เป็นโสด.....	6	3	✓	-
		23. ข้อเสนอแนะในการเลือกคู่ครองที่เหมาะสม.....	7	2	✓	-
		24. ความหมายของการสมรส.....	9	-	✓	-
		25. ข้อห้ามของการสมรส.....	8	1	✓	-
		26. การสิ้นสภาพการสมรส.....	9	-	✓	-
		27. กฎหมายครอบครัวในสังคมไทย.....	8	1	✓	-
		28. การปรับตัวของสามีภรรยา.....	9	-	✓	-
		29. การวางแผนครอบครัว.....	9	-	✓	-

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อขยายเนื้อหา		ผลการพิจารณา		
	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อขยายเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	
3.	1. ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจถึงสภาพโดยทั่วไป สาเหตุ ตลอดจนผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว	30. ความสำคัญของการ เป็นพ่อ เป็นแม่.....	8	1	✓	-	
		31. คุณประโยชน์ของการมีลูก.....	8	1	✓	-	
		32. บทบาทของพ่อแม่.....	7	2	✓	-	
		33. วิธีการอบรม เลี้ยงดูบุตร.....	7	2	✓	-	
	2. ให้นักเรียนมีความสามารถที่จะใช้วิจารณญาณอย่างมี เหตุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตของตนเองและครอบครัวได้	<u>การ เตรียมการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาวิตชีวิตครอบครัว</u>					
		1. การ เปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ การ เมือง การปกครอง สังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว.....	8	1	✓	-	
		2. การ เปลี่ยนแปลงและความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว.....	8	1	✓	-	
		3. สภาพโดยทั่วไปของปัญหาชีวิตครอบครัว.....	8	1	✓	-	
		4. สาเหตุของปัญหาชีวิตครอบครัว.....	8	1	✓	-	

หัวข้อที่	การศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อ ขยาย เนื้อหา		ผลการ พิจารณา	
	จุดประสงค์การ เรียน	ขยาย เนื้อหา	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง
		5. แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว	8	1	✓	-
		6. ความสำคัญของการมีชีวิตครอบครัวที่มี คุณภาพ.....	7	2	✓	-
		7. แนวทางการวางแผนชีวิตของตนเองให้ เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ตลอดจน สภาพสังคมและ เศรษฐกิจ.....	8	1	✓	-
		8. แนวทางในการวางแผนชีวิตครอบครัวให้มี คุณภาพ.....	8	1	✓	-
		9. บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม.....	8	1	✓	-

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาของกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร
ที่นำมาเป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 29 โรงเรียน

1. โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร	21. โรงเรียนสตรีวัชรพงษ์
2. โรงเรียนวัดราชาธิวาส	22. โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม
3. โรงเรียนสตรีวิทยา	23. โรงเรียนศึกษานารี
4. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	24. โรงเรียนมัธยมวัดคาวคอง
5. โรงเรียนนันทรีวิทยา	25. โรงเรียนวัดราชโอรส
6. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	26. โรงเรียนวัดพุทธบูชา
7. โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม	27. โรงเรียนทวีธาภิเศก
8. โรงเรียนศรีอยุธยา	28. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
9. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	29. โรงเรียนวัดหนองแขม
10. โรงเรียนหอวัง	
11. โรงเรียนปทุมคงคา	
12. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง	
13. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	
14. โรงเรียนศรีเทพา	
15. โรงเรียนวัดหนองจอก	
16. โรงเรียนมางกะบี	
17. โรงเรียนสตรีวิทยา 2	
18. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	
19. โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย	
20. โรงเรียนวัดบวรเมณฑิ	

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของครูสังคมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	54	31.03
หญิง	120	68.97
ระยะเวลาการทำงาน		
1 ปี	4	2.30
2-4 ปี	51	29.31
5-9 ปี	71	40.80
10-15 ปี	31	17.82
• 16 ปีขึ้นไป	17	9.77
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
อนุปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูงหรือเทียบเท่า	1	0.57
ปริญญาตรี	167	95.93
ปริญญาโท	6	3.45
สอนสังคมศึกษาระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	44	25.29
มัธยมศึกษาปีที่ 2	65	37.36
มัธยมศึกษาปีที่ 3	65	37.36

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ความหมายและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมในการบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์ของการเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของครอบครัว	โครงสร้างของสังคมไทย 1. <u>ความหมายของโครงสร้าง ของสังคมไทย</u>	ครอบครัว <u>ความหมายของครอบครัว</u>	4.60	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
2	ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัวใน สังคม	2. <u>ลักษณะโครงสร้างของสังคม</u> 2.1 ความสัมพันธ์ของสมาชิก สังคม 2.2 กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ในการสัมพันธ์ของสมาชิก สังคม 2.3 เป้าหมายของการสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกสังคม 2.4 การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ	<u>ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว</u> 1. ความต้องการทางสังคม ของมนุษย์ 2. ความต้องการทางเพศ ของมนุษย์อย่างถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม 3. ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น	4.53	0.77	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม . 1	เนื้อหาการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3 .	ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัว แล้วจำแนกประเภทของครอบครัว	3 . <u>องค์ประกอบของโครงสร้าง ทางสังคม</u> 3.1 การจัดระเบียบทางสังคม 3.2 สถาบันทางสังคม	<u>ประเภทของครอบครัว</u> 1 . ลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัว 2 . การจำแนกประเภทของ ครอบครัว 2.1 ครอบครัวเดี่ยว 2.2 ครอบครัวขยาย	4.53	0.79	เหมาะสมมาก
4 .	เสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการ เป็นสมาชิกของครอบครัว	4 . <u>ลักษณะครอบครัวไทย</u> 4.1 ครอบครัวในชนบท 4.2 ครอบครัวในเมือง 5 . <u>ความสัมพันธ์ของสมาชิก ในครอบครัว</u> 6 . <u>สังคมไทย เป็นสังคม เกษตรกรรม</u>	3 . ลักษณะของครอบครัวแต่ละ ประเภท 4 . ข้อดี-ข้อเสียของครอบครัว: แต่ละประเภท	4.63	0.75	เหมาะสมมากที่สุด
5 .	ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับครอบครัวในวิถีจักร ต่าง ๆ	7 . <u>เอกลักษณ์ของสังคมไทย</u> 7.1 ลักษณะเด่นของวัฒนธรรม ในสังคมไทย	<u>ครอบครัวในวิถีจักรต่าง ๆ</u> 1 . ครอบครัวในลำดับขั้นต่อไปนี้ 1.1 ครอบครัวเริ่มต้น 1.2 ครอบครัวขยาย 1.3 ครอบครัวจำหลักขนาด	4.50	0.70	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6.	พัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีเอื้อต่อการ ดำเนินชีวิตครอบครัว	7.2 ลักษณะนิสัยของผู้คนในสังคม ไทย	2. โครงสร้างของครอบครัว แต่ละชั้น 2.1 สภาพจิตใจ 2.2 การเจริญเติบโต 2.3 ความสัมพันธ์ 2.4 สภาพความเป็นอยู่	4.59	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
7.	ให้มีความรู้ ความ เข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะและองค์ประกอบ ของชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ	ประชากรของประเทศไทย 1. <u>คุณลักษณะของประชากร</u> <u>ของประเทศไทย</u> 1.1 อายุและเพศ 1.2 การศึกษา 1.3 ศาสนา 1.4 เศรษฐกิจและสังคม 1.5 สถานภาพการสมรส	ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ 1. ลักษณะและองค์ประกอบของ ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ 2. ลักษณะและองค์ประกอบ ของชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ	4.63	0.70	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8.	ตระหนักในความสำคัญของการ เป็นสมาชิกครอบครัวและมี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	2. <u>ความสำคัญของการศึกษา ประชากร</u> 2.1 ระดับครอบครัว 2.2 ระดับชุมชน ประเทศชาติ 2.3 ระดับโลก	บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก ในครอบครัวที่พึงมีต่อครอบครัว 1. ยอมรับตำแหน่งและฐานะ ของครอบครัว 2. รักษาชื่อเสียงของครอบครัว 3. สร้างความรักและความ ปรารถนาดีต่อกัน	4.60	0.82	เหมาะสมมากที่สุด
9.	ตระหนักในความสำคัญของ ครอบครัวที่มีต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิก	ธรรมะ เพื่อ เดือนสติ 1. การมีธรรมะเป็นหลักปฏิบัติ 2. สถาบันที่ส่งเสริมให้มีธรรมะ เพื่อ เดือนสติ 3. หลักธรรมะ เพื่อ เดือนสติ 3.1 คารวะ 6 3.2 ทิศ 6 3.3 อบายมุข 4 3.4 ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ 3.5 ขราวาสธรรม	บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว ที่พึงมีต่อสมาชิกในครอบครัว 1. ให้กำเนิดสมาชิก 2. ให้ความรัก ความเอาใจใส่ 3. กำหนดฐานะทางสังคม 4. ปกป้องให้ความปลอดภัย 5. ให้การศึกษา 6. ฝึกฝนด้านเศรษฐกิจ 7. อบรมจริยธรรม 8. ให้นันทนาการ	4.60	0.79	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
10 .	ให้มีความรับผิดชอบต่อ การสร้างชีวิตตนเองและ ชีวิตครอบครัวอย่างมีคุณภาพ	ความมั่นคงของชาติ 1 . ความหมายของความมั่นคง ของชาติ 2 . ความสำคัญของความมั่นคง ของชาติ 3 . การสร้างความมั่นคงของ ชาติ	บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว ที่มีต่อสังคมส่วนรวม 1 . สร้างสมาชิกใหม่ให้สังคม ดำรงอยู่ได้ 2 . อบรมเลี้ยงดูสมาชิก ให้พัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ 3 . ให้ความร่วมมือกัน สถาบันต่าง ๆ ใน สังคม เพื่อ เสริมสร้าง คุณภาพสมาชิก	4.55	0.84	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวทางในการสร้างคุณภาพชีวิต	ประชากร 1. <u>ความสำคัญของประชากรที่มี ต่อประเทศชาติ</u>	แนวทางในการดำเนินชีวิตตนเอง และชีวิตครอบครัวที่ดีมีคุณภาพ 1. <u>ชีวิตที่ดีมีคุณภาพ</u> 1.1 ความหมายของชีวิตที่มี คุณภาพ 1.2 องค์ประกอบของชีวิตที่ มีคุณภาพ 1.3 ความสำคัญของการที่มี คุณภาพ 1.4 การพัฒนาการของวัยรุ่น ในด้าน 1.4.1 ร่างกาย 1.4.2 อารมณ์ จิตใจ 1.4.3 สังคม 1.4.4 สติปัญญา	4.65	0.73	เหมาะสมมากที่สุด
2.	พัฒนาลักษณะนิสัยในการ เสริม สร้างคุณภาพชีวิตให้เหมาะสม กับวัยและสภาพสังคม	2. <u>การเจริญพันธ์</u> 2.1 บัญญัติที่มีอิทธิพลต่อการ เจริญพันธ์ 2.2 แนวทางป้องกันปัญหาการ เจริญพันธ์		4.66	0.71	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3.	เสริมสร้างทักษะให้เป็นผู้มีความสามารถต่อการวางแผนครอบครัวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	3. <u>ปัญหาประชากร</u> จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหา ดังนี้ 3.1 การพัฒนาเศรษฐกิจ 3.2 การขาดแคลนอาหาร 3.3 การแพทย์และการสาธารณสุข 3.4 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร 3.5 การศึกษา	1.5 การวางแผนครอบครัว 1.5.1 ความหมายของการวางแผนครอบครัว 1.5.2 ความสำคัญของการวางแผนครอบครัว 1.5.3 วิธีการในการวางแผนครอบครัว 1.6 ความรับผิดชอบและทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับสังคมและประเพณีไทย	4.61	0.82	เหมาะสมมากที่สุด
4.	ให้ตระหนักในความสำคัญของการเป็นสมาชิกสังคมที่จะเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์เพื่อคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม	สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมไทย 1. <u>บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในท้องถิ่น</u> 1.1 ในด้านการเมืองการ	2. <u>ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u> 2.1 การสร้างมนุษยสัมพันธ์ 2.1.1 ความสำคัญของการมีมนุษยสัมพันธ์ 2.1.2 มารยาทในการคบเพื่อนต่างเพศ			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
		1.2 ให้อ่านเศรษฐกิจ 1.3 ในด้านสังคม	2.2 ความพร้อมในการมีคู่ครอง (ความพร้อมในวัย วุฒิภาวะ และความรับผิดชอบ) 2.3 เกณฑ์การ เลือกคู่ครอง (ความ เหมาะสมในวัยวุฒินิสัย ความรับผิดชอบและพื้นฐาน ทางครอบครัว)	4.63	0.80	เหมาะสมมากที่สุด
5	เสริมสร้างทัศนคติที่ดีใน ด้านความรับผิดชอบต่อ การเลี้ยงดูบรมสมาชิก ของครอบครัวเพื่อพัฒนาสังคม	บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง ในการพัฒนาท้องถิ่น 1. ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง 2. การดำรงชีวิตอย่างประหยัด 3. ยึดมั่นในความสุจริต 4. รักษาระเบียบของครอบครัว 5. ปฏิบัติตามระเบียบของชุมชน ด้วยความจริงใจ	2.4 การ เป็นบิดามารดา 2.4.1 ความสำคัญของการ บิดามารดา 2.4.2 บทบาทของการ เป็น บิดามารดา 2.5 การอบรม เลี้ยงดูบุตร 2.5.1 จุดมุ่งหมายของการ อบรม เลี้ยงดูบุตร			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
			2.5.2 วิธีการของการอบรม เลี้ยงดูบุตร (แบบเข้มงวด แบบ ปล่อยปละละเลยและ แบบอาศัยเหตุผล)	4.61	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
6.	เพื่อให้ตระหนักในความจำเป็น ที่ต้องมีความรู้และเข้าใจกฎหมาย ที่เกี่ยวกับลักษณะครอบครัวเพื่อ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชีวิต ครอบครัว	สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตาม กฎหมาย 1. หน้าที่ตามกฎหมาย 2. สิทธิและหน้าที่ต่อตนเอง และสังคม	2.6 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว <u>ลักษณะ 1</u> การสมรส (การหมั้น เจือนไขแห่งการ สมรส ความสัมพันธ์ระหว่าง สามีภรรยา ฯลฯ) <u>ลักษณะ 2</u> บิดามารดากับบุตร (บิดามารดา สิทธิและหน้าที่ของ บิดามารดาและบุตร ความปกครอง บุตรบุญธรรม)	4.49	0.92	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. ๑	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัว ในสังคมไทย	การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ วัฒนธรรม 1. สถาบันครอบครัว	การเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาชีวิตครอบครัว 1. <u>สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัว ในสังคมไทย</u> 1.1 ด้านเศรษฐกิจ 1.2 ด้านสังคม 1.3 ด้านการเมือง	4.59	0.74	เหมาะสมมากที่สุด
2.	ให้มีการพัฒนาทักษะที่เป็นพื้นฐาน สำคัญสำหรับใช้ในการปรับปรุง วิธีการปฏิบัติคนให้เหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	2. สถาบันเศรษฐกิจ 3. สถาบันการศึกษา 4. สถาบันการปกครอง 5. สถาบันศาสนา 6. การเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรม	2. <u>การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพล ต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว</u> 2.1 เศรษฐกิจ 2.2 เศรษฐกิจ 2.3 การปกครอง 2.4 ศาสนา 2.5 วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	4.62	0.75	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 3	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3.	ตระหนักในความสำคัญของการ ป้องกันปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้น กับตนเองและครอบครัว	ปัญหาในโลกปัจจุบัน 1. <u>ปัญหาประชากรและคุณภาพ ชีวิต</u> 1.1 สภาพโดยทั่วไป ของปัญหา	ปัญหาชีวิตครอบครัว 1. ปัญหาชีวิตครอบครัว	4.67	0.71	เหมาะสมมากที่สุด
4.	ให้สามารถวิเคราะห์สาเหตุ ของปัญหาครอบครัวอัน เป็นผล สืบเนื่องมาจากปัญหาสังคม	1.2 ปัญหาประชากร 1.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อม 1.4 ปัญหาจากวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 1.5 ปัญหาทางเศรษฐกิจ 1.6 ปัญหาทางจริยธรรม	2. สาเหตุของปัญหาครอบครัว 3. ผลของปัญหาครอบครัวที่มี ต่อสมาชิกในครอบครัวและ สังคม	4.60	0.74	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 3	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5. พัฒนาการปฏิบัติเพื่อป้องกัน ปัญหาชีวิตครอบครัวได้เหมาะสม กับวัยและวุฒิภาวะ	จริยธรรมกับการพัฒนาประเทศ	1. ความสำคัญของจริยธรรม ในการพัฒนาประเทศ 2. การเคารพระเบียบ กฎเกณฑ์และกฎหมาย 3. การมีhiriโอดปปะ 4. การทำงานหนักด้วยความขยัน หมั่นเพียรและอดทน 5. การประหยัดโดยออมทรัพย์ ไว้เพื่อการลงทุนและลดอัตรา การฟุ่มเฟือย 6. การให้ความสำคัญแก่งาน และความสำเร็จของการทำงาน มากกว่าตัวบุคคล	4. <u>การป้องกันและแก้ไขปัญหา ครอบครัว</u> อันได้แก่ การเตรียมความพร้อมทางด้าน 1. เศรษฐกิจ 2. อารมณ์ จิตใจ 3. ความรับผิดชอบใน บทบาทหน้าที่ 4. มีความเข้าใจและความเห็น อกเห็นใจซึ่งกันและกัน 5. ปรับบุคลิกภาพ 6. สื่อตรงต่อกัน			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม. 3	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
			7. การนิยามยกย่องบุคคลหรือ กลุ่มชนที่ทำประโยชน์ให้แก่ สังคมและลงโทษผู้กระทำความ การอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม			
			8. การสร้างแนวความคิด เกี่ยวกับสาธารณสมบัติ	4.69	0.67	เหมาะสมมากที่สุด

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินโปรแกรม

1. อาจารย์ เอ็มจันท์ สุวินทวงศ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก้องแก้ว เจริญอักษร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นาดยา ปิลาธนานนท์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รอง ศาสตราจารย์ นพพร พานิชสุข คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. ศาสตราจารย์นันทวัล ทศวัฒน์
อดี้อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
6. อาจารย์ศิริ ศิริบุตร ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ
7. อาจารย์ประไพพรรณ โภคชัยสุนทร นักวิชาการศึกษา ด้านหลักสูตรสังคมศึกษา
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ
8. ดร.อัปสร มีสิงห์ นักวิชาการศึกษา ด้านหลักสูตรสังคมศึกษา
ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ
9. อาจารย์จิตรลดา ศิริรัตน์
หน่วยศึกษานิเทศก์วิชาสังคมศึกษา
กรมสามัญศึกษา
10. อาจารย์มาลี ไคสกุล
หน่วยศึกษานิเทศก์วิชาสังคมศึกษา
กรมสามัญศึกษา
11. อาจารย์ชาติ แจ่มนุษ
หน่วยศึกษานิเทศก์วิชาสังคมศึกษา
กรมสามัญศึกษา
12. ดร.วิลาวัลย์ จรรย์ยานนท์ ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปาริฉัตร ประวะทะนาวิน สาขาคุณธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช
14. อาจารย์กรรณิการ์ อีฐรัตน์ หัวหน้าภาควิชาคุณธรรมศาสตร์ วิทยาลัย
อาชีวศึกษาร้อยเอ็ด
15. อาจารย์ธนาลัย สุขพัฒน์ธี นักวิชาการศึกษาด้านประชากรศึกษา ศูนย์พัฒนา
หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ

16. อาจารย์กนกรัตน์ ชาญกว้าง	นักวิชาการศึกษาด้านประชากรศึกษา
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ
17. อาจารย์จุฑามาศ สรวีสุคร	นักวิชาการศึกษาด้านประชากรศึกษา
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ
18. อาจารย์ศิริ ผู้ภักดี	รองหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนปทุมคงคา
19. อาจารย์มาลี สุจิตตานนท์รัตน์	หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนศรีบุญยานนท์
20. อาจารย์นวลปรารค์ ชมภูศรี	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนหอวัง
21. อาจารย์ศิริพรรณ ใจยอดศิลป์	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม
22. อาจารย์พรทิพย์ สิงห์โตทอง	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
23. อาจารย์สมพิศ เจียมศักดิ์ศรี	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
24. อาจารย์เกษม เขยชม	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมศึกษา
25. อาจารย์สุจิตรา ชันติยาหลงกต	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนปทุมคงคา
26. อาจารย์ดลฤดี สุจิตตานนท์รัตน์	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนปทุมคงคา
27. อาจารย์วิลาวัลย์ จำรูญโรจน์	ครูสังคมศึกษา โรงเรียนปทุมคงคา

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) ความหมายและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโครงสร้างโปรแกรมบูรณาการ การศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัว กับวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ความหมายของ โปรแกรม	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
2. ความมุ่งหมายของ โปรแกรม เพื่อให้นักเรียน			
2.1 ตระหนักใน ความสำคัญของระบบครอบครัว			
ที่ดีเป็นพื้นฐานของชีวิตและสังคมที่มี			
คุณภาพ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ			
ของการมีชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2.3 มีทัศนคติที่ดีต่อความรับผิดชอบตามบทบาท			
หน้าที่ของคนที่พึงมีต่อครอบครัวและสังคม	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
2.4 มีความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเอง			
และชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2.5 มีความพร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา			
หรืออุปสรรคในชีวิตตนเองและชีวิต			
ครอบครัว ได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย			
วุฒิภาวะและสภาพสังคม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. การดำเนินการตามโปรแกรม			
1. การเตรียมการของครู			
1.1 ศึกษาแนวทางบูรณาการเพื่อให้เกิด			
ความเข้าใจวิธีการสอน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
1.2 กำหนดแผนการเกี่ยวกับ			
การบรรยายพิเศษ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.3 เตรียมสื่อการเรียนที่ต้อง ใช้ในกิจกรรม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ลักษณะของโปรแกรม			
2.1 ส่วนประกอบของโปรแกรม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2.2 การนำเสนอเนื้อหาบูรณาการ การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว กับวิชาสังคมศึกษา	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ความหมายและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
บทนำ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน ของระบบครอบครัว			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกเป็นหน้าที่สำคัญ ที่สุดของครอบครัว อันส่งผลต่อการ สร้างคุณภาพชีวิตประชากร	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. การที่สมาชิกครอบครัวมีความเข้าใจใน ระเบียบแบบแผนของครอบครัวทำให้สามารถ ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. บอกความหมายและปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัวได้	2.81	0.55	เหมาะสมมาก
2. อธิบายความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวแต่ละประเภทได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. อภิปรายผลดี ผลเสียของครอบครัวแต่ละประเภทได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
4. อธิบายการเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัวพร้อมยกตัวอย่างประกอบได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
5. อธิบายความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวในแต่ละช่วงของการเปลี่ยนแปลงได้	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
6. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคของครอบครัวในระยะต่าง ๆ ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
7. บอกวิธีการแก้ปัญหาและแนวปฏิบัติของสมาชิกครอบครัวในระยะต่าง ๆ ได้	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
8. อภิปรายผลของการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของครอบครัวได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
9. อธิบายสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของระบบครอบครัวที่มีต่อมนุษย์และสังคมได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
10. บอกความเป็นมาของการตั้งครอบครัวของตนได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัวกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยโครงสร้างของสังคมไทย</u>			
<u>ระบบของครอบครัว</u>			
1. ความหมายของครอบครัว	2.67	0.67	เหมาะสมมาก
2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว	2.41	0.78	เหมาะสมปานกลาง
3. ประเภทของครอบครัว	2.37	0.78	เหมาะสมปานกลาง
4. ครอบครัวในวิถีชีวิตต่าง ๆ	2.26	0.75	เหมาะสมปานกลาง
<u>กิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน</u>			
1. ดูรูปภาพเกี่ยวกับครอบครัว แล้วแสดง ความคิดเห็นสรุปความหมายของคำว่า "ครอบครัว"	2.19	0.72	เหมาะสมปานกลาง
2. ค้นคว้าประเพณีการแต่งงานของคนใน ครอบครัว ในชุมชนของคุณ เพื่อสรุปถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว	2.37	0.78	เหมาะสมปานกลาง
3. เขียนรายงานบรรยาย "ครอบครัว ของข้าพเจ้า" แล้วสรุป	2.15	0.76	เหมาะสมปานกลาง
4. อภิปรายโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง ว่าครอบครัวเดียวและครอบครัวขยาย มีผลดีผลเสียต่อสภาพการดำรงชีวิตอย่างไร	2.11	0.74	เหมาะสมปานกลาง
5. บรรยายโครงสร้างครอบครัวของคุณ	2.0	0.72	เหมาะสมปานกลาง
6. แบ่งกลุ่ม ไปสำรวจลักษณะของครอบครัว ในชุมชนของคุณ	2.30	0.81	เหมาะสมปานกลาง

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7. ช่วยกันวิเคราะห์และสรุปเกี่ยวกับ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของครอบครัวใน ระยะต่าง ๆ	2.22	0.79	เหมาะสมปานกลาง
8. จัดป้ายนิเทศแสดงสายสัมพันธ์ของสมาชิก ในครอบครัวในวัฏจักรต่าง ๆ	2.30	0.80	เหมาะสมปานกลาง
9. ประกาดเขียนเรียงความ บทความ คำขวัญ เพื่อส่งเสริมการสร้างความรัก ความอบอุ่นในชีวิตครอบครัว	2.33	0.82	เหมาะสมปานกลาง
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1. หนังสือ ส 101	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
2. รูปภาพครอบครัว โครงสร้างบ้านเรือน	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
3. ภาพนิ่ง ภาพยนตร์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>การประเมินผล</u>			
1. สังเกตพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมกิจกรรม	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
2. ผลงานและความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นกลุ่มและงานเดี่ยว	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
ข. <u>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ</u>			
<u>ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับ ความร่วมมือของสมาชิกภายในครอบครัว	2.67	0.61	เหมาะสมมาก
2. ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นพื้นฐานของการปลูกฝังความเข้าใจ อันดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม	2.74	0.52	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3. คุณลักษณะประชากรมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของสังคม	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. อธิบายลักษณะและองค์ประกอบของชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพได้	2.59	0.68	เหมาะสมมาก
2. อภิปรายผลดีของการสร้างความรักความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้	2.63	0.67	เหมาะสมมาก
3. อธิบายผลจากการมีชีวิตครอบครัวที่ดีของคุณภาพ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้	2.52	0.74	เหมาะสมมาก
4. อธิบาย สรุปคุณลักษณะของสมาชิกครอบครัวที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมได้	2.48	0.69	เหมาะสมปานกลาง
5. อธิบายและ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวระหว่างครอบครัวที่มีคุณภาพกับครอบครัวที่ด้อยคุณภาพ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้	2.37	0.78	เหมาะสมปานกลาง
6. วิเคราะห์ชีวิตครอบครัวของคนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิก โดยแยกแยะถึงส่วนดี และส่วนที่ต้องแก้ไข พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขได้	2.70	0.53	เหมาะสมมาก
7. อภิปรายเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการสร้างชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพได้	2.70	0.60	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>เนื่อหาบรรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยประชากรของประเทศไทย</u>			
<u>ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u>			
1. ลักษณะชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ	2.67	0.61	เหมาะสมมาก
2. หลักในการดำเนินชีวิตครอบครัว ให้ชื่นสุข	2.70	0.60	เหมาะสมมาก
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1. ให้นักเรียนดูภาพความสัมพันธ์ในครอบครัว แล้วช่วยกันสรุปลักษณะความสัมพันธ์ ของครอบครัว	2.59	0.62	เหมาะสมมาก
2. ให้นักเรียนเขียนบรรยาย "ความสัมพันธ์ ของสมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้า" แล้วสรุปถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ ของสมาชิกในครอบครัว	2.56	0.63	เหมาะสมมาก
3. แบ่งกลุ่มให้อภิปราย เพื่อนำผลสรุป มาเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับ			
3.1 ลักษณะและองค์ประกอบของชีวิต ครอบครัวที่มีคุณภาพ			
3.2 หลักในการดำเนินชีวิตครอบครัว ให้ชื่นสุข			
3.3 ผลดีของการที่สมาชิกมีความรัก ความห่วงใยกัน			
3.4 วิธีการสร้างความรักระหว่างสมาชิก ภายในครอบครัว	2.63	0.67	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. สัมภาษณ์ครอบครัวที่นักเรียนเห็นว่า เป็นครอบครัวที่มีคุณภาพเกี่ยวกับ วิธีการสร้างความรักความสัมพันธ์ใน ครอบครัว แล้วนำมาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกัน	2.67	0.67	เหมาะสมมาก
5. สรุปถึงวิธีการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต ครอบครัว	2.74	0.52	เหมาะสมมาก
6. เขียนสรุป "บทบาทของข้าพเจ้า ในฐานะสมาชิกของครอบครัว ในการ สร้างชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพ	2.63	0.62	เหมาะสมมาก
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ประเทศ ของเรา ส 101 ส 102	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
2. รูปภาพแสดงความอบอุ่นของชีวิตครอบครัว	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
<u>การวัดการประเมินผล</u>			
1. การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มี ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
2. ผลงานและความรับผิดชอบในงานกลุ่ม	2.96	0.19	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ค. <u>พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบ ตาม</u>			
<u>บทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม</u>			
<u>ความคิดครอบยอด</u>			
1. บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกครอบครัว ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องกระทำด้วยความรู้สึก สำนึกในความรับผิดชอบตามสถานภาพ ที่ตนดำรงอยู่	2.63	0.62	เหมาะสมมาก
2. ทุกคนสามารถนำธรรมมาใช้พัฒนาตนเอง ให้ดีขึ้น เพื่อการดำเนินชีวิตในทางที่ชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี	2.63	0.67	เหมาะสมมาก
3. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิก ครอบครัว เป็นรากฐานของความ อบอุ่นในชีวิตครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
4. การติดต่อสื่อสารที่บกพร่องของสมาชิก ครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
5. สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่ง ในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

- อธิบายบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกครอบครัว
แต่ละคนในครอบครัว ได้ 2.89 0.42 เหมาะสมมาก
- อธิบายบทบาทอันซับซ้อนของบุคคล และ
เหตุผลในการเลือกบทบาทที่สำคัญกว่า ได้ 2.89 0.42 เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3. อธิบายสาเหตุที่ทำให้สมาชิกครอบครัว ต้องเห็นต่างกันได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
4. อธิบายประโยชน์ของการปรึกษาหารือกัน ของสมาชิกครอบครัวเพื่อป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาครอบครัวได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
5. ยกตัวอย่างลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างสมาชิกครอบครัวได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
6. อธิบายสรุปบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก ครอบครัวที่พึงมีต่อครอบครัวได้	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
7. วิเคราะห์ความสำคัญของครอบครัว ต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวได้	2.70	0.60	เหมาะสมมาก
8. บอกคุณธรรมสำคัญที่เป็นหลักในการ พัฒนาชีวิตครอบครัวได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
9. วิเคราะห์บทบาทของครอบครัวที่มีต่อ การพัฒนาประเทศชาติได้	2.81	0.55	เหมาะสมมาก
10. อภิปรายผลเสียต่อประเทศชาติอันเนื่องมา จากการแสดงบทบาทไม่เหมาะสมกับ สถานภาพ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
11. ระบุวิธีการสร้างความสนิทสนมกัน ของสมาชิกครอบครัวได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

เนื้อหาอนุกรรมการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ

วิชาสังคมศึกษา

1. <u>หน่วยความสำคัญของการศึกษาประชากร</u>
บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว
ที่พึงมีต่อครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2. หน่วยธรรมเพื่อเดือนสติ			
บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่พึงมีต่อสมาชิกในครอบครัว			
1. หน้าที่หลัก	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. หน้าที่รอง	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. หน่วยความมั่นคงของชาติ			
บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสังคมส่วนรวม			
	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
1. ให้นักเรียนช่วยกันออกมาเขียนหน้าที่ที่นักเรียนแต่ละคนทำทุกวันลงบนกระดานดำ จากนั้นครูซักถามผู้ที่ทำงานนั้น ๆ เกี่ยวกับเหตุผลในการทำงานนั้น ๆ แล้วครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปว่า ข้อใดบ้างที่นักเรียนพึงปฏิบัติและข้อใดบ้างที่ไม่พึงปฏิบัติ			
พึงปฏิบัติ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. ให้นักเรียนบอกหน้าที่ที่นักเรียนพึงช่วยเหลือครอบครัวในการที่จะพัฒนาชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพ			
	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. ให้นักเรียนอภิปรายถึงผลดีที่สมาชิกปฏิบัติตามที่ในครอบครัวของตนเอง และผลเสียของการที่สมาชิกในครอบครัวไม่ปฏิบัติตามที่ตนเอง			
	2.81	0.47	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. ให้นักเรียนเขียน "กิจกรรม นันทนาการในครอบครัวของฉัน" แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึง วิธีการสร้างความสนิทสนมของ สมาชิกในครอบครัว	2.67	0.61	เหมาะสมมาก
5. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน เพื่ออภิปรายถึงคุณธรรมที่ เป็นหลักในการพัฒนาชีวิตครอบครัว แล้วสรุปนำเสนอหน้าชั้น โดยครู เพิ่มเติมประกอบให้เกิดความ เข้าใจชัดเจน	2.74	0.52	เหมาะสมมาก
6. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับ บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว ที่พึงมีต่อสมาชิกในครอบครัว แล้วครูสรุปเพิ่มเติม	2.56	0.74	เหมาะสมมาก
7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย เกี่ยวกับ "ความมั่นคงของชีวิต ครอบครัวเป็นรากฐานความ มั่นคงของชาติ"	2.52	0.74	เหมาะสมปานกลาง
8. ให้นักเรียนเขียนบันทึกกิจกรรม ประจำวันในแต่ละวัน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ แล้วสรุปในแต่ละวันว่า ได้ทำอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ ครอบครัวบ้าง	2.67	0.61	เหมาะสมปานกลาง

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
9. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของ ตัวเองที่มีต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ	2.70	0.60	เหมาะสมปานกลาง
10. จัดป้ายนิเทศแสดงให้เห็นถึงความ สำคัญของครอบครัวที่มีต่อสมาชิก ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ	2.63	0.67	เหมาะสมปานกลาง
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1. แบบเรียนวิชาสังคมศึกษา ประเทศ ของเรา ส 101 ส 102	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
2. รูปภาพผู้คนในสังคม	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอน	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
2. ประเมินจากผลงาน	2.96	0.19	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ความหมายและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>บทนำ</u>	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
ก. <u>ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับความรู้</u>			
<u>พื้นฐานของระบบครอบครัว</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. ประชากรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญของครอบครัวและการพัฒนาสังคม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ช่วยให้มีการกำหนดแนวดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
นักเรียนสามารถ			
1. บอกความหมายของชีวิตที่มีคุณภาพได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. อธิบายพร้อมยกตัวอย่างถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกาย สุขภาพจิต ซึ่งเกี่ยวข้องเชื่อมโยงถึงกันและกันได้	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
3. วิเคราะห์สาเหตุและผลของความเจ็บป่วยทางกายและจิตใจ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
4. บอกวิธีปฏิบัติตนในการ เสริมสร้างสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนเองในชีวิตประจำวันได้	3.00	0.0	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5. บอกรายละเอียด และเสนอแนะแหล่ง บริการสุขภาพจิตที่มีอยู่ในชุมชนอย่าง เหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้	2.85	0.36	เหมาะสมมาก
6. บอกบทบาทที่ดีของพ่อแม่ต่อการเจริญ พัฒนาของเด็กวัยต่าง ๆ ได้	2.89	0.31	เหมาะสมมาก
7. อธิบายความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ของวัยรุ่นได้	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
8. อธิบายพัฒนาการทางด้านสังคม และ บุคลิกภาพของวัยรุ่นได้	2.74	0.52	เหมาะสมมาก
9. บอกแนวทางปฏิบัติเพื่อการวางตัวได้ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
10. บอกแนวทางปฏิบัติคนให้เกิดประโยชน์ต่อ ตนเอง ครอบครัว สังคมได้	2.78	0.50	เหมาะสมมาก

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ

วิชาสังคมศึกษา

การมีชีวิตที่มีคุณภาพ

1. ความหมายของชีวิตที่มีคุณภาพ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. องค์ประกอบของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
3. ความสำคัญของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
4. พัฒนาการของวัยรุ่นในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา	2.81	0.47	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียน			
1. เขียนบรรยาย "เพื่อนของฉัน" เพื่อสรุปเกี่ยวกับการมีสุขภาพกายและจิตดีจากเรื่องที่เขียน	2.78	0.80	เหมาะสมมาก
2. รวบรวมคำตอบเกี่ยวกับสาเหตุการตายของคนไทย	2.74	0.52	เหมาะสมมาก
3. วิเคราะห์สาเหตุการเจ็บป่วยและการตายอันเนื่องมาจากปัญหาด้านจิตใจ	2.70	0.53	เหมาะสมมาก
4. ฟังวิทยากรที่ครูเชิญมาบรรยายเรื่อง "สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน"	2.85	0.36	เหมาะสมมาก
5. รวบรวมรายชื่อบุคคลหรือองค์กร และบทความที่เกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพจิตแก่ประชาชน	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
6. อภิปรายเหตุผล ความรู้สึกลงของคนที่มีความคิดเห็นในยุคนปัจจุบัน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
7. อภิปรายการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนที่เป็นประโยชน์	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
8. สำนักรวณคุณภาพของคนในแบบสำรวจที่ครูเตรียมมา	2.56	0.68	เหมาะสมมาก
9. อภิปรายเหตุผลความสำคัญของการวางแผนในชีวิต	2.67	0.61	เหมาะสมมาก
10. แบ่งกลุ่มไปค้นคว้าเพื่อจัดทำรายงานเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยต่าง ๆ	2.59	0.56	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
11. อภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น เพื่อหาทางป้องกันแก้ไข	2.63	0.62	เหมาะสมมาก
12. วิเคราะห์บุคลิกลักษณะของวัยรุ่นที่ ประสบความสำเร็จ	2.67	0.61	เหมาะสมมาก
13. เขียนบทความส่งเสริมการปฏิบัติตน ในฐานะผู้ใหญ่ พ่อแม่ที่มีต่อเด็ก	2.74	0.58	เหมาะสมมาก

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ส 203 ส 204	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
2. สถิติแสดงจำนวนและสาเหตุการตาย ของประชากรไทย	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
3. เทปเพลงยอดนิยม ภาพศิลป์เพลง หรือ ดาราภาพยนตร์ยอดนิยม	2.93	0.26	เหมาะสมมาก
4. ภาพยนตร์สารคดี เกี่ยวกับพฤติกรรม ที่ดีของวัยรุ่น	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
5. แบบสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
6. หนังสือประกอบการค้นคว้า เรื่อง พัฒนาการของเด็ก	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
7. ตัวอย่างปัญหาทางอารมณ์ของเด็ก วัยต่าง ๆ จากสื่อมวลชนต่าง ๆ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

การวัดการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมใน การเรียนของนักเรียน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ประเมินผลจากผลงาน	2.81	0.47	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ข. <u>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของ</u>			
<u>การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และสภาพแวดล้อม ช่วยให้การดำเนินชีวิต มีคุณภาพ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. การพัฒนาคุณภาพชีวิต จะเป็นไปได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับ การวางแผนครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
นักเรียนสามารถ			
1. อธิบายปัจจัยพื้นฐานของการวางแผน ครอบครัว ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. อธิบายความหมายและความสำคัญของ การวางแผนครอบครัว ได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. บอกความจำเป็นและประโยชน์ที่จะได้รับ จากการวางแผนครอบครัว ได้	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
4. อธิบายวิธีการต่าง ๆ ในการวางแผน ครอบครัว ได้	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
5. ลำดับขั้นตอนเพื่อพิจารณาการตัดสินใจ วางแผนครอบครัว ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่บูรณาการกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยประชากร</u>			
<u>การวางแผนครอบครัว</u>			
1. ปัจจัยพื้นฐานของการวางแผนครอบครัว	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. การวางแผนครอบครัว	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
3. ความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
4. ประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
5. หลักการวางแผนครอบครัว	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
6. วิธีการวางแผนครอบครัวและวิธีคุมกำเนิด	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1. สนทนาเกี่ยวกับปัญหาการเพิ่มประชากรเพื่อวิเคราะห์ถึงผลที่ตามมา	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ให้ดูรูปภาพความหิวโหยของประชากรและภาพความอุดมสมบูรณ์ของประชากรเปรียบเทียบเพื่อการวิเคราะห์	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนครอบครัว	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่ออภิปรายประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
5. ให้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งบริการการวางแผนครอบครัวในชุมชน	2.78	0.57	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ส.203 ส.204	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
2. สถิติแสดงจำนวนประชากรของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
3. ภาพแสดงความอดอยากหิวโหยของประชากรจากหนังสือ วารสารต่าง ๆ	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
4. หนังสือประกอบการค้นคว้าสำหรับนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1. ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ประเมินผลงาน	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
ค. <u>พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. การปฏิบัติตน ได้ถูกต้องเหมาะสมเป็นแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนทุกเพศทุกวัย	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2. ความพร้อมในการ เลือกคู่ครอง เป็นพื้นฐานประการหนึ่งในการสร้างชีวิต ครอบครัวให้มีคุณภาพ	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
3. ความผูกพันรักใคร่ของสมาชิกครอบครัว เกิดขึ้นจากการตั้งครอบครัวดี โดยเริ่ม ด้วยเลือกคู่ครองได้เหมาะสม มีการ ปรับตัว รับผิดชอบในหน้าที่ ร่วมกัน ป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
จุดประสงค์การเรียนรู้			
นักเรียนสามารถ			
1. อธิบายความหมายและความสำคัญของ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. บอกวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคล ระดับต่าง ๆ ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
3. วิเคราะห์ ข้อดี-ข้อควรปรับปรุงในการ มีมนุษยสัมพันธ์ของตนเองได้	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
4. ปฏิบัติตนได้ถูกต้องในการ เข้าร่วม กิจกรรมกับเพื่อนทุกเพศทุกวัย ได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
5. อภิปราย เหตุที่คนต้องทำการสมรส พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ได้	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
6. อธิบาย เกณฑ์การ เลือกคู่ครองพร้อม ยกตัวอย่างประกอบ ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
7. อภิปรายคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับชีวิตสมรส พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ได้	2.74	0.58	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8. เสนอแนะแนวทางของตนเองในการจะมี ชีวิตครอบครัวได้เหมาะสม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>เนื่อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในท้องถิ่น</u>			
<u>ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u>			
1. การสร้างมนุษยสัมพันธ์	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. การเลือกคู่สมรส	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับชีวิตสมรส	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1. อภิปรายลักษณะนิสัยที่เป็นที่รักของเพื่อน ๆ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. ระดมความคิดเรื่อง วิธีการปฏิบัติตน ให้เป็นที่รักของเพื่อน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. แบ่งกลุ่มนักเรียน ไปสัมภาษณ์บุคคลที่มี มนุษยสัมพันธ์ดี	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
4. สนทนาเกี่ยวกับการสมรสในสังคม	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
5. สนทนาเกี่ยวกับสภาพครอบครัว โดยทั่ว ๆ ไปในสังคมไทย	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
6. อภิปรายแนวปฏิบัติเพื่อให้ครอบครัวพบ ความสุขและสาเหตุที่ทำให้ครอบครัว ล้มเหลว	2.67	0.67	เหมาะสมมาก
7. เชิญวิทยากรมาบรรยายถึงสภาพครอบครัว ทั้งที่พบความสำเร็จและที่ล้มเหลว	2.63	0.62	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8. อภิปรายความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษาแนวทางเลือกคู่ครองและการปรับตัวของชีวิตสมรส	2.59	0.56	เหมาะสมมาก
9. สรุปความคิดที่ได้จากการชมภาพหนึ่งเรื่องความรักและการแต่งงาน	2.67	0.61	เหมาะสมมาก
10. แบ่งกลุ่มนักเรียนไปค้นคว้าเพื่ออภิปรายเรื่องการเลือกคู่ครอง การปรับตัวและหลักการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในครอบครัว	2.67	0.67	เหมาะสมมาก
11. ให้เลือกเขียนบรรยายในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งเกี่ยวกับ			
11.1 ชายในอุดมคติของข้าพเจ้า			
11.2 หญิงในอุดมคติของข้าพเจ้า			
11.3 การปรับตัวของคู่สมรส			
11.4 การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในครอบครัว	2.63	0.62	เหมาะสมมาก
12. สัมภาษณ์แล้วส่งรายงานเกี่ยวกับคู่สมรสที่ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ	2.56	0.68	เหมาะสมมาก

สื่อการเรียนการสอน

- หนังสือวิชาสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ส.203 ส.204 2.78 0.50 เหมาะสมมาก
- รูปภาพพิธีมงคลสมรส และรูปภาพครอบครัวแบบต่าง ๆ 2.96 0.19 เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3. ภาพหนึ่งเกี่ยวกับเรื่อง ความรัก			
เรื่องการแข่งขัน	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วม			
ในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ประเมินจากผลงานที่ได้รับมอบหมาย	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
ง. <u>ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเอง</u>			
<u>และชีวิตครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. ความรับผิดชอบในชีวิตครอบครัว			
ความประพฤติ การปฏิบัติของบิดามารดา			
ต่อบุตร เป็นตัวกำหนดบรรยากาศของ			
ครอบครัว	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. เจตคติที่บุตรมีต่อตนเอง ต่อครอบครัว			
และสภาพแวดล้อมของสังคม เป็นอิทธิพล			
ของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ทั้งสิ้น	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. ความผูกพันรักใคร่ของสมาชิกครอบครัว			
คือรากฐานสร้างความสุขของชีวิต และ			
เป็นรากฐานในการผลิตประชากรที่มีคุณภาพ			
ให้กับสังคม ประเทศชาติ และโลก	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
4. สถาบันครอบครัวทำประโยชน์แก่สังคมและ			
สมาชิกของครอบครัว สังคมจึงได้พยายาม			
ธำรงรักษาสถาบันครอบครัวไว้ โดยออก			
กฎหมาย เพื่อคุ้มครองและควบคุมกิจการ			
ของครอบครัว	2.81	0.47	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5. กฎหมายครอบครัวว่าด้วยเรื่องครอบครัว ทั้งหมด นับแต่การคลอดจากครรภ์มารดา และมีชีวิตรอดอยู่จนกระทั่งสิ้นชีวิต	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. อธิบายความสำคัญของการ เป็น บิดามารดาได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. อภิปรายคุณประโยชน์ของการมีลูก ได้	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
3. อภิปรายบทบาทของการ เป็นบิดามารดา พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ได้	2.89	0.31	เหมาะสมมาก
4. บอกจุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดู บุตรได้	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
5. วิเคราะห์วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรในแบบ ต่าง ๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ ได้	2.89	0.31	เหมาะสมมาก
6. บอกวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตน ได้รับจาก ครอบครัว พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย และเสนอแนะแนวทางแก้ไขได้	2.89	0.31	เหมาะสมมาก
7. วิเคราะห์คุณค่าของกฎหมายเกี่ยวกับการ ดำเนินชีวิตและครอบครัว ได้	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
8. อธิบายสิทธิและหน้าที่ของสามีภรรยาตาม กฎหมาย พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ ได้	2.70	0.60	เหมาะสมมาก
9. อธิบายสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดากับ บุตรตามกฎหมายพร้อมทั้งยกตัวอย่าง ประกอบ ได้	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
10. วิเคราะห์การใช้กฎหมายให้การดำเนิน ชีวิตอย่างเป็นสุข	2.63	0.67	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>เนื่อหาวิชาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัวกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
1. <u>หน่วยความมั่นคงของชาติ</u>			
<u>ความมั่นคงของชีวิตครอบครัว</u>			
1. การเป็นบิดามารดา	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. การอบรมเลี้ยงดูบุตร	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
2. <u>หน่วยสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย</u>			
<u>กฎหมายครอบครัว</u>			
1. ความหมายและขอบเขตของกฎหมายครอบครัว	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. กฎหมายครอบครัวฉบับปัจจุบัน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1. สรุปเกี่ยวกับบทบาทความเป็นพ่อเป็นแม่จากบทความที่ครูนำมา	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
2. สรุปเกี่ยวกับบทบาทความเป็นพ่อเป็นแม่ที่พบในสังคมทั่วไป	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. สรุปคุณประโยชน์ของการมีลูกจากการที่นักเรียนสัมภาษณ์มา	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
4. สรุปเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรจากการบรรยายของนักเรียนแต่ละคน	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายอิทธิพลของการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อบุตร	2.81	0.47	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. สรุปความสำคัญของกฎหมายครอบครัวจากเหตุการณ์ที่ขัดแย้งตามที่ปรากฏในสื่อมวลชน	2.81	0.55	เหมาะสมมาก
7. อภิปรายความสำคัญของการเรียนกฎหมาย	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
8. วิเคราะห์สาเหตุที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
9. ทำรายงานเกี่ยวกับการใช้กฎหมายครอบครัวในสังคมมาคนละ 1 เรื่อง	2.81	0.55	เหมาะสมมาก
10. แบ่งกลุ่มนักเรียนไปค้นคว้าเกี่ยวกับการหมั้นทั้งตามประเพณีและกฎหมาย	2.74	0.52	เหมาะสมมาก
11. อภิปรายเกี่ยวกับเงื่อนไขการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย	2.81	0.55	เหมาะสมมาก
12. วิเคราะห์สาเหตุแนวทางแก้ไขจากเหตุการณ์ที่นำมาจากหนังสือพิมพ์	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
13. อภิปรายปัญหาทางกฎหมายจากเหตุการณ์ที่ครูยกตัวอย่างประกอบ	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
14. เชิญวิทยากรด้านกฎหมายมาบรรยายเสริมความเข้าใจเรื่องกฎหมายครอบครัว	2.67	0.61	เหมาะสมมาก

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา
ส.203 ส.204	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
2. บทความเรื่อง "คุณพ่อคุณแม่ตัวอย่าง"
จากหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ	3.0	0.0	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3. ชาวเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว ในหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
4. ด้วบทกฎหมายครอบครัวฉบับปัจจุบัน	2.89	0.31	เหมาะสมมาก
5. ภาพเกี่ยวกับการจัดพิธีหมั้น การสู่ขอและการแต่งงาน	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
6. แบบฟอร์มทะเบียนสมรส	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
7. แบบฟอร์มทะเบียนหย่า	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
8. แบบฟอร์มของการทำพินัยกรรมต่าง ๆ	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
<u>การวัดการประเมินผล</u>			
1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจาก การอภิปราย การรายงาน การจัดบันทึก การตอบคำถาม การวิเคราะห์และสรุป	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
2. จากผลงานและความรับผิดชอบในการ ทำงาน	2.81	0.47	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ความหมายและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโปรแกรมบูรณาการการศึกษา
เพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการ	ความหมาย		
<u>บทนำ</u>	2.48	0.69	เหมาะสมปานกลาง
ก. <u>ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน</u> <u>ของระบบครอบครัว</u>			

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. ครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในเบื้องต้น ต่อการเตรียมตัวสมาชิกให้เป็นพลเมืองดี ของชาติ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ขึ้นอยู่กับคุณภาพประชากรส่วนใหญ่ของ ประเทศ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
<u>นักเรียนสามารถ</u>			
1. อธิบายอิทธิพลของสภาพทางสังคมและ วัฒนธรรมที่มีต่อชีวิตครอบครัวพร้อมทั้ง ยกตัวอย่างประกอบได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. วิเคราะห์สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัว ของไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้าน การเมืองการปกครอง พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบได้	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
3. อภิปรายความสัมพันธ์ของชีวิตครอบครัว ที่สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>เนื่อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม</u>			
<u>สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัวในสังคมไทย</u>			
1. ในด้านเศรษฐกิจ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2. ในด้านสังคม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. ในด้านการเมืองการปกครอง	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนเปรียบเทียบและวิเคราะห์สาเหตุของความเปลี่ยนแปลงจากตัวอย่างที่ครูนำมา	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายชีวิตครอบครัวของคนในสภาพสังคมปัจจุบัน	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ไปสัมภาษณ์ชีวิตครอบครัวของคนในอาชีพต่าง ๆ	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
4. สรุปความสำคัญของการปรับตัวของสมาชิกครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
5. ให้นักเรียนเขียนบทความเรื่อง "บทบาทของสมาชิกครอบครัวต่อการสร้างความรัก ความอบอุ่น ในชีวิตครอบครัว"	2.74	0.58	เหมาะสมมาก

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส.305 ส.306 โลกของเรา	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
2. รูปภาพบ้านเมืองในสมัยก่อน และสมัยปัจจุบัน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

การวัดและการประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
--	------	------	------------

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2. ประเมินผลงานที่มอบหมาย	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
ข. <u>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. การดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผนช่วยให้รู้จักการตัดสินใจเลือกรับด้วยเหตุผล	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. การปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดจากการเตรียมการและยอมรับด้วยความเข้าใจ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
<u>นักเรียนสามารถ</u>			
1. บอกภาวะการเปลี่ยนแปลงในสังคมด้านต่าง ๆ ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. ระบุและหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
4. บอกแนวทางในการที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้	2.78	0.57	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม</u>			
<u>การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต</u>			
<u>ครอบครัว</u>			
1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียน</u>			
1. วิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ การแก้ไข สถานการณ์ จากข่าวที่ครุ่นนำมา	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. อภิปรายปัญหาและเสนอแนะวิธีแก้ปัญห การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. นำภาพและข่าวเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลงมาวิเคราะห์ แล้วจัด ป้ายนิเทศ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
4. เชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ มาบรรยาย เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ในสังคมที่สำคัญ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
5. ออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจถึงวิธีการดำเนินชีวิต	2.81	0.47	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. ชมภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ แล้วอภิปรายประกอบความเข้าใจ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
7. เสนอแนะวิธีการที่จะดำรงชีวิตตนอย่างมีความสุข	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส.305 ส.306 โลกของเรา	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
2. หนังสือพิมพ์รายวัน	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
3. หนังสือวารสารข่าวเศรษฐกิจ	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
4. ภาพยนตร์สารคดีเรื่องเกี่ยวกับอาชีพที่น่าสนใจ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
<u>การวัดและการประเมินผล</u>			
1. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายการทำงานกลุ่ม สรุปลงและวิเคราะห์ปัญหา	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
2. การทำรายงาน จัดทำป้ายนิเทศ	3.0	0.0	เหมาะสมมาก
ค. <u>พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบของตน</u>			
<u>ที่มีต่อครอบครัวและสังคม</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. สถาบันครอบครัว มีหลักเกณฑ์ที่ไม่แน่นอน อยู่หลายประการ แต่คนในสังคมก็ได้ใช้ครอบครัวเป็นที่ยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตมาตลอด	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2. การเรียนรู้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นภายในครอบครัว จะทำให้เข้าใจหลักการและวิธีการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้เป็นอย่างดี	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. ปัญหาครอบครัว เป็นปัญหาของสังคม ที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันเอง คนในสังคม	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะและสภาพปัญหาครอบครัวในสังคมปัจจุบัน ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. ยกตัวอย่างประกอบ ที่เห็นถึงครอบครัว ที่มีคุณภาพและครอบครัว ไม่มีคุณภาพ ได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. อธิบายถึงความรับผิดชอบของสังคม ต่อปัญหาครอบครัว ได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ

วิชาสังคมศึกษา

หน่วยสภาพโดยทั่วไปของปัญหาประชากร

ปัญหาครอบครัว

1. ลักษณะและสภาพปัญหา	2.37	0.78	เหมาะสมปานกลาง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. อภิปรายผลกระทบการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	2.67	0.61	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2. รวบรวมปัญหาครอบครัว เพื่ออภิปรายถึงผลที่ตามมา	2.59	0.68	เหมาะสมมาก
3. แบ่งกลุ่มค้นคว้าหาทศวรรษที่รับผิดชอบของสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมต่อการเสริมสร้างคุณภาพของครอบครัว	2.70	0.60	เหมาะสมมาก
4. อภิปราย "ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพในความคิดของข้าพเจ้า"	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
5. เขียนบทความ "ปัญหาครอบครัว คือปัญหาที่รับผิดชอบร่วมกันของคนในสังคมหรือไม่"	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
สื่อการเรียนการสอน			
1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส.306	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
2. ข่าวการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจากสื่อมวลชน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. งานวิจัยสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
การวัด การประเมินผล			
1. จากการสังเกตพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
2. จากผลงานที่ได้รับมอบหมาย	2.89	0.42	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ง. <u>ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเอง</u>			
<u>และชีวิตครอบครัวให้ดีมีคุณภาพ</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. ครอบครัวที่ขาดความผูกพันรักใคร่ต่อกัน ชีวิตในสังคมจะแตกแยกตามไปด้วย	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ความรับผิดชอบในบทบาทของสมาชิก ในครอบครัว เป็นผลให้ชีวิตครอบครัว เป็นสุข	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
<u>นักเรียนสามารถ</u>			
1. อภิปรายสาเหตุของปัญหาครอบครัว ยกตัวอย่างประกอบได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. วิเคราะห์ปัญหาสืบเนื่องจากปัญหาครอบครัว ที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคมพร้อม ยกตัวอย่างประกอบได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. วิเคราะห์สภาพครอบครัวของตนเพื่อ ป้องกันปัญหาครอบครัวได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
<u>เนื่อทานผลการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับ</u>			
<u>วิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยปัญหาประชากรและคุณภาพ</u>			
1. สาเหตุของปัญหาครอบครัว	2.89	0.31	เหมาะสมมาก
2. ผลของปัญหาครอบครัว	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียน			
1. อภิปรายถึงเนื้อหาสาระและข้อคิดจากการชมภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและเยาวชน	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
2. แบ่งกลุ่มให้อภิปรายปัญหา สาเหตุ ผล แนวทางคลี่คลายปัญหา และแนวทางป้องกันปัญหาครอบครัวที่ครุ่นมาเป็นตัวอย่าง	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
3. เชิญวิทยากรมาบรรยาย "ผลของปัญหาครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคม"	2.59	0.73	เหมาะสมมาก
4. รวบรวมปัญหาครอบครัวที่เกิดในสังคม แล้ววิเคราะห์ร่วมกัน	2.70	0.60	เหมาะสมมาก
5. วิเคราะห์ปัญหาสืบเนื่องจากปัญหาครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคม	2.81	0.55	เหมาะสมมาก
6. วิเคราะห์สภาพครอบครัวของตน	2.63	0.67	เหมาะสมมาก
สื่อการเรียนการสอน			
1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส.306	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
2. ภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชน	2.89	0.31	เหมาะสมมาก
3. สถิติแสดงจำนวนการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และงานวิจัยสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
4. หนังสือพิมพ์รายวัน	2.78	0.50	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>การวัดและการประเมินผล</u>			
1. การสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. จากผลงานที่มอบหมาย	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
จ. <u>มีความพร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา</u>			
<u>หรืออุปสรรคในชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวได้</u>			
<u>ถูกต้อง เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะ</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1. ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัวจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยการตั้งครอบครัวที่ดี ด้วยการ เลือกคู่ครองที่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีการปรับตัวเข้าหากัน และร่วมมือกันป้องกัน แก้ไขปัญหาระหว่างหรืออุปสรรคในชีวิต	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. การป้องกันปัญหาครอบครัว เป็นเรื่อง ที่ต้องตระหนักและรับผิดชอบร่วมกันของ สมาชิกครอบครัว และสังคม	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
3. การรู้จักตนเอง พิจารณาตนเองและ สิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางกำหนดชีวิตตนเอง และชีวิตครอบครัว	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
4. การสร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว จุดเริ่มต้นอยู่ที่สมาชิกทุกคนหาวิธี ปรับปรุงคนให้ดีขึ้น	2.85	0.45	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. อธิบายแนวทางในการป้องกันปัญหาชีวิตครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
2. อธิบายวิธีการแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
3. วิเคราะห์ความสำคัญของความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวตนได้	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
4. บอกได้ถึงแนวทางในการสร้างชีวิตตนให้มีคุณภาพ	2.81	0.55	เหมาะสมมาก
5. เสนอแนะวิธีการสร้างความสุขในชีวิตครอบครัวได้	2.74	0.58	เหมาะสมมาก
เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา			
หน่วยจรรยาบรรณการพัฒนาประเทศ			
1. วิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหาครอบครัว	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
กิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียน			
1. วิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้บุคคลที่นำมายกเป็นตัวอย่างประสบความสำเร็จในชีวิต	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. สัมภาษณ์ครอบครัวที่มีความสุข แล้วสรุปถึงเหตุผลและแนวทางในการดำเนินชีวิต	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
3. เสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัวของตน	2.7	0.60	เหมาะสมมาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. บอกความสำคัญของสายสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวที่มีต่อกัน	2.81	0.47	เหมาะสมมาก
5. เขียนแผนการในอนาคตพร้อมเหตุผลประกอบ	2.85	0.45	เหมาะสมมาก
6. สัมภาษณ์บุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
7. จัดอภิปราย "วิธีการสร้างความสุขของชีวิตครอบครัวในสังคมปัจจุบัน"	2.78	0.57	เหมาะสมมาก
สื่อการเรียนการสอน			
1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส.306	2.89	0.42	เหมาะสมมาก
2. ชีวิตประวัติบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต	2.96	0.19	เหมาะสมมาก
การวัด การประเมินผล			
1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียน	2.78	0.50	เหมาะสมมาก
2. ผลงานที่ได้รับมอบหมาย	2.74	0.58	เหมาะสมมาก

๒. การพิจารณา

ที่ ทม 0309/10381

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

๘ พฤศจิกายน 2531

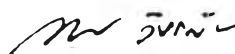
เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย น.ส.รุจี แพรอด นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวทยุมศึกษา กำลัง
ดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "การนำเสนอโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิต
ครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวัลย์
วิทยาวุฒิกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
โดยการแจกแบบสอบถามแก่ท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ น.ส.รุจี แพรอด ได้เก็บ
รวบรวมข้อมูลดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ ศช 0806/ 01227

กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

7 กุมภาพันธ์ 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวรุจี แพรวอด นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อ
ชีวิตครอบครัว กับวิชาสังคมศึกษา สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" ในกรณีนี้ นิสิตมีความประสงค์
จะขอความร่วมมือจากครูสังคมศึกษาในการตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย

กองการมัธยมศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นว่าการทำวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการสอน
วิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายธานี สมบูรณ์บุรณะ)

หัวหน้าฝ่ายบริหารโรงเรียน 1 รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา

ฝ่ายมาตรฐานโรงเรียน

โทร.2828466

ที่ ทม 0309/10381

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

๘ พฤศจิกายน 2531

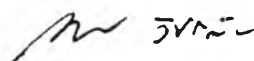
เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย น.ส.รุจี แพรอด นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา กำลัง
ดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การนำเสนอโปรแกรมบูรณาการศึกษาเพื่อชีวิต
ครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวัณย์
วิทยาวุฒิกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและประเมิน
ความเหมาะสมของโปรแกรมบูรณาการการศึกษาที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาประเมินความเหมาะสมของ
โปรแกรมดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ดาวร วัชรามัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาชีวิตครอบครัวและ เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว
ที่ควรจัดให้มีการเรียนการสอน

แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและเยาวชนที่มีชีวิตครอบครัวไม่มีคุณภาพ
ในเรื่องต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติไม่เหมาะสม
2. ปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 3 1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่ควรสอนในระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในเรื่องต่อไปนี้

1. บทบาท หน้าที่ และความสำคัญของครอบครัว
2. แนวทางในการดำเนินชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพดี
3. การเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่ควรสอนเพิ่มเติม

ตอนที่ 1

ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. เพศ ปัจจุบันท่านมีอายุ ปี
2. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
3. ตำแหน่งหน้าที่งานปัจจุบันของท่าน
- ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานรวม ปี

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและเยาวชนที่มีชีวิตครอบครัวไม่มีคุณภาพ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตารางที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติไม่เหมาะสม

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ท่านมีความคิดเห็นด้วยมาก-น้อยเพียงใดว่า</u>				
<u>ความประพฤติเหล่านี้เป็นผลมาจากการมี</u>				
<u>ชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ</u>				
1. แสดงกิริยามารยาทไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ.....				
2. พุดจาหยามคาย พุดปด.....				
3. แต่งกายไม่ถูกระเบียบของสถานศึกษา หรือ				
ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ.....				
4. คบเพื่อนที่ไม่ดี นำไปสู่การถูกชักจูงไปในทาง				
เสื่อมเสียได้ง่าย.....				
5. ทนโรงเรียน ขาดเรียนด้วยเหตุอันไม่จำเป็น.....				
6. ใช้จ่ายพุ่มเฟือย ไม่ประหยัดอดออม.....				
7. ให้ความช่วยเหลือพวกพ้องในทางที่ผิดต่อ				
กฎระเบียบของสังคม.....				
8. จับกลุ่มมั่วสุมในสถานที่ไม่เหมาะสม เช่น				
เข้าไปมั่วสุมตามสถานเล่นเครื่องไฟฟ้า				
ศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ คอฟฟี่ชอป เป็นต้น.....				
9. เข้าไปเที่ยวเตร่ตามสถานเรีงรมย์ เช่น				
ดิสโก้เธค ไนท์คลับ ผับ บาร์ สถานอาบอบนวด				
เป็นต้น.....				

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
10. เล่นกีฬาที่ไม่เหมาะสมกับวัย เช่น เล่นบิลเลียด เล่นโบว์ลิง ขั้บรถแข่ง.....				
11. เที่ยวเตร่เกินเวลาอันควร เช่น เกินเวลา 22.00 น.....				
12. เข้าไปในสถานที่ที่มีการเล่นการพนัน เช่น สนามม้า สนามมวย บ่อนการพนัน เป็นต้น.....				
13. เล่นการพนัน เช่น ไพ่ พนันม้าแข่ง พนันในเกมกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล ฯลฯ.....				
14. ประพฤติตนเป็นคนเร่ร่อน จรจัด นอนหลับตาม สถานที่สาธารณะ.....				
15. คิดยาเสพติดให้โทษ เช่น ดื่มเหล้าสุรา ของมึนเมา ต่าง ๆ สูบบุหรี่ ดมทินเนอร์ ดมแลคเกอร์ สูบฝิ่น สูบกัญชา สูบฉีดยาเฮโรอีน กินยาปลอมประสาทต่าง ๆ เป็นต้น.....				
16. ใช้ความรุนแรงหรือกำลังในการตัดสินปัญหา เช่น ทำลายข้าวของให้เสียหาย ทำร้ายร่างกายคนอื่น พยายามจะก่อเหตุทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกัน เป็นต้น.....				
17. ประพฤติตนเป็นนักเลง ก่อพฤติกรรมในทางเกเรเป็น อันธพาลที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคม.....				
18. พกอาวุธ เช่น มีด ปืน ระเบิด ฯลฯ.....				
19. ประกอบอาชญากรรม เช่น ริดไถเงิน ลักทรัพย์ จี้ ปล้น ฯลฯ.....				
20. มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น เป็นเกย์ ทอม ดี.....				

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
21. ประพฤติคนในท่านองผู้สาวที่ไม่ถูกต้องตามจารีตประเพณีของสังคม เช่น การมีความสัมพันธ์แบบผู้สาวของชายและหญิงในวัยที่ยังศึกษาอยู่ การทำแท้งลูก เป็นต้น.....				
22. แต่งงานหรือมีชีวิตคู่เมื่อยังไม่พร้อม เช่น อายุยังน้อย ยังไม่มีอาชีพ ยังไม่มีความมั่นคงทางฐานะ เศรษฐกิจ ฯลฯ.....				
23. ก่อปัญหาทางเพศ เช่น การทำผิดจารณาจารคดีข่มขืน.....				
2. ปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา				
<u>ท่านมีความคิดเห็นด้วยมาก-น้อยเพียงใดว่าปัญหา</u>				
<u>ทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสติปัญญาเหล่านี้</u>				
<u>มีผลมาจากชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ</u>				
1. การเป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่รู้จักควบคุมสติอารมณ์ของตน อารมณ์แปรปรวน.....				
2. มีความวิตกกังวลสูง ดึงเครียดทางอารมณ์มาก.....				
3. มีความประพฤติแบบโรคจิต โรคประสาท เช่น ทวาดกลัว ไม่เข้าเพื่อนฝูง นั่งเพ้อฝัน เหม่อลอย เศร้าซึม กระสับกระส่ายอยู่ไม่สุข ฯลฯ.....				
4. ไม่มีความรัก ความภูมิใจในตนเอง ในครอบครัว ในชุมชนของตน.....				
5. การเป็นคนขาดความมั่นใจในการตัดสินใจปัญหาของตนเองด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง.....				
6. มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น.....				

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
7. ไม่ให้ความรัก ความเข้าใจในบุคคลอื่น.....				
8. คิดอิจฉาริษยาหรือไม่ปรารถนาต่อผู้อื่นในทางที่ดี.....				
9. การเป็นคนที่ไม่มียุทธศาสตร์ ไม่สามารถวางตัว ให้เป็นที่รักของผู้อื่น.....				
10. การเป็นคนที่ไม่สามารถยอมรับความคิดเห็นต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่เป็นส่วนรวม.....				
11. เห็นแก่ผลประโยชน์ของคนเป็นสำคัญ ไม่แบ่งปัน คนอื่น.....				
12. ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิตของตน.....				
13. ขาดความพร้อม ขาดกำลังใจในการต่อสู้เพื่อ การดำเนินชีวิตของตนเอง.....				
14. ไม่สามารถพัฒนาสติปัญญาให้สมกับวัยของตน.....				
15. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมติดเป็นนิสัย เช่น ดุดน้าว กัดเล็บ ถอนผม บัสสาวะรดที่นอน ฯลฯ.....				
16. เรียนหนังสือไม่ได้ มีผลการเรียนตกต่ำลงทั้ง ๆ ที่ได้พยายามแล้ว.....				
17. ไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่จะดูแลรักษาสุขภาพ ร่างกายของตนให้เป็นคนสมบูรณ์แข็งแรง.....				
18. มีนิสัยอาฆาต ผูกพยาบาท ไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา.....				
19. ไม่มีความกล้าหาญในทางที่ถูกต้อง เช่น ปกป้องคนที่ ทำดี เป็นต้น.....				
20. ชอบที่จะแสดงความคิดเห็นที่เป็นการต่อต้าน กฎระเบียบของสังคม.....				
21. การเป็นคนที่ไม่มีความจริงใจต่อผู้อื่น.....				

22. การเป็นคนที่มีขาดคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ความซื่อสัตย์
 ความรับผิดชอบ ความอดทน เป็นต้น.....

ระดับความคิดเห็น			
มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นอกเหนือจากแบบสอบถามแล้วมีปัญหาใดอีกบ้างที่เกิดกับ เด็กและเยาวชนอื่น เนื่องจาก
 การมีชีวิตครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ

ด้านความประพฤติ

1.
2.
3.

ด้านจิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา

1.
2.
3.

ด้านอื่น ๆ ได้แก่

1.
2.
3.

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่ควรสอนในระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตารางที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน
(ขอความร่วมมือจากท่านช่วยตอบทุกข้อ ทั้งข้อใหญ่และข้อย่อย เพื่อความสมบูรณ์ของ
ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์)

1. บทบาท หน้าที่ และความสำคัญของครอบครัว

ท่านมีความคิดเห็นว่าคุณควรสอนเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่
และความสำคัญของครอบครัวในเรื่องดังต่อไปนี้มาก-
น้อยเพียงไร

1. ความหมายของครอบครัว

(หมายถึง การที่ชายและหญิงมาใช้ชีวิตร่วมกัน
โดยการสมรส แล้วกำเนิดบุตรของคนโดยทาง
สายโลหิต หรือด้วยการรับบุตรบุญธรรมก็ได้
สมาชิกในครอบครัวมีการติดต่อสัมพันธ์กันในฐานะ
สามีภรรยา พ่อแม่กับลูก และกับญาติ ๆ ซึ่งอาจ
เป็นไปตามแบบวัฒนธรรมเดิมหรือสร้างสรรค์
ขึ้นใหม่ก็ได้)

2. การเกิดของครอบครัว

(เกิดจากการที่มนุษย์เรียนรู้ที่จะสนองความต้องการ
ของคนทั้งทางร่างกาย จิตใจ ซึ่งเป็นไปตาม
ระเบียบประเพณีและกฎหมายที่สังคมนั้น ๆ ยอมรับ

ระดับความคิดเห็น			
มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
โดยชายและหญิงผู้นั้น ได้ร่วมกันสร้างครอบครัว เดิม ที่ตนถือกำเนิดมา).....				
3. ประเภทต่าง ๆ ของครอบครัว.....				
3.1 เกณฑ์ในการแบ่งประเภทของครอบครัวแบ่งได้ เป็น ครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย.....				
3.2 ลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัวเดี่ยวและ ครอบครัวขยาย.....				
3.3 ข้อดีและข้อเสียของครอบครัวเดี่ยวและ ครอบครัวขยาย.....				
4. ลักษณะและองค์ประกอบของครอบครัวที่มีคุณภาพ และครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ.....				
5. วัฏจักรของครอบครัว.....				
5.1 ความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวในระยะต่าง ๆ อันได้แก่				
ก. ระยะเริ่มต้นของครอบครัว.....				
ข. ระยะที่ครอบครัวขยาย.....				
และ ค. ระยะที่ครอบครัวหดตัว.....				
5.2 สภาพปัญหาและแนวทางป้องกันหรือแก้ไขปัญหา ในระยะต่าง ๆ ของครอบครัว.....				
6. บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว.....				
6.1 การให้กำเนิดหรือผลิตสมาชิกใหม่ให้กับ ครอบครัวและสังคม.....				
6.2 การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกใหม่ให้เติบโต เรียนรู้ ระเบียบของสังคม เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีคุณภาพ ของสังคม.....				

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6.3 การให้ความร่วมมือกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ที่จะอบรมสั่งสอนขัดเกลาให้สมาชิกของครอบครัว เป็นคนมีคุณภาพ.....				
7. ความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....				
7.1 ความสำคัญของครอบครัวโดยทั่ว ๆ ไป.....				
7.2 ความสำคัญของครอบครัวต่อคุณภาพชีวิตของ สมาชิกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ.....				
7.3 ความสำคัญของครอบครัวต่อสวัสดิภาพของสังคม.....				
2. <u>แนวทางในการดำเนินชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพดี</u>				
ท่านมีความคิดเห็นว่าคุณควรสอนเกี่ยวกับแนวทางในการ ดำเนินชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพดี ในเรื่องดังต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงไร				
1. การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์.....				
1.1 ลักษณะและบุคลิกของคนที่มีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตสมบูรณ์.....				
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจ.....				
1.3 ปัญหาและสาเหตุของการเจ็บป่วยทางกาย และทางจิต.....				
1.4 การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและส่งเสริมให้มี สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์.....				
2. พัฒนาการในช่วงวัยรุ่น.....				
2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย.....				

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์และสติปัญญา.....				
2.3 พัฒนาการทางด้านสังคมและบุคลิกภาพ.....				
3. เพศศึกษา.....				
3.1 ความหมายและจุดมุ่งหมายของเพศศึกษา.....				
3.2 สรีรวิทยาของเพศชาย และเพศหญิง.....				
3.3 สุขปฏิบัติเกี่ยวกับสรีรวิทยาเพศชายและ เพศหญิง.....				
3.4 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ของมนุษย์.....				
3.5 จริยธรรมของเพศสัมพันธ์ของมนุษย์.....				
3.6 วัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมเกี่ยวกับ เพศสัมพันธ์ในสังคมไทย.....				
3.7 ความรับผิดชอบและทัศนคติเกี่ยวกับเรื่อง เพศที่เหมาะสมกับสังคม และประเพณีของ สังคมไทย.....				
3.8 การป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจาก เพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ ฯลฯ.....				
4. การสร้างมนุษยสัมพันธ์.....				
4.1 ความสำคัญของการสร้างมนุษยสัมพันธ์.....				
4.2 ข้อควรปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง เป็นสุข.....				
4.3 มารยาทในการคบเพื่อนเพศเดียวกันและ ต่างเพศ.....				

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
5. การเลือกคู่ครอง.....				
5.1 การคบเพื่อนต่างเพศ.....				
5.2 ปัญหาทั่วไปของการนัดหมาย.....				
5.3 องค์ประกอบที่ทำให้มีคู่ครอง ได้แก่ การเกี่ยวพาราสี การนัดหมาย การคบกัน อย่างต่อเนื่อง.....				
5.4 มูลเหตุที่ทำให้ชายหญิงเลือกคนใดคนหนึ่ง เป็นคู่ครอง ดังเช่น ทางอารมณ์ ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม เพราะความเปล้าเปลี่ยว การชักนำ ของผู้อื่น ความต้องการทางเพศ ฯลฯ.....				
5.5 สาเหตุของการอยู่เป็นโสด ดังเช่น การไม่ได้ เรียนรู้ที่จะรักอย่างเหมาะสม ความหวาดกลัว ในเรื่องเพศ การตั้งเป้าหมายชีวิตไว้ล่วงหน้า.....				
5.6 ข้อเสนอแนะในการเลือกคู่ครอง ดังเช่น รูปร่าง หน้าตา บุคลิกภาพ และนิสัยที่สอดคล้องกัน ความสนใจและรสนิยมที่ตรงกัน จุติภาวะทาง อารมณ์ ฐานะอันเท่าเทียมกัน ฯลฯ.....				
6. การสมรส.....				
6.1 ความหมายของการสมรส (การแต่งงาน) หมายถึง การที่ชายหญิงคู่หนึ่งมีความเป็นผู้ใหญ่ เต็มตัวแล้ว ได้ตกลงใจแต่งงานกันให้ถูกต้อง ตามกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม กอปรด้วยความ ความตั้งใจที่จะให้กำเนิดบุตรและเลี้ยงดูบุตร ให้เจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีต่อไปในอนาคต				

	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
และช่วยกันสร้างความสำเร็จรุ่งเรืองให้กับ ครอบครัวของตนเท่าที่สามารถจะทำได้ อย่างดีที่สุด.....				
6.2 ข้อห้ามของการสมรส.....				
6.3 การสิ้นสภาพการสมรส.....				
7. กฎหมายครอบครัว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์ บรรพ 5.....				
7.1 กฎหมายระหว่างคู่สมรส เกี่ยวกับการหมั้น เงื่อนไขแห่งการสมรส ความสัมพันธ์ระหว่าง สามีภริยา ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ความเป็นโมฆะของการสมรส และการสิ้นสุด แห่งการสมรส.....				
7.2 กฎหมายระหว่างบิดามารดากับบุตร เกี่ยวกับ บิดามารดา สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา และบุตร ความปกครองบุตรบุญธรรม.....				
7.3 กฎหมายว่าด้วย ค่าอุปการะเลี้ยงดู.....				
8. การปรับตัวของสามีภรรยา.....				
8.1 เกณฑ์พิจารณาชีวิตสมรสที่ประสบความสำเร็จ.....				
8.2 บทบาทและความคาดหวังของสามีและภรรยา.....				
8.3 วิธีการปรับตัวของสามีภรรยา.....				
9. การวางแผนครอบครัว.....				
9.1 ความหมายของการวางแผนครอบครัว.....				
9.2 ความจำเป็นและประโยชน์ของการวางแผน ครอบครัว.....				
9.3 วิธีการต่าง ๆ ในการวางแผนครอบครัว.....				

		ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
10.	ความสำคัญของการเป็นพ่อเป็นแม่				
10.1	ความสำคัญของการเป็นพ่อเป็นแม่.....				
10.2	คุณประโยชน์ของการมีลูก.....				
10.3	บทบาทของพ่อแม่.....				
10.4	วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร.....				
3.	<u>การเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว</u>				
	<u>ท่านมีความคิดเห็นว่าคุณควรสอนเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อ</u>				
	<u>การป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัวในเรื่องดังต่อไปนี้</u>				
	<u>มาก-น้อยเพียงไร</u>				
1.	การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนิน				
	ชีวิตครอบครัว.....				
1.1	การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทาง				
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....				
1.2	การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง				
	การปกครองสังคมและวัฒนธรรม.....				
1.3	ปัญหาชีวิตครอบครัว.....				
1.3.1	ความหมายของปัญหาชีวิตครอบครัว.....				
1.3.2	สาเหตุของปัญหาชีวิตครอบครัว.....				
1.3.3	แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิต				
	ครอบครัว.....				
2.	การสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัว				
2.1	ความจำเป็นและความสำคัญของการมีชีวิตตนเอง				
	และชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ.....				

		ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
2.2	การวางแผนชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัว ให้มีคุณภาพ.....				
2.3	บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม.....				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความคิดเห็นว่า ควรจัดการเรียนการสอน "การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว" ในเรื่องใดเพิ่มเติม นอกเหนือจากแบบสอบถาม

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับขอข่ายเนื้อหา

การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่จะนำมาบูรณาการกับวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

1. ขอข่ายเนื้อหาให้ข้อย่อยต่าง ๆ ว่า เหมาะสมดีแล้ว หรือยังต้องปรับปรุง พร้อมข้อเสนอแนะ
2. ความครอบคลุมในแต่ละหัวข้อใหญ่ว่า ครอบคลุมดีแล้ว ควรตัดบางส่วน หรือควรเพิ่มในเรื่องใดบ้าง พร้อมข้อเสนอแนะ
3. ความครอบคลุมขอข่ายที่นำเสนอมาทั้งหมดว่า ครอบคลุมดีแล้ว หรือควรเพิ่มเติมเรื่องใด พร้อมข้อเสนอแนะ
4. ในกรณีแสดงความคิดเห็นให้เขียนเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ต้องการ (✓)

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับข้อช่วยเนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนการสอน	ข้อช่วยเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	
1	<p>1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ตลอดจนความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคมส่วนรวม</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการดำเนินชีวิตครอบครัวและตระหนักถึงความสำคัญของระบบครอบครัวที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้เป็นคนที่มีคุณภาพของสังคม</p>	<p><u>บทบาท หน้าที่ และความสำคัญของครอบครัว</u></p> <p>1. ความหมายของครอบครัว.....</p> <p>2. การเกิดของครอบครัว.....</p> <p>3. ประเภทต่าง ๆ ของครอบครัว.....</p> <p>4. ลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัวแต่ละประเภท.....</p> <p>5. ลักษณะและองค์ประกอบของครอบครัวที่มีคุณภาพดี.....</p> <p>6. ลักษณะและองค์ประกอบของครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ.....</p> <p>7. วัฏจักรของครอบครัวในระยะต่าง ๆ.....</p> <p>8. สภาพปัญหาและแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาในช่วงต่าง ๆ ของครอบครัว.....</p>			

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับของข่าย เนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	ของข่าย เนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	
	3. เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบที่จะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อตนเอง คือครอบครัว และต่อสังคมส่วนรวมได้	9. บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว..... 10. ความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต..... 11. ความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณภาพของสังคม.....			

การนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่อง "บทบาท หน้าที่ และความสำคัญของครอบครัว" ดังกล่าวข้างต้น ท่านมีความคิดเห็นว่า

ครอบคลุมดีแล้ว

ควรตัดบางส่วน ดังต่อไปนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ควรเพิ่มบางส่วน ดังต่อไปนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หัวข้อที่	การศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับข้อช่วย เนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนการสอน	ข้อช่วยเนื้อหา	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง	
2	<p>1. ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพที่ดี</p> <p>2. ให้นักเรียนตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ตนต้อง เป็นผู้สร้างผู้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัว ให้มีคุณภาพดี</p> <p>3. ให้นักเรียนมีความสามารถที่จะวางแผนชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนสามารถที่จะปฏิบัติได้</p>	<p><u>แนวทางในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u></p> <p>1. ลักษณะและบุคลิกภาพของคนที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์.....</p> <p>2. ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ.....</p> <p>3. ปัญหาและสาเหตุของการเจ็บป่วยทางกายและทางจิต.....</p> <p>4. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและส่งเสริมให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์.....</p> <p>5. พัฒนาการให้ช่วงวัยรุ่น.....</p> <p>6. พัฒนาการทางด้านร่างกายของวัยรุ่น.....</p> <p>7. พัฒนาการด้านอารมณ์และสติปัญญาของวัยรุ่น.....</p>			

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับข้อข้อย่อย เนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	ข้อข้อย่อย เนื้อหา	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง	
		<p>8. พัฒนาการทางด้านสังคมและบุคลิกภาพของวัยรุ่น.....</p> <p>9. ความหมายและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา.....</p> <p>10. สรีรวิทยาของเพศชายและเพศหญิง.....</p> <p>11. สุขปฏิบัติเกี่ยวกับสรีรวิทยาของเพศชายและเพศหญิง.....</p> <p>12. ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของมนุษย์.....</p> <p>13. จริยธรรมทางเพศสัมพันธ์ของมนุษย์.....</p> <p>14. วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ถูกต้องในสังคมไทย.....</p> <p>15. ความรับผิดชอบและทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับสังคมและประเพณีของสังคมไทย.....</p>			

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับขอมข่ายเนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	ขอมข่ายเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	
		16. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคันเกิดจากเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ ฯลฯ..... 17. ความสำคัญของการสร้างมนุษยสัมพันธ์..... 18. การปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง เป็นสุข..... 19. มารยาทในการคบเพื่อนต่าง เพศ..... 20. องค์ประกอบที่ทำให้มีคู่ครอง..... 21. มูลเหตุที่ทำให้ชายหญิง เลือกคนใดคนหนึ่งเป็นคู่ครอง..... 22. สาเหตุของการอยู่เป็น โสด..... 23. ข้อเสนอแนะในการ เลือกคู่ครองที่เหมาะสม..... 24. ความหมายของการสมรส..... 25. ข้อห้ามของการสมรส..... 26. การสันสภาพการสมรส.....			

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับข้อขยายเนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน	ข้อขยายเนื้อหา	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง	
		27. กฎหมายครอบครัวในสังคมไทย.....			
		28. การปรับตัวของสามีภรรยา.....			
		29. การวางแผนครอบครัว.....			
		30. ความสำคัญของการเป็นพ่อเป็นแม่.....			
		31. คุณประโยชน์ของการมีลูก.....			
		32. บทบาทของพ่อแม่.....			
		33. วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร.....			

การนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่อง "แนวทางในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ" ดังกล่าวข้างต้น
ท่านมีความคิดเห็นว่า

ครอบคลุมดีแล้ว

ควรตัดบางส่วน ดังต่อไปนี้

.....
.....
.....
.....
.....

ควรเพิ่มบางส่วน ดังต่อไปนี้

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับขอมข่ายเนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนการสอน	ขอมข่ายเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	ยังต้องปรับปรุง	
3	<p>1. ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจถึงสภาพโดยทั่วไป สาเหตุ ตลอดจนผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การปกครองที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว</p> <p>2. ให้นักเรียนมีความสามารถที่จะใช้วิจารณญาณอย่างมีเหตุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตของตนเองและครอบครัวได้</p>	<p><u>การเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว</u></p> <p>1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว.....</p> <p>2. การเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว.....</p> <p>3. สภาพโดยทั่วไปของปัญหาชีวิตครอบครัว.....</p> <p>4. สาเหตุของปัญหาชีวิตครอบครัว.....</p> <p>5. แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว.....</p> <p>6. ความสำคัญของการมีชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ.....</p>			

หัวข้อที่	การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว		ความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับขอข่ายเนื้อหา		ข้อเสนอแนะ
	จุดประสงค์การเรียนการสอน	ขอข่ายเนื้อหา	เหมาะสม ดีแล้ว	ยังต้อง ปรับปรุง	
		7. แนวทางการวางแผนชีวิตของตนเองให้ เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ตลอดจน สภาพสังคมและ เศรษฐกิจ.....			
		8. แนวทางในการวางแผนชีวิตครอบครัวให้มี คุณภาพ			
		9. บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม.....			

การนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับ "การเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว" ดังกล่าวข้างต้น ท่านมีความคิดเห็นว่า

ครอบคลุมดีแล้ว

ควรตัดบางส่วน ดังต่อไปนี้

.....
.....
.....
.....
.....

ควรเพิ่มบางส่วน ดังต่อไปนี้

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

โดยสรุปแล้วขอขยายของเนื้อหาที่นำเสนอมาทั้งหมดนั้น ท่านมีความคิดเห็นว่า

ครอบคลุมดีแล้ว

ควรต้องแก้ไขบางส่วน ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามครูสังคมศึกษา เกี่ยวกับความ เหมาะสมของ
การบูรณาการ เนื้อหาการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
สำหรับวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การนำเสนอโปรแกรมบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา
สำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบ เลือกตอบ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประ เมินค่า เกี่ยวกับความ เหมาะสมในการบูรณาการ
การศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความต่อไปนี้

1. เพศ ชาย หญิง

2. ระยะเวลาที่ท่านทำงาน

0 - 1 ปี 10 - 15 ปี

2 - 4 ปี 16 ปีขึ้นไป

5 - 9 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ

อนุปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูงหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ในปีการศึกษานี้ ท่านสอนวิชาสังคมศึกษา

ระดับ ม.1

ระดับ ม.2

ระดับ ม.3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิต
ครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษา และข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 5 คอลัมน์

- คอลัมน์ที่ 1 เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อเรื่องที่บูรณาการนั้น
- คอลัมน์ที่ 2 เป็นเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- คอลัมน์ที่ 3 เป็นเนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบคลุมที่จะนำมาบูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา
- คอลัมน์ที่ 4 เป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามว่า ลักษณะการบูรณาการการศึกษาเพื่อ
ชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษาดังกล่าวมีความเหมาะสมมาก-น้อยเพียงใด
โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสมในการ
บูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษาในข้อเรื่องดังกล่าว

โดยพิจารณาเป็นข้อเรื่องที่บูรณาการ ขอให้ท่านเขียนเพียง 1 เครื่องหมาย

ต่อ 1 ข้อเรื่องเท่านั้น

แต่ละข้อมีระดับความเหมาะสมไว้ให้เลือก 5 ระดับ มีความหมายว่ามีความเหมาะสม

- มากที่สุด หมายความว่า ท่าน เห็นว่ามีความ เหมาะสมมากที่สุดที่จะนำไปใช้ประกอบการสร้าง
โปรแกรมบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษา
- มาก หมายความว่า ท่าน เห็นว่ามีความ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประกอบการสร้าง โปรแกรม
บูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษา
- ปานกลาง หมายความว่า ท่าน เห็นว่ามีความ เหมาะสมปานกลางจะนำไปใช้ประกอบการสร้าง
โปรแกรมบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษา
- น้อย หมายความว่า ท่าน เห็นว่ามีความ เหมาะสมน้อยที่จะนำไปใช้ประกอบการสร้าง
โปรแกรมบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษา
- น้อยที่สุด หมายความว่า ท่าน เห็นว่ามีความ เหมาะสมน้อยที่สุดที่จะนำไปใช้ประกอบการสร้าง
โปรแกรมบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษา
- คอลัมน์ที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในกรณีที่เห็นว่าการบูรณาการการศึกษา
เพื่อชีวิตครอบคลุมกับวิชาสังคมศึกษาไม่เหมาะสม ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็น
ประโยชน์ กรุณาเขียนในช่องว่างดังกล่าว

แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัว กับวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่า เหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
1	ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมายของ ครอบครัว	โครงสร้างของสังคมไทย <u>1. ความหมายของ โครง- สร้างของสังคมไทย</u>	ครอบครัว <u>ความหมายของครอบครัว</u>						
2	ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิด ครอบครัว ในสังคม	<u>2. ลักษณะโครงสร้างของ สังคม</u> 2.1 ความสัมพันธ์ของ สมาชิกสังคม 2.2 กฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนในการสัมพันธ์ของ สมาชิกสังคม 2.3 เป้าหมายของการ สัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสังคม 2.4 การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ	<u>ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว</u> 1. ความต้องการทางสังคม ของมนุษย์ 2. ความต้องการทางเพศ ของมนุษย์อย่างถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม 3. ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
3	ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไป ของครอบครัว แล้วจำแนก ประเภทของครอบครัว	<u>3. องค์ประกอบของ โครงสร้างทางสังคม</u> 3.1 การจัดระเบียบ ทางสังคม 3.2 สถาบันทางสังคม	<u>ประเภทของครอบครัว</u> 1. ลักษณะโดยทั่วไปของ ครอบครัว 2. การจำแนกประเภทของ ครอบครัว 2.1 ครอบครัวเดี่ยว 2.2 ครอบครัวขยาย						
4	เสริมสร้างทัศนคติที่ดีใน การเป็นสมาชิกของ ครอบครัว	<u>4. ลักษณะครอบครัวไทย</u> 4.1 ครอบครัวในชนบท 4.2 ครอบครัวในเมือง <u>5. ความสัมพันธ์ของสมาชิก ในครอบครัว</u> <u>6. สังคมไทยเป็นสังคม เกษตรกรรม</u>	3. ลักษณะของครอบครัวแต่ละ ประเภท 4. ข้อดี-ข้อเสียของครอบครัว แต่ละประเภท						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
5	ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับครอบครัวใน วิถีชีวิตต่าง ๆ	7. เอกลักษณ์ของสังคมไทย 7.1 ลักษณะเด่นของ วัฒนธรรมในสังคมไทย	ครอบครัวในวิถีชีวิตต่าง ๆ 1. ครอบครัวในลำดับขั้นต่อไปนี้ 1.1 ครอบครัวเริ่มต้น 1.2 ครอบครัวขยาย 1.3 ครอบครัวจำกัดขนาด						
6	พัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี เอื้อต่อ การดำเนินชีวิตครอบครัว	7.2 ลักษณะนิสัยของ ผู้คนในสังคมไทย	2. โครงสร้างของครอบครัว แต่ละชั้น 2.1 สภาพจิตใจ 2.2 การเจริญเติบโต 2.3 ความสัมพันธ์ 2.4 สภาพความเป็นอยู่						

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.1	เนื้อหาการศึกษา เพื่อชีวิต ครอบครัว ที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิด เห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
7	ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะและองค์- ประกอบของชีวิตครอบครัว ที่มีคุณภาพ	ประชากรของประเทศไทย <u>1. คุณลักษณะของประชากร ของประเทศไทย</u> 1.1 อายุและเพศ 1.2 การศึกษา 1.3 ศาสนา 1.4 เศรษฐกิจและสังคม 1.5 สถานภาพการสมรส	ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ 1. ลักษณะและองค์ประกอบ ของชีวิตครอบครัวที่มี คุณภาพ 2. ลักษณะและองค์ประกอบ ของชีวิตครอบครัวที่ไม่มี คุณภาพ						
8	ตระหนักในความสำคัญของการ เป็นสมาชิกครอบครัว และมีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่	<u>2. ความสำคัญของการศึกษา ประชากร</u> 2.1 ระดับครอบครัว 2.2 ระดับชุมชน ประเทศชาติ 2.3 ระดับโลก	บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก ในครอบครัวที่พึงมีต่อครอบครัว 1. ยอมรับตำแหน่งและฐานะ ของครอบครัว 2. รักษาชื่อเสียงของครอบครัว 3. สร้างความรักและความ- ปรารถนาดีต่อกัน						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณีที่เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
9	ตระหนักในความสำคัญของ ครอบครัวที่มีต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิก	<p>ธรรมะเพื่อเตือนสติ</p> <p>1. การมีธรรมะเป็นหลัก ปฏิบัติ</p> <p>2. สถาบันที่ส่งเสริมให้มี ธรรมะเพื่อเตือนสติ</p> <p>3. หลักธรรมะเพื่อเตือนสติ</p> <p>3.1 คารวะ 6</p> <p>3.2 ทิศ 6</p> <p>3.3 อบายมุข 4</p> <p>3.4 ทิฏฐธัมมิกัตถ- ประโยชน์</p> <p>3.5 ขราวาสธรรม</p>	<p>บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว ที่พึงมีต่อสมาชิกในครอบครัว</p> <p>1. ให้กำเนิดสมาชิก</p> <p>2. ให้ความรัก ความเอา- ใจใส่</p> <p>3. กำหนดฐานะทางสังคม</p> <p>4. ปกป้องให้ความปลอดภัย</p> <p>5. ให้การศึกษา</p> <p>6. ฝึกฝนด้านเศรษฐกิจ</p> <p>7. อบรมจริยธรรม</p> <p>8. ให้นันทนาการ</p>						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.1	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
10	ให้มีความรับผิดชอบต่อการ สร้างชีวิตตนเองและชีวิต ครอบครัวอย่างมีคุณภาพ อันเป็นรากฐานสำคัญของ สังคมส่วนรวม	ความมั่นคงของชาติ 1. ความหมายของความ มั่นคงของชาติ 2. ความสำคัญของความ มั่นคงของชาติ 3. การสร้างความมั่นคง ของชาติ	บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสังคมส่วนรวม 1. สร้างสมาชิกใหม่ให้สังคม ดำรงอยู่ได้ 2. อบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้ พัฒนาทั้งร่างกายและ จิตใจ 3. ให้ความร่วมมือกับสถาบัน ต่าง ๆ ในสังคมเพื่อ เสริมสร้างคุณภาพสมาชิก						

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อ เสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
1	ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางในการ สร้างคุณภาพชีวิต	ประชากร <u>1. ความสำคัญของประชากร ที่มีต่อประเทศไทย</u>	แนวทางในการดำเนินชีวิต ของตนเองและชีวิตครอบครัว ที่ดีมีคุณภาพ <u>1. ชีวิตที่ดีมีคุณภาพ</u> 1.1 ความหมายของชีวิต ที่ดีมีคุณภาพ 1.2 องค์ประกอบของชีวิต ที่ดีมีคุณภาพ 1.3 ความสำคัญของการมี ชีวิตที่ดีมีคุณภาพ						

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
2	พัฒนาลักษณะนิสัยในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับวัยและสภาพสังคม	<p>2. การเจริญพันธุ์</p> <p>2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญพันธุ์</p> <p>2.2 แนวทางป้องกันปัญหาการเจริญพันธุ์</p>	<p>1.4 การพัฒนาการของวัยรุ่นในด้าน</p> <p>1.4.1 ร่างกาย</p> <p>1.4.2 อารมณ์ จิตใจ</p> <p>1.4.3 สังคม</p> <p>1.4.4 สติปัญญา</p>						
3	เสริมสร้างทักษะให้เป็นผู้มีความสามารถต่อการวางแผนครอบครัวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	<p>3. ปัญหาประชากร</p> <p>จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหา ดังนี้</p> <p>3.1 การพัฒนาเศรษฐกิจ</p> <p>3.2 การขาดแคลนอาหาร</p>	<p>1.5 การวางแผนครอบครัว</p> <p>1.5.1 ความหมายของการวางแผนครอบครัว</p> <p>1.5.2 ความสำคัญของการวางแผนครอบครัว</p> <p>1.5.3 วิธีการในการวางแผนครอบครัว</p>						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		<p>3. ปัญหาประชากร (ต่อ)</p> <p>3.3 การแพทย์และ การสาธารณสุข</p> <p>3.4 สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากร</p> <p>3.5 การศึกษา</p>	<p>1.6 ความรับผิดชอบและ ทัศนคติเรื่องเพศ- สัมพันธ์ที่เหมาะสม กับสังคมและ ประเพณีไทย</p>						
4	ให้ตระหนักในความสำคัญของการเป็นสมาชิกสังคมที่จำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์เพื่อคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม	<p>สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ในสังคมไทย</p> <p>1. <u>บทบาทและหน้าที่ของ พลเมืองในท้องถิ่น</u></p> <p>1.1 ในด้านการเมือง การปกครอง</p> <p>1.2 ในด้านเศรษฐกิจ</p> <p>1.3 ในด้านสังคม</p>	<p>2. <u>ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u></p> <p>2.1 การสร้างมนุษยสัมพันธ์</p> <p>2.1.1 ความสำคัญ ของการมีมนุษยสัมพันธ์</p> <p>2.1.2 มารยาทใน การคบเพื่อนต่างเพศ</p> <p>2.2 ความพร้อมในการมี คู่ครอง (ความพร้อมในวัย วุฒิภาวะและความรับผิดชอบ)</p>						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.2	เนื้อหาการศึกษา เพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
			<p><u>2. ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u></p> <p>(ต่อ)</p> <p>2.3 เกณฑ์การเลือกคู่ครอง (ความเหมาะสมในวัยอุปนิสัย ความรับผิดชอบ และพื้นฐาน ทางครอบครัว</p>						
5	เสริมสร้างทัศนคติที่ดีในด้าน ความรับผิดชอบต่อ การ เลี้ยงดู อบรมสมาชิกของครอบครัว เพื่อพัฒนาสังคม	<p>บทบาทและหน้าที่ของ พลเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>1. ศึกษาหาความรู้เพื่อ พัฒนาตนเอง</p> <p>2. การดำรงชีวิตอย่าง ประหยัด</p> <p>3. ยึดมั่นในความสุจริต</p> <p>4. รักษาระเบียบของ ครอบครัว</p>	<p>2.4 การ เป็นบิดามารดา</p> <p>2.4.1 ความสำคัญ ของการ เป็นบิดามารดา</p> <p>2.4.2 บทบาทของ การ เป็นบิดามารดา</p> <p>2.5 การอบรม เลี้ยงดูบุตร</p> <p>2.5.1 วิธีการของ การอบรม เลี้ยงดูบุตร</p>						

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.2	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5. ปฏิบัติตามระเบียบของ ชุมชนด้วยความจริงใจ	2.5.2 วิธีการของ การอบรม เลี้ยงดูบุตร (แบบเข้มงวด แบบ ปล่อยปละละเลยและแบบอาศัย เหตุผล)						
6	เพื่อให้ตระหนักในความ จำเป็นที่ต้องมีความรู้และ เข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ลักษณะครอบครัว เพื่อนำมา เป็นแนวทางในการพัฒนา ชีวิตครอบครัว	สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ตามกฎหมาย 1. หน้าที่ตามกฎหมาย 2. สิทธิและหน้าที่ของตนเอง และสังคม	2.6 ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว <u>ลักษณะ 1</u> การสมรส (การหมั้น เจือนใจแห่งการ สมรส ความสัมพันธ์ระหว่าง สามีภรรยา ฯลฯ) <u>ลักษณะ 2</u> บิดามารดากับ บุตร (บิดามารดา สิทธิและ หน้าที่ของบิดามารดาและบุตร ความปกครอง บุตรบุญธรรม)						

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อเรื่องที่บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.3	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัวในสังคมไทย	การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม 1. สถาบันครอบครัว	การเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว <u>1. สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัวในสังคมไทย</u> 1.1 ด้านเศรษฐกิจ 1.2 ด้านสังคม 1.3 ด้านการเมือง						
2	ให้มีการพัฒนาทักษะที่เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับใช้ในการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	2. สถาบันเศรษฐกิจ 3. สถาบันการศึกษา 4. สถาบันการปกครอง 5. สถาบันศาสนา 6. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	<u>2. การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว</u> 2.1 เศรษฐกิจ 2.2 การศึกษา 2.3 การปกครอง 2.4 ศาสนา 2.5 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.3	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
3	ตระหนักในความสำคัญของการป้องกันปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว	<p>ปัญหาในโลกปัจจุบัน</p> <p>1. <u>ปัญหาประชากรและคุณภาพชีวิต</u></p> <p>1.1 สภาพโดยทั่วไปของปัญหา</p>	<p>ปัญหาชีวิตครอบครัว</p> <p>1. ปัญหาชีวิตครอบครัว</p>						
4	ให้สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาครอบครัวอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาสังคม	<p>1.2 ปัญหาประชากร</p> <p>1.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อม</p> <p>1.4 ปัญหาจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p>	<p>2. สาเหตุของปัญหาครอบครัว</p> <p>3. ผลของปัญหาครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคม</p>						

ข้อเรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.3	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อ เสนอแนะ กรณี ที่ เห็นว่า ไม่ เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
5	พัฒนาวิธีการปฏิบัติตนเพื่อ ป้องกันปัญหาชีวิตครอบครัว ได้เหมาะสมกับวัยและ วุฒิภาวะ	จริยธรรมกับการพัฒนาประเทศ 1. ความสำคัญของจริยธรรม ในการพัฒนาประเทศ 2. การเคารพระเบียบ กฎ- เกณฑ์และกฎหมาย 3. การมีสิทธิไต่ตปปะ 4. การทำงานหนักด้วยความ ขยันหมั่นเพียรและอดทน 5. การประหยัดโดยออมทรัพย์ ไว้เพื่อการลงทุนและลด อัตราการฟุ่มเฟือย 6. การให้ความสำคัญแก่งาน และความสำเร็จของ การงานมากกว่าตัวบุคคล	<u>4. การป้องกันและแก้ไข ปัญหาครอบครัว อันได้แก่</u> การเตรียมความพร้อม ทางด้าน 1. เศรษฐกิจ 2. อารมณ์ จิตใจ 3. ความรับผิดชอบใน บทบาทหน้าที่ 4. มีความเข้าใจและ ความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งกันและกัน 5. ปรับบุคลิกภาพ 6. สื่อตรงต่อกัน						

ข้อ เรื่องที่ บูรณาการ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสังคมศึกษา ชั้น ม.3	เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิต ครอบครัวที่นำมาบูรณาการ	ระดับความคิดเห็นว่าเหมาะสม					ข้อ เสนอแนะ กรณี que เห็นว่า ไม่เหมาะสม
				มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		<p>7. การนิยมยกย่องบุคคล หรือกลุ่มชนที่ทำประโยชน์ ให้แก่สังคมและละงโทษ ผู้กระทำการอัน เป็น ปฏิปักษ์ต่อสังคม</p> <p>8. การสร้างแนวความคิด เกี่ยวกับสาธารณสุขสมบัติ</p>							

โปรแกรมบูรณาการฉบับร่าง

ก. โครงสร้าง โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษาสำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ความหมายของโปรแกรม

โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา หมายถึง แผนปฏิบัติการสอนที่นำเนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในส่วนที่มีความเหมาะสมมาผสมผสานกัน โดยจัดเนื้อหาทั้งหมดที่นักเรียนต้องเรียนรู้ให้เป็นหน่วยในแต่ละระดับชั้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูสังคมศึกษานำไปใช้ในการเรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เป้าหมายของโปรแกรม

- 2.1 เพื่อให้นักเรียนตระหนักในความสำคัญของระบบครอบครัวที่ดี เป็นพื้นฐานของชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพ
- 2.2 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญของการมีชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ
- 2.3 เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อความรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของคนที่พึงมีต่อครอบครัวและสังคม
- 2.4 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพได้
- 2.5 เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหา หรืออุปสรรคในชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวได้ถูกต้อง เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และสภาพสังคม

3. การดำเนินการตาม โปรแกรม

3.1 การเตรียมการของครู

3.1.1 ศึกษาแนวทางบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษาตามโปรแกรมที่จัดไว้เพื่อให้เกิดความเข้าใจวิธีการเรียนการสอนการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว สอดแทรกในวิชาสังคมศึกษา

3.1.2 กำหนดแผนการเกี่ยวกับการบรรยายพิเศษ โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว

3.1.3 เตรียมสื่อการเรียนที่ต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น แผ่นภาพ แผนภูมิ เอกสารเผยแพร่ความรู้ ข่าว บทความจากหนังสือพิมพ์ ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ เป็นต้น

3.2 ลักษณะของ โปรแกรม

3.2.1 ส่วนประกอบของ โปรแกรม โปรแกรมนี้จัดเรียงลำดับตาม เป้าหมายของการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว 5 ประการ คือ

- ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว
- ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- ค. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตบตบบาท หน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัวและสังคม
- ง. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเอง และชีวิตครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ
- จ. มีความพร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา หรืออุปสรรคในชีวิตตนเอง และชีวิตครอบครัว ได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และสภาพสังคม แต่ละเป้าหมายประกอบด้วยหัวข้อในรายละเอียดต่อไปนี้
 - ก. ความคิดรวบยอด
 - ข. จุดประสงค์การเรียนรู้
 - ค. เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

- ง. กิจกรรมการเรียนการสอน
- จ. สื่อการเรียนการสอน
- ฉ. การวัดและการประเมินผล

ม.1 โปรแกรมประกอบด้วยเป้าหมาย 3 ประการ คือ

- ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว
- ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- ค. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัว

และสังคม

ม.2 โปรแกรมประกอบด้วยเป้าหมาย 4 ประการ คือ

- ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว
- ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- ค. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัว

และสังคม

- ง. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ

ม.3 โปรแกรมประกอบด้วยเป้าหมาย 5 ประการคือ

- ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว
- ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- ค. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัว

และสังคม

- ง. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ

- จ. ความพร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัว

ได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และสภาพสังคม

3.2.2 การนำเสนอเนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชา
สังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาบูรณาการไว้เฉพาะหน่วยเรื่องในวิชาสังคมศึกษา
ที่สามารถสอดแทรกการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวผสมผสานได้อย่างเหมาะสมเท่านั้น สำหรับ
เรื่องที่มีบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ผู้วิจัยมิได้นำเสนอไว้ในโปรแกรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยเรื่องในวิชาสังคมศึกษา	หัวข้อเรื่องการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่บูรณาการเข้าไป
1. โครงสร้างของสังคมไทย 1.1 ความหมายของโครงสร้าง 1.2 โครงสร้างของสังคมไทย 1.3 ลักษณะของสังคมไทย	1. ระบบของครอบครัว 1.1 ความหมายของครอบครัว 1.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว 1.3 ประเภทของครอบครัว 1.4 การเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัว
2. ประชากรของประเทศไทย 2.1 ความหมายของประชากร 2.2 ลักษณะประชากรไทย 2.3 จำนวนประชากรของไทย 2.4 ลักษณะการกระจายของ ประชากรไทย 2.5 การเพิ่มของประชากรไทย	1. ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ 1.1 ลักษณะชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ 1.2 หลักในการดำเนินชีวิตครอบครัว ให้ ชื่นสุข
3. ความสำคัญของการศึกษาประชากร 3.1 ภาวะประชากร 3.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะประชากร 3.3 ผลสืบเนื่องจากการมีภาวะประชากร	1. บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ที่พึงมีต่อครอบครัว 1.1 การยอมรับตำแหน่งและฐานะของ ครอบครัว

หน่วยเรื่องในวิชาสังคมศึกษา	หัวข้อเรื่องการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่บูรณาการเข้าไป
<p>3.4 แนวทางแก้ไขและป้องกันภาวะ ประชากรที่ไม่พึงประสงค์</p> <p>4. ธรรม เพื่อเดือนสติ</p> <p>4.1 ประโยชน์และความสำคัญของธรรม ในการดำเนินชีวิต</p> <p>4.2 ความหมาย สาระสำคัญและ ประโยชน์ในการปฏิบัติตามธรรม เพื่อเดือนสติ</p> <p>ก. คารวะ 6</p> <p>ข. ทิศ 6</p> <p>ค. อบายมุข 4</p> <p>ง. ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์</p> <p>จ. ขรवासธรรม</p> <p>5. ความมั่นคงของชาติ</p> <p>5.1 ความหมายและความสำคัญของ ความมั่นคงของชาติ</p> <p>5.2 จุดประสงค์ของความมั่นคงของชาติ</p> <p>5.3 ภัยต่อความมั่นคงของชาติ</p> <p>5.4 ข้อปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นคง ของชาติ</p>	<p>1.2 รักษาชื่อเสียงของครอบครัว</p> <p>1.3 สร้างความรักและความปรารถนาดี ต่อกัน</p> <p>1. บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่พึงมีต่อ สมาชิกในครอบครัว</p> <p>1.1 หน้าที่หลักของครอบครัว</p> <p>1.2 หน้าที่รองของครอบครัว</p> <p>1. บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อ สังคมส่วนรวม</p> <p>1.1 ผลิตสมาชิกใหม่ให้สังคมดำรงอยู่ต่อไป</p> <p>1.2 อบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้พัฒนาทั้งร่างกาย และจิตใจ</p> <p>1.3 ให้ความร่วมมือกับสถาบันต่าง ๆ ใน สังคม เพื่อเสริมสร้างคุณภาพสมาชิก</p>

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยเรื่องในวิชาสังคมศึกษา	หัวข้อเรื่องการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่บูรณาการเข้าไป
<p>1. ประชากร</p> <p>1.1 ความสำคัญของประชากรที่มีต่อ ประเทศชาติ</p> <p>1.2 การเจริญพันธุ์</p> <p>1.3 อัตราเกิดอย่างหยาบของประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>1.4 ปัญหาประชากร</p>	<p>1. การมีชีวิตที่มีคุณภาพ</p> <p>1.1 ความหมายของชีวิตที่มีคุณภาพ</p> <p>1.2 องค์ประกอบของชีวิตที่มีคุณภาพ</p> <p>1.3 ความสำคัญของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ</p> <p>1.4 การพัฒนาการของวัยรุ่นในด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา</p>
<p>2. ประชากร</p> <p>2.1 การเจริญพันธุ์ของประเทศใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p>	<p>1. การวางแผนครอบครัว</p> <p>1.1 ปัจจัยพื้นฐานของการวางแผนครอบครัว</p> <p>1.2 การวางแผนครอบครัว</p> <p>1.3 ความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผน ครอบครัว</p> <p>1.4 ประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว</p> <p>1.5 หลักการวางแผนครอบครัว</p> <p>1.6 วิธีการวางแผนครอบครัวและวิธี คุมกำเนิด</p>
<p>3. บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในท้องถิ่น</p> <p>3.1 ความสำคัญของพลเมืองในท้องถิ่น</p> <p>3.2 บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองใน ท้องถิ่นในด้านการเมืองการปกครอง ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับ ท้องถิ่น</p> <p>3.3 บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองใน ท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ</p>	<p>1. ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</p> <p>1.1 การสร้างมนุษยสัมพันธ์</p> <p>ก. ความหมายและความสำคัญของ การสร้างมนุษยสัมพันธ์</p> <p>ข. การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีงาม ในการทำงาน เป็นหมู่คณะ</p> <p>ค. ข้อควรปฏิบัติเพื่อให้เป็นที่รักใคร่ ของผู้อื่น</p>

หน่วยเรื่องในวิชาสังคมศึกษา	หัวข้อเรื่องการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่บูรณาการเข้าไป
3.4 บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองใน ท้องถิ่นในด้านสังคม	ง. ข้อควรปฏิบัติคนในการอยู่ร่วมกัน 1.2 การเลือกคู่สมรส
4. ความมั่นคงของชาติ 4.1 ความหมายและความสำคัญของ ความมั่นคงของชาติ 4.2 ความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ 4.3 ความร่วมมือของประชาชนเพื่อให้ เกิดความมั่นคง	ก. เหตุที่คนทำการสมรส ข. เกณฑ์การเลือกคู่ 1.3 คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับชีวิตสมรส
4.1 ความหมายและความสำคัญของ ความมั่นคงของชาติ 4.2 ความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ 4.3 ความร่วมมือของประชาชนเพื่อให้ เกิดความมั่นคง	1. ความมั่นคงของชีวิตครอบครัว 1.1 การเป็นบิดามารดา ก. ความสำคัญของการเป็นบิดามารดา ข. บทบาทของการเป็นบิดามารดา 1.2 การอบรมเลี้ยงดูบุตร ก. จุดมุ่งหมายของการอบรม เลี้ยงดูบุตร ข. วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร
5. สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย 5.1 พลเมืองไทยกับรัฐ 5.2 สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทย 5.3 บทบาทของพลเมืองไทย 5.4 ผลกระทบที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติ ตามสิทธิหน้าที่และบทบาทของ พลเมืองไทย 5.5 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการ ไม่ปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ และ บทบาทของพลเมืองไทย	1. กฎหมายครอบครัว 1.1 ความหมายและขอบเขตของกฎหมาย ครอบครัว 1.2 สาระกฎหมายครอบครัวฉบับปัจจุบัน ลักษณะ 1 ว่าด้วยเรื่องการสมรส ลักษณะ 2 ว่าด้วยเรื่องบิดามารดากับบุตร ลักษณะ 3 ว่าด้วยเรื่องค่าอุปการะเลี้ยงดู

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยเรื่องในวิชาสังคมศึกษา	หัวข้อเรื่องการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่บูรณาการเข้าไป
<p>1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>1.1 ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม</p> <p>1.2 กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม</p> <p>1.3 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย</p>	<p>1. สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัวในสังคมไทย</p> <p>1.1 ในด้านเศรษฐกิจ</p> <p>1.2 ในด้านสังคม</p> <p>1.3 ในด้านการเมืองการปกครอง</p>
<p>2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>2.1 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย</p> <p>2.1.1 การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของสังคม</p> <p>2.1.2 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย</p>	<p>1. การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว</p> <p>1.1 การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p> <p>1.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจการเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม</p>
<p>3. สภาพโดยทั่วไปของปัญหาประชากร</p> <p>3.1 ความหมายของปัญหาประชากรและคุณภาพชีวิต</p> <p>ก. การกระจายของประชากร</p> <p>ข. ความหนาแน่นของประชากร</p> <p>ค. องค์ประกอบของประชากร</p> <p>ง. การเปลี่ยนแปลงประชากร</p>	<p>1. ปัญหาครอบครัว</p> <p>1.1 ลักษณะและสภาพของปัญหา</p> <p>1.2 ปัญหาครอบครัวในสังคมไทย</p>

หน่วยเรื่องในวิชาสังคมศึกษา	หัวข้อเรื่องการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว ที่บูรณาการเข้าไป
<p>4. ปัญหาประชากรและคุณภาพชีวิต</p> <p>4.1 ปัญหาประชากร</p> <p>4.1.1 ปัญหาการเพิ่มประชากร รวดเร็วเกินไป</p> <p>4.1.2 ปัญหาการเพิ่มประชากร ช้าเกินไป</p> <p>4.1.3 ปัญหาคุณภาพประชากร</p> <p>4.2 ผลสืบเนื่องจากปัญหาประชากร</p> <p>5. จริยธรรมกับการพัฒนาประเทศ</p> <p>5.1 ความหมายของการพัฒนาประเทศ</p> <p>5.2 บทบาทของพลเมืองในการพัฒนา ประเทศ</p> <p>5.3 การพัฒนาคุณสมบัติและลักษณะเพื่อ การพัฒนาประเทศ</p>	<p>1. ปัญหาครอบครัว</p> <p>1.1 สาเหตุของปัญหาครอบครัว</p> <p>1.2 ผลของปัญหาครอบครัว</p> <p>1. วิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหาครอบครัว</p> <p>1.1 ระดับตนเอง</p> <p>1.2 ระดับครอบครัว</p> <p>1.3 ระดับประเทศ</p>

ข. โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันว่าปัญหาเกี่ยวกับเด็กในประเทศของเราเพิ่มมากขึ้นทุกที ทั้งนี้เนื่องจากสภาวะแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป พ่อแม่ส่วนใหญ่ จำต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยกันประคับประคองครอบครัวให้อยู่รอด ทำให้เวลาที่จะได้อยู่คลุกคลีกับลูก ๆ ให้ความสนทนสนม อบรมสั่งสอน หรือเปิดโอกาสให้ลูกได้ปรึกษาเรื่องต่าง ๆ ลดน้อยลงไป จนทำให้บางครั้งเด็กมีสภาพเหมือนถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร เป็นเหตุให้เด็กเกิดปัญหาขึ้น นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าของสิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบันทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ทั้งสิ่งที่ควรรู้ และไม่ควรรู้ได้เร็วขึ้น การปล่อยให้เด็กพัฒนาตัวเองไปเรื่อย ๆ โดยขาดการดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้ใหญ่อาจเป็นเหตุให้เด็กได้รับข้อมูลผิด ๆ ทำให้ฝังใจตั้งแต่เล็กและติดเป็นนิสัยที่ไม่ดีตลอดไป เป็นที่ยอมรับว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญหลายด้านในสังคม และเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การทะนุถนอมเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนแก่สมาชิกใหม่เพื่อเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับสังคม ครอบครัวมีบทบาทและความรับผิดชอบอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตและการพัฒนาของเด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงการดำรงชีวิตต่อไปข้างหน้า ดังนั้น สังคมจะดีหรือไม่ดีจึงขึ้นอยู่กับผลผลิตที่สถาบันนี้ผลิตให้แก่สังคม เป็นอันมากอย่างไม่มีปัญหา

เมื่อครอบครัวคือ ตัวจักรกลอันสำคัญในการผลิตและให้การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของชาติ เป็นเครื่องยืนยันความสำคัญและความจำเป็นของการให้การศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว เพื่อมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดเจตคติในทางรับผิดชอบ ตลอดจนปฏิบัติตนได้ในฐานะสมาชิกของครอบครัวทั้งในปัจจุบันและอนาคต เด็บคู่ และมีความพร้อมตามศักยภาพสามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขและทำประโยชน์แก่สังคมได้

โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงกำหนดเป้าหมายสำคัญไว้ 3 ประการ คือ

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว
2. ความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
3. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัว

และสังคม

ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว

ความคิดรวบยอด

1. การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของครอบครัว อันส่งผลต่อการสร้างคุณภาพชีวิตประชากร
2. การที่สมาชิกครอบครัวมีความเข้าใจในระเบียบแบบแผนของครอบครัว ทำให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายและปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัวได้
2. อธิบายความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวแต่ละประเภทได้
3. อภิปรายผลดี ผลเสียของครอบครัวแต่ละประเภทได้
4. อธิบายการเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัวพร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
5. อธิบายความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวในแต่ละช่วงของการเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัวได้
6. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคของครอบครัวในระยะต่าง ๆ ได้
7. บอกวิธีการแก้ปัญหาและแนวปฏิบัติของสมาชิกครอบครัวในระยะต่าง ๆ ได้
8. อภิปรายผลของการปฏิบัติตาม ระเบียบแบบแผนของครอบครัวได้
9. อธิบาย สรุปเกี่ยวกับความสำคัญของระบบครอบครัวที่มีต่อมนุษย์และสังคมได้
10. บอกความเป็นมาของการตั้งครอบครัวของตนได้ตั้งแต่ต้น จนถึงปัจจุบัน และคาดการณ์ไปยังอนาคตได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา นุรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยโครงสร้างของสังคมไทย

โครงสร้างของสังคมไทยทั่วไป จะหมายถึงสิ่งต่าง ๆ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรในสังคม
2. ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรเหล่านั้น
3. ลักษณะของสังคม เป็นส่วนรวม หรือเอกลักษณ์ของสังคม

โครงสร้างของสังคมจะมั่นคง เพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทของสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดของสังคม แต่ทำหน้าที่สำคัญที่สุดที่วางรากฐานให้แก่สถาบันอื่น ๆ ในสังคมไม่มีสถาบันใดทำหน้าที่ของครอบครัวได้ทุกอย่าง มนุษย์ต้องเกิดและได้รับการเลี้ยงดูในครอบครัว เป็นที่รักและต้องการของบิดามารดา จึงจะเจริญเติบโตได้อย่างปกติหรือเต็มที่ ซึ่งนับว่าครอบครัวจะต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อสมาชิกของครอบครัวและต่อสังคม ถ้าปราศจากความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของระบบครอบครัว ครอบครัวก็ไม่อาจทำหน้าที่ในฐานะสถาบันที่จะช่วยวางมาตรฐานที่ดีให้แก่สถาบันอื่น ๆ ในสังคมได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้บุคคลทุกคนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในความรับผิดชอบต่อคนในฐานะสมาชิกของครอบครัว โดยมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้

ระบบของครอบครัว

1. ความหมายของครอบครัว
2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว
3. ประเภทของครอบครัว
4. การเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัว

1. ความหมายของครอบครัว

คำว่า "ครอบครัว" มีความหมายเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่ว ๆ ไปว่า หมายถึง บิดา มารดา หรือสามีภรรยา บุตร พี่น้อง ฯลฯ แต่เมื่อพิจารณาความหมายจากแง่วิชาการต่าง ๆ อาจแตกต่างกันออกไป

1.1 ในแง่ชีววิทยา ครอบครัว หมายถึง กลุ่มคนที่เกี่ยวพันกันทางสายโลหิต เช่น สามีภรรยาและบุตร บุตรเกิดจากสุจิของบิดาผสมกับไข่สุกของมารดา ซึ่งเกี่ยวพันกันทางสายโลหิตนั่นเอง

1.2 ในแง่กฎหมาย ชายหญิงจดทะเบียนสมรสกัน มีบุตร คนเหล่านี้เป็นครอบครัวเดียวกันตามกฎหมาย บิดามารดาและบุตรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อกันตามกฎหมาย บุตรมีสิทธิได้รับมรดกจากบิดามารดา ถ้าไม่มีบุตรผู้สืบสายโลหิตขึ้นไปหรือลงมาโดยตรง หรือที่จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรม ก็นับว่าเป็นครอบครัวเดียวกันตามกฎหมาย

1.3 ในแง่เศรษฐกิจ ครอบครัวคือ คนที่ใช้จ่ายรวมกัน จากเงินงบเดียวกัน ที่ทำการสมรสแล้วแยกบ้านไปอยู่ต่างหาก แต่มีพันธะทางศีลธรรมที่จะเลี้ยงน่อง คือ ต้องส่งเสียให้เงินน่องเล่าเรียน เช่นนี้นับว่าใช้จ่ายจากงบเดียวกัน และเป็นครอบครัวเดียวกัน

1.4 ในแง่สังคม ครอบครัวคือ กลุ่มคนที่รวมอยู่บ้านเดียวกัน อาจเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวพันทางสายโลหิตหรือทางกฎหมาย แต่มีปฏิกริยาสัมพันธ์กัน ให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน เช่น ลูกของลูกจ้างอยู่ในบ้านเดียวกัน เจ้าของบ้านเลี้ยงดูให้ความเอาใจใส่ ให้ความรัก ก็นับว่าเด็กนั้นเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวในแง่สังคม ความสัมพันธ์นั้นอาจจะแน่นแฟ้นมั่นคง หรือไม่กระชับ สั่นคลอนหรือร้าวราน แต่ยังไม่ถึงแตกแยกก็ยังนับเป็นครอบครัวอยู่

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว

2.1 ความต้องการทางเพศของมนุษย์อย่างถูกต้องตามท่านองคคองธรรม

2.2 การต้องการความรัก ความอบอุ่น ต้องการเพื่อนปลอบใจ ต้องการคนดูแลเอาใจใส่

2.3 ลักษณะทางชีววิทยา ที่มนุษย์มี 2 เพศคือ เพศหญิงและเพศชาย จึงมีการหาคู่ครองในระหว่าง 2 เพศนี้

2.4 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น

- ถูกบังคับ เช่น บิดามารดาอยากให้สมรสเพื่อจะได้หมดห่วง
- พันธะบางอย่าง เช่น เป็นหนี้ จึงต้องแต่งเพื่อชดใช้หนี้สิน
- เหตุผลทางเศรษฐกิจ เช่น ต้องการหาผู้ที่เลี้ยงดูและคุ้มครองหรือ

หาความมั่นคง

- มีการชักจูงโดยแม่สื่อ เช่น เพื่อนจัดคู่ให้ ผู้ใหญ่ทำให้

ฯลฯ

3. ประเภทของครอบครัว

3.1 ครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตร สมาชิกมีเพียง 2 ราย คือ พ่อ แม่ กับลูก ๆ ที่ยังไม่แต่งงานเท่านั้น บางครอบครัวอาจยอมให้ญาติที่เป็นโสดของฝ่ายสามี ภรรยา หรืออาจเป็นบิดามารดาอาศัยอยู่ได้ เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจ ทำให้ไม่อาจรับภาระในการเลี้ยงดูบุคคลอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์นอกเหนือทางสายโลหิต สมาชิกมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในลักษณะกลุ่มปฐมภูมิ โดยทั่วไปจะมีระบบครอบครัวเดี่ยวอยู่มากในสังคมเมือง

3.2 ครอบครัวซ้อน เป็นระบบครอบครัวที่เกิดจากระบบครอบครัวหลายหัวหลายเมีย โดยคู่ครองระบบนี้จะอยู่ร่วมในครอบครัวเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ถือว่าร่วมในครอบครัวเดียวกันทั้งสิ้น ครอบครัวประเภทนี้จะสลายหรือกระจัดกระจายได้ง่าย เมื่อสิ้นสภาพของหัวหน้าครอบครัว

3.3 ครอบครัวต่อต้าน หมายถึง ครอบครัวเดิมกับครอบครัวที่สร้างขึ้นอยู่ด้วยกัน อาจเป็นครัวเรือนเดียวกันหรือต่างครัวเรือน เป็นครอบครัวที่เกิดจากความต้องการให้บุตรอยู่ใกล้ เพื่ออาศัยไหว้วานหรือเพื่อความอบอุ่นใจ

3.4 ครอบครัวแตกกิ่ง เป็นครอบครัวที่บิดามารดามีบุตรหลายคน แต่ละคนมีครอบครัวที่สร้างขึ้นของตนเอง แต่มาโยงเข้ากับครอบครัวเดิมคือบิดามารดา โดยมากบิดามารดามักจะเป็นผู้มีฐานะทางสังคมสูง ฐานะทางเศรษฐกิจดี ความผูกพันอาจสลายไปเมื่อมีการแบ่งแยกทรัพย์สินรดกกันแล้ว

3.5 ครอบครัวขยาย ประกอบด้วยครอบครัวขนาดเล็ก หรือครอบครัวเนื้อแท้ตั้งแต่ 2 ครอบครัว หรือมากกว่านั้นของพี่น้องและอยู่กับครอบครัวแก่กว่าอีกหนึ่งชั่วอายุ เช่น ครอบครัวของบิดามารดา มักพบว่า มีญาติอาวุโสเป็นผู้ดูแลและทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว มีอำนาจเหนือสมาชิกครอบครัวทุกคน จะพบมากในสังคมเกษตรกรรม ความสืบต่อของสมาชิกไปได้เรื่อย ๆ เมื่อสมาชิกแต่งงานแล้วนำคู่ครอง เข้ามาอยู่กับครอบครัวของตน

4. ครอบครัวในวัฏจักรต่าง ๆ

ทุกครอบครัวต้องมีการเปลี่ยนแปลง สมาชิกครอบครัวต้องเข้าใจพฤติกรรมของครอบครัวในแต่ละช่วง เพื่อการเตรียมพร้อมและคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถึงสภาพจิตใจลักษณะความเจริญเติบโตของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์และความเป็นอยู่ในครอบครัวของแต่ละขั้นตอน ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

4.1 ครอบครัวในระยะเริ่มต้น เป็นระยะที่สามีภรรยาเพิ่งทำการสมรสทั้งคู่มาใช้ชีวิตร่วมกัน มีการปรับตัวให้เข้ากัน เป็นระยะที่มีความหมายมากเพราะทัศนคติแห่งชีวิตนิสัยใจคอและวิธีการดำรงชีวิตร่วมกันที่ทั้งคู่ได้กำหนดขึ้นในขั้นนี้จะเป็นรากฐานสำคัญสำหรับเขาทั้งสองและครอบครัวในอนาคต

4.2 ครอบครัวขยายตัว แบ่งออกได้เป็นช่วง ๆ ดังนี้

- ภรรยาตั้งครรภ์
- ร่วมเป็นบิดามารดา
- บุตรเข้าโรงเรียน
- บุตรเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น

ในช่วงดังกล่าว ครอบครัวจะไม่มีเวลาเงียบเหงา ลูกจะเป็นวัยที่ให้ออกความคิดเห็นและมีกิจกรรมต่อกันและกัน พ่อแม่ต้องใช้จ่ายสูงและยอมรับการเจริญเติบโตของลูก

4.3 ครอบครัวหดตัว เป็นระยะที่ลูกต้องจากบ้านไปเพื่อการศึกษาหรือทำงานหรือแยกครอบครัวไปเพราะการแต่งงาน พ่อแม่อายุมากขึ้นถึงวาระต้องออกจากงาน บางทีมีการเจ็บป่วย ต้องการการดูแล จะต้องมีการปรับตัวอยู่ร่วมกับเขย สะใภ้ และลูกของตนเอง และปรับตัวในการอยู่คนเดียวถ้าฝ่ายหนึ่งตายจากไป

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับครอบครัว ช่วยกันแสดงความคิดเห็นประกอบเพื่อสรุปความหมายของคำว่า "ครอบครัว"
2. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า สอบถามถึงประเพณีการแต่งงานของคนในครอบครัว ชุมชนของคนแล้วนำมาเสนอในห้องเรียน เพื่อสรุปถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัวอย่างมีระบบ

3. ให้นักเรียนทุกคนเขียนรายงานบรรยาย "ครอบครัวของข้าพเจ้า" แล้วนำมาสรุปให้ทราบถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัว อายุของสมาชิก อาชีพ การศึกษาเล่าเรียน

4. ให้นักเรียนอภิปรายโดยใช้ประสบการณ์ของคนที่ครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยายมีผลดี ผลเสียต่อสภาพการดำรงชีวิตอย่างไร

5. ให้นักเรียนบรรยายโครงสร้างครอบครัวของตน แล้วนำเสนอด้วยการสรุปพร้อมภาพเปรียบเทียบโครงสร้างของบ้านกับโครงสร้างครอบครัว

6. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ไปสำรวจบริเวณใกล้เคียงที่อยู่อาศัยของนักเรียน ตามหัวข้อต่อไปนี้ แล้วนำมาสรุปรวมกันเกี่ยวกับ

- ประเภทของครอบครัว
- ครอบครัวในวิถีชีวิตต่าง ๆ
- ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและในชุมชน

7. ครูและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และสรุปเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของครอบครัวในระยะต่าง ๆ

8. ให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศแสดงถึงสายสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ตั้งแต่เริ่มตั้งครอบครัว จนถึงระยะครอบครัวหดตัว

9. ประกวดเขียนเรียงความ บทความ หรือคำขวัญเร้าใจเพื่อส่งเสริมความรัก ความอบอุ่นในชีวิตครอบครัว

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ประเทศของเรา ส 101
2. รูปภาพ
 - ชีวิตครอบครัว
 - โครงสร้างบ้านเรือน
3. ภาพนิ่ง (สไลด์) หรือภาพยนตร์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว จากศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกาเรียนการสอน เช่น

- การตอบคำถาม
- การแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ อภิปราย

2. ประเมินผลจากผลงาน และความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นกลุ่มและงานเดี่ยว

ข. ความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ความคิดรวบยอด

1. ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิกภายในครอบครัว

2. ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นพื้นฐานของการปลูกฝังความเข้าใจอันดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. คุณลักษณะประชากรมีส่วนร่วมสำคัญอย่างยิ่งต่อการ เสริมสร้างความมั่นคงของสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะและองค์ประกอบของชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพได้
2. อภิปรายผลดีของการสร้างความรัก ความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้
3. อธิบายผลจากการมีชีวิตครอบครัวที่ดีของคุณภาพ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
4. อธิบาย สรุปคุณลักษณะของสมาชิกครอบครัวที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมได้
5. อธิบายและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวระหว่างครอบครัวที่มีคุณภาพกับครอบครัวที่ด้อยคุณภาพ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
6. วิเคราะห์ชีวิตครอบครัวของคนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิก โดยแยกแยะถึงส่วนดี และส่วนที่ต้องแก้ไข พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขได้
7. อภิปรายเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการสร้างชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพได้

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยประชากรของประเทศไทย

คำนำ

เป็นที่ยอมรับตรงกันว่าประชากรที่มีคุณภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ปัญหาซึ่งทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในปัจจุบันคือ อัตราการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วของไทย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นรัฐบาลได้ตระหนักในสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายประชากรขึ้น เพื่อลดอัตราการเพิ่มประชากรและมุ่งส่งเสริมคุณภาพประชากร ซึ่งนโยบายประชากรของไทยจะสัมฤทธิ์ผลได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ ย่อมหล่อหลอมคนที่มีคุณภาพให้สังคมประเทศชาติ

เมื่อครอบครัว เป็นหน่วยที่ชี้ให้เห็นทั้งจำนวนและคุณภาพของผู้ที่เกิดมาดีหรือเลว และเป็นแหล่งที่ให้ความดีหรือความเลวแก่ผู้ที่เกิดมานั้น ความดีและความชั่ว เพาะตัวหรือปลูกฝังในครัวเรือน ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้แหล่งเพาะความชั่ว จึงควรศึกษาถึงลักษณะและองค์ประกอบของชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ เพื่อให้สมาชิกครอบครัวตระหนักและรับผิดชอบเพื่อคุณภาพชีวิตของตนและครอบครัว

ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ

1. ลักษณะชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ
 1. มีขันติธรรม
 2. มีความประนีประนอม เห็นอกเห็นใจกัน
 3. มีการร่วมมือซึ่งกันและกัน
 4. มีการส่งเสริมให้กำลังใจกัน
 5. ให้อิสระ เสรีภาพแก่กันและกันอย่างมีขอบเขตและถูกต้องเหมาะสม
2. หลักในการดำเนินชีวิตครอบครัวให้ชื่นสุข
 1. พ่อแม่สละเวลาพูดคุยกับลูก ๆ
 2. สมาชิกควรได้ถามทุกข์สุขกันอยู่เสมอ

3. แบ่งงานบ้านให้ทุกคนได้มีส่วนรับผิดชอบ
4. ควรรับประทานอาหารร่วมกันให้บ่อยที่สุด
5. หาเวลาพูดคุย เล่นสนุกสนานร่วมกันบ้าง
6. ตั้งใจสงบสติอารมณ์ และเตรียมตัวสำหรับการออกนอกกลุ่มนอกแนวของลูก ๆ ไว้
7. ฝึกให้ลูก ๆ ปฏิบัติภารกิจประจำที่เป็นประโยชน์แก่สุขภาพอนามัย
8. ให้เวลาแก่ลูกได้เป็นตัวของตัวเองบ้าง
9. พ่อแม่ต้องให้เกียรติ และสามัคคีกัน
10. พาลูก ๆ ไปพบญาติสนิทบ้าง เพื่อเชื่อมโยงความรักต่อกัน
11. พาครอบครัวไปวัด ฟังธรรม อภิปรายปัญหาาร่วมกัน
12. ให้ลูกมีกิจกรรมประจำหลังกลับจากโรงเรียน เพื่อฝึกให้เขากลับมาปฏิบัติ

ด้วยความรับผิดชอบ

๑๑๑

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้นักเรียนดูแผ่นภาพพ่อแม่แสดงความรักลูก หรือแสดงความสัมพันธ์ในครอบครัว ครูซักถามถึงความรู้สึกของนักเรียนเมื่อดูภาพดังกล่าว แล้วช่วยกันสรุปลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัว
2. ให้นักเรียนเขียนบรรยาย "ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้า" แล้วครูนำมาพูดสรุปถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละประมาณ 5 - 7 คน ให้อภิปรายในกลุ่ม เพื่อนำผลสรุปมาเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างหัวข้อที่จะนำไปอภิปราย
 - 3.1 ลักษณะและองค์ประกอบของชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ
 - 3.2 หลักในการดำเนินชีวิตครอบครัวให้มีความสุข
 - 3.3 ผลดีของการที่สมาชิกมีความรักความห่วงใยกัน
 - 3.4 วิธีการสร้างความรักระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว

4. ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ครอบครัวที่มีคุณภาพเกี่ยวกับ วิธีการสร้างความรักความสัมพันธ์ในครอบครัว แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงวิธีการที่จะพัฒนา คุณภาพชีวิตครอบครัว
6. ให้นักเรียนเขียนสรุป "บทบาทของข้าพเจ้าในฐานะสมาชิกของครอบครัว" ส่งมา

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ประเทศของเรา ส 101 ส 102
2. รูปภาพแสดงความอบอุ่นของชีวิตครอบครัว

การวัดการประเมินผล

1. ประเมินผลจากการตอบคำถาม การอภิปราย การยกตัวอย่างประกอบ
 2. ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล
- ค. พัฒนาทัศนคติในความรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของคนที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

ความคิดรวบยอด

1. บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกครอบครัว ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องกระทำด้วยความรู้สึกสำนึกในความรับผิดชอบตามสถานภาพที่คนดำรงอยู่
2. ทุกคนสามารถนำธรรมมาใช้พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น เพื่อเดินชีวิตในทางที่ชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี
3. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกครอบครัว เป็นรากฐานของความอบอุ่นในชีวิตครอบครัว
4. การติดต่อสื่อสารที่บกพร่องของสมาชิกครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว
5. สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวแต่ละคนในครอบครัวได้
2. อธิบายบทบาทอันซับซ้อนของบุคคลและเหตุในการเลือกบทบาทที่สำคัญกว่าได้
3. อธิบายสาเหตุที่ทำให้สมาชิกครอบครัวต้องเห็นห่างกันไป

4. อธิบายประโยชน์ของการปรึกษาหารือกันของสมาชิกครอบครัว เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาครอบครัวได้
5. ยกตัวอย่างลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกครอบครัวได้
6. อธิบายสรุปบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวที่พึงมีต่อครอบครัวได้
7. วิเคราะห์ความสำคัญของครอบครัวต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวได้
8. บอกคุณธรรมสำคัญที่เป็นหลักในการพัฒนาชีวิตครอบครัวได้
9. วิเคราะห์บทบาทของครอบครัวที่มีต่อการพัฒนาประเทศชาติได้
10. อภิปรายผลเสียต่อประเทศชาติจากการแสดงบทบาทไม่เหมาะสมกับสถานภาพได้
11. ระบุวิธีการสร้างความสนิทสนมกันของสมาชิกครอบครัวได้

เนื่อหานุรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

1. หน่วยความสำคัญของการศึกษาประชากร

คำนำ

ในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในประวัติความเป็นมาและคุณลักษณะของเพื่อนร่วมสมาชิกด้วยกัน มีความตระหนักในการให้ความร่วมมือทุก ๆ ด้านตามความสามารถและสติปัญญาที่ตนมีอยู่ ไม่ทำตัวให้เกิดปัญหาทั้งในระดับครอบครัว อันส่งผลกระทบต่อชุมชน ประเทศชาติและโลก ด้วยเหตุนี้การศึกษาประชากรจึงต้องศึกษาทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ประเทศและระดับโลก ในเรื่องเกี่ยวกับ

1. ภาวะประชากร
2. สาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะประชากร
3. ผลสืบเนื่องจากการมีภาวะประชากร
4. แนวทางแก้ไขและป้องกันภาวะประชากรที่ไม่ถึงประสงค์

เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นจะส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม สมาชิกทุกคนในสังคม ต้องเริ่มต้นด้วยการตระหนักและมีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวที่พึงมีต่อครอบครัว อันเป็นหน้าที่พื้นฐานและมีความสำคัญยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ได้ผล

บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวที่พึงมีต่อครอบครัว ได้แก่

1. สมาชิกควรยอมรับความสำคัญของครอบครัว เพราะคนต้องพึ่งพาอาศัยครอบครัว และแสวงหาความอบอุ่นจากครอบครัวเป็นประจำ
2. สมาชิกควรศึกษาทัศนคติของผู้อื่น เพื่อเข้าใจปัญหาและความจำเป็นของผู้อื่น จะเกิดความเห็นอกเห็นใจคนอื่นมากขึ้น
3. สมาชิกควรร่วมกันปรึกษาหารือปัญหาของครอบครัว การได้ช่วยเหลือกันทำให้สมาชิกรักใคร่กันและสนิทสนมกัน
4. สมาชิกควรพักผ่อนหย่อนใจร่วมกันให้มาก การกระทำเช่นนี้จะทำให้สมาชิกสนิทสนมกันดี
5. สมาชิกควรหาช่องทางสร้างความสนิทสนมต่อกันด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่
 - ได้ถามถึงกิจการของครอบครัว
 - เป็นกำลังใจให้แก่ครอบครัว
 - ไม่ทำตัวให้เป็นภาระแก่คนอื่น
 - ช่วยงานบ้าน
 - พุดคุยกันใน เรื่องต่าง ๆ

ฯลฯ

2. หน่วยธรรมเพื่อเดือนสติ

คำนำ

ธรรมช่วยให้เราสามารถเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต การแก้ไข้ปัญหาให้แก่ตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นได้ โดยทุกคนสามารถนำธรรมมาใช้พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น เพื่อดำเนินชีวิตในทางที่ชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งสังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่ยึดมั่นในธรรมย่อมมีความสุขและเจริญก้าวหน้า ธรรมที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิต หน่วยที่ให้การอบรมชี้แนะทั้งทางตรงและทางอ้อมวิธีการทางปัญญาหรือสร้างศรัทธาก็ตาม หน่วยสำคัญนั้นคือสถาบันครอบครัว เพื่อให้สมาชิกครอบครัวนำธรรมนั้นมาใช้ในชีวิตประจำวันอันจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองแก่ตนเองและสังคม ซึ่งการอบรมชี้แนะดังกล่าวครอบครัวต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

และด้วยความรับผิดชอบ ดังนั้นครอบครัวต้องตระหนักในความจริง เหล่านี้ จึงจะปฏิบัติหน้าที่
ของคนได้โดยไม่บกพร่อง

บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่พึงมีต่อสมาชิกในครอบครัว

หน้าที่หลักของครอบครัว

1. การให้กำเนิดแก่สมาชิก ซึ่งเป็นไปตามแบบแผนและวิธีการที่สังคมสร้างขึ้น
2. การเลี้ยงดูเด็ก ตามแบบแผนของสังคม
3. การอบรมสั่งสอนเด็กให้ยอมรับระเบียบแบบแผนและพฤติกรรม
4. การจัดอาชีพให้แก่สมาชิกของครอบครัว ซึ่งอาจเป็นการให้ความร่วมมือกับ

สถานศึกษาของสังคม

5. การให้ความคุ้มครองแก่สมาชิก ทั้งด้านสวัสดิภาพ สิทธิในทรัพย์สิน

ผลประโยชน์

3. หน่วยความมั่นคงชาติ

บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสังคมส่วนรวม

ความมั่นคงของชาติขึ้นอยู่กับความปลอดภัย และสวัสดิภาพของประชาชนในชาติ
การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในชาติ
การสร้างระเบียบวินัยในตนเองของประชาชนเป็นรากฐานความมั่นคงของชาติ ตลอดจน
การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งช่วยค้ำจุนความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงของชาติมีรากฐานมาจากความมั่นคงของหน่วยสังคมที่เล็กที่สุดคือ
ครอบครัว โดยมีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสังคมส่วนรวม ดังนี้
คือ

1. ผลิตสมาชิกใหม่ให้สังคมดำรงอยู่ต่อไป
2. อบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้พัฒนาทั้งร่างกาย และจิตใจ
3. ให้ความร่วมมือกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อเสริมสร้างคุณภาพสมาชิก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนช่วยกันออกมาเขียนหน้าที่ ๆ นักเรียนแต่ละคนทำทุกวัน ลงบน กระดาษดำ จากนั้นครูซักถามผู้ที่ทำงานนั้น ๆ เกี่ยวกับเหตุผลในการทำงานนั้น ๆ แล้วครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปว่า ข้อใดบ้างที่นักเรียนพึงปฏิบัติ และข้อใดบ้างที่ไม่พึงปฏิบัติ
2. ให้นักเรียนบอกหน้าที่ ๆ นักเรียนพึงช่วยเหลือครอบครัวในการที่จะพัฒนาชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพ
3. ให้นักเรียนอภิปรายถึงผลดีที่สมาชิกปฏิบัติตามหน้าที่ในครอบครัวของตนเอง และผลเสียของการที่สมาชิกในครอบครัวไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง
4. ให้นักเรียนเขียน "กิจกรรมนันทนาการในครอบครัวของฉัน" แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงวิธีการสร้างความสนิสนมของสมาชิกในครอบครัว
5. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน เพื่ออภิปรายถึงคุณธรรมที่เป็นหลักในการพัฒนาชีวิตครอบครัว แล้วสรุปนำเสนอหน้าชั้น โดยครูเพิ่มเติมประกอบให้เกิดความเข้าใจชัดเจน
6. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับ บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่พึงมีต่อสมาชิกในครอบครัวแล้วครูสรุปเพิ่มเติม
7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับ "ความมั่นคงของชีวิตครอบครัวเป็นรากฐานความมั่นคงของชาติ"
8. ให้นักเรียนเขียนบันทึกกิจวัตรประจำวันในแต่ละวัน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ แล้วสรุปในแต่ละวันว่าได้ทำอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ครอบครัวบ้าง
9. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของตัวเองที่มีต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
10. จัดป้ายนิเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อสมาชิกครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แบบเรียนวิชาสังคมศึกษา ประเทศของเรา ส 101 ส 102
2. รูปภาพผู้คนในสังคม

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น
 - การสรุป
 - การอภิปราย
 - การเสนอความคิดเห็น
2. ประเมินจากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่มและงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล

โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

บทนำ

ประชากรของประเทศเป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งในการพัฒนาประเทศ การสร้างเสริมหล่อหลอมจากสังคมเพื่อบ่มบ่มให้ประชากรเป็นคนที่มีความดี เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันตั้งแต่ระดับตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ตลอดจนระหว่างประเทศ เพราะปัญหาประชากรเป็นปัญหาที่มีผลสืบเนื่องไปยังปัญหาต่าง ๆ ในสังคม

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็เช่นกัน การที่นักเรียนต้องศึกษาเรียนรู้ความเป็นมาต่าง ๆ ของแต่ละประเทศอันเป็นเพื่อนบ้านของเรา จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน สร้างสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกัน และเป็นที่ยอมรับกันว่า ภูมิภาคเรายังมีปัญหาคล้าย ๆ กันในเรื่องประชากรยังขาดคุณภาพ ดังนั้นพื้นฐานมั่นคงที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนา ก็คือการศึกษาตระหนักในความสำคัญของการสร้างชีวิตตนและชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคมส่วนรวม

โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงกำหนดเป้าหมายสำคัญไว้ 4 ประการ คือ

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
3. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตราบทบาท หน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัว และสังคม
4. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ

ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว

ความคิดรวบยอด

1. ประชากรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญของครอบครัว และการพัฒนาสังคม
2. ผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ช่วยให้มีการกำหนดแนวดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายของชีวิตที่มีคุณภาพได้
2. อธิบายพร้อมยกตัวอย่างถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกาย สุขภาพจิต ซึ่งเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงถึงกันและกันได้
3. วิเคราะห์สาเหตุและผลของความเจ็บป่วยทางกายและจิตใจ
4. บอกวิธีปฏิบัติตนในการเสริมสร้างสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนเองในชีวิตประจำวันได้
5. บอกรายละเอียด และเสนอแนะแหล่งบริการสุขภาพจิตที่มีอยู่ในชุมชนอย่างเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้
6. บอกบทบาทที่ดีของพ่อแม่ต่อการเจริญพัฒนาของเด็กวัยต่าง ๆ ได้
7. อธิบายความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ของวัยรุ่นได้
8. อธิบายพัฒนาการทางด้านสังคม และบุคลิกภาพของวัยรุ่นได้

9. บอกแนวทางปฏิบัติเพื่อการวางตัวได้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
10. บอกแนวทางปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมได้

เนื่อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยประชากร

ปัญหาประชากรในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ เป็นภาวะหนักที่รัฐบาลแต่ละประเทศ ต้องคอยติดตามแก้ไขอย่างจริงจัง เพื่อให้ประชากรของตนเป็นประชากรที่มีคุณภาพทั้งในด้าน ร่างกาย จิตใจ และระดับสติปัญญา เช่น มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม และมีความเฉลียวฉลาด เป็นต้น การสร้างประชากรที่มีคุณภาพจึง เป็นสิ่งจำเป็น แต่รัฐบาลต้องใช้งบประมาณเพื่อการนี้สูงมาก จึงอาจมีผลให้การพัฒนาประเทศในด้านอื่นต้องล่าช้าไป เหตุนี้จึงควรที่เราจะต้องตระหนัก ในปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มของประชากรอย่างไม่หยุดยั้ง มิฉะนั้นแล้วประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คงไม่สามารถแก้ปัญหาอื่นใดได้

วิธีการแก้ไขปัญหาให้ได้ผลดี ต้องวางพื้นฐานความรับผิดชอบให้เกิดในแต่ละคน และแต่ละครอบครัว ด้วยการสร้างความตระหนักในการมีชีวิตที่มีคุณภาพ อันจะส่งผลไปยัง สังคมส่วนรวม โดยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

การมีชีวิตที่มีคุณภาพ

1. ความหมายของชีวิตที่มีคุณภาพ
 2. องค์ประกอบของชีวิตที่มีคุณภาพ
 3. ความสำคัญของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ
 4. พัฒนาการของวัยรุ่นในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา
1. ความหมายของชีวิตที่มีคุณภาพ

หมายถึง การมีสุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิต และสุขภาพทางสังคมอย่าง ดีเลิศ เป็นผู้ที่สามารถปรับตนเข้ากับผู้อื่น และเหตุการณ์แวดล้อมได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ที่สามารถทำ

ประโยชน์ให้ผู้อื่น และรับประโยชน์ที่บุคคลอื่น ๆ ทำไว้เพื่อตน ตลอดจนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ การรู้จักตัดสินใจ รู้จักบังคับตนเอง เป็นผู้ที่ใช้สิทธิควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ที่ตนพึงกระทำ มีความคิดริเริ่ม พึ่งตนเองได้ เป็นที่เชื่อถือได้สำหรับผู้อื่น รู้จักนำ รู้จักตาม มีความเชื่อมั่น ในตนเอง ฯลฯ

2. องค์ประกอบของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ

1. การมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กัน เพราะการเจ็บป่วยทางจิตใจหรือร่างกายจะส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงกันและกันได้ตลอดเวลา ฉะนั้น การส่งเสริมสุขภาพที่ดี การให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยก็ตี จึงจำเป็นต้องพิจารณาควบคู่กันไป ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จึงจะบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ปัญหาความเจ็บป่วยทางกายและจิต ร่างกาย และจิตใจ เป็นสิ่งที่อยู่คู่กัน เสมอ สุขภาพจิตที่ดีย่อมเกิดขึ้นหรืออยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง

3. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ก. สุขภาพกาย

1. รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอต่อร่างกาย
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
3. พักผ่อนอย่างเพียงพอในสถานที่อากาศบริสุทธิ์และถ่ายเทได้ดี
4. มีสุขนิสัยที่ดี
5. ละเว้นอบายมุขต่าง ๆ

ข. สุขภาพจิต

1. ทำงานทำ ไม่ปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์
2. หาเวลาพักผ่อนบ้าง ไม่ควรเคร่งเครียดกับงานตลอดเวลา
3. หาความสนุกสนานบ้าง มีอารมณ์ขัน เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
4. ใช้จริยธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
5. หากมีปัญหาทางจิตใจ จนไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ ควรปรึกษา

หาหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ

4. แหล่งบริการสุขภาพจิตในชุมชน

เมื่อเกิดปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์อันเนื่องมาจากสาเหตุใดก็ตาม ควรขอคำปรึกษาจากพ่อแม่ ครู อาจารย์ เพื่อนหรือบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน นอกจากนั้นมีหน่วยงานต่าง ๆ มากมายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ให้บริการรักษา หรือให้คำแนะนำทางด้านสุขภาพจิต

3. ความสำคัญของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ

1. ที่มีต่อตนเอง
2. ที่มีต่อครอบครัว
3. ที่มีต่อสังคม ประเทศชาติ

4. พัฒนาการของวัยรุ่นในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา

1. การเจริญพัฒนาทางด้านร่างกายของเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง
2. พัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา
3. พัฒนาการทางบุคลิกภาพและสังคม
 - ความสัมพันธ์ในครอบครัว
 - ความสัมพันธ์กับเพื่อนเพศเดียวกัน
 - ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนเขียนบรรยายเรื่อง "เพื่อนของฉัน"

โดยให้นักเรียนเขียนชมเพื่อนในห้องคนใดคนหนึ่ง ใช้เวลาประมาณ 3 นาที แล้วเก็บรวบรวมและแจกสลับกันไปให้ทุกคนได้อ่านของผู้อื่น ครูให้นักเรียนบางคนอ่านให้เพื่อนฟัง ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปรวบรวมเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1.1 คำชมอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง หรือมีผลมาจากการเป็นผู้มีสุขภาพกายและ

จิตดี

1.2 มีอะไรบ้างที่นักเรียนควรยึดเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน

2. ครูตั้งปัญหาถามนักเรียนเกี่ยวกับ "สถิติการตายของคนไทย เนื่องมาจากสาเหตุอะไรมากที่สุด" แล้วให้นักเรียนรวบรวมคำตอบจากความรู้ของนักเรียนเอง และค้นคว้าสถิติที่อ้างอิงไว้ในหนังสือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. วิเคราะห์แยกสาเหตุของการเจ็บป่วยและตายของคนไทย ว่ามีโรคอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุมาจากจิตใจของผู้ป่วย

4. เชิญวิทยากร เช่น จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ พระหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน มาบรรยายเรื่อง "สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน"

5. ให้นักเรียนรวบรวมรายชื่อบุคคลหรือองค์การ และบทความที่เกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพจิตในชุมชนที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น

- ชื่อสถานที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ ขอบข่ายของการให้บริการ อัตราค่าบริการ เป็นต้น

- บทความที่ส่งเสริม สร้างสรรค์ชีวิตและสุขภาพ

แล้วทำรายงานส่งครู เพื่อนำไปติดป้ายนิเทศ เผยแพร่ให้นักเรียนส่วนรวมได้ศึกษา

6. ครูเปิดเทปเพลงยอดนิยมของวัยรุ่นในชั้นเรียน เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเมื่อได้ฟังเพลง และให้นักเรียนเขียนความรู้สึกของตนเองแล้วครูนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเหตุผลที่ชอบเพลงนั้น ๆ เพื่อรวบรวมความรู้สึกของวัยรุ่นที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม

7. ครูให้นักเรียนดูภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ดีในการรวมกลุ่มของวัยรุ่น แล้วร่วมกันอภิปรายในเรื่องของการรวมกลุ่มที่ดีของวัยรุ่นพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

8. ให้นักเรียนสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง โดยตอบใน แบบสำรวจที่จัดเตรียมมาเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

- บุคลิกภาพของฉัน
- ชีวิตในโรงเรียนของฉัน
- เพื่อนของฉัน
- ความสนใจของฉัน
- ครอบครัวของฉัน
- การวางแผนสำหรับอนาคตของฉัน

9. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในเหตุผลว่าทำไมต้องวางแผนสำหรับอนาคต
ของตนเอง

10. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 - 7 คน

10.1 ให้ไปศึกษาค้นคว้าพร้อมกับสัมภาษณ์และสังเกต เกี่ยวกับการเจริญพัฒนาการ
ของเด็ก ตั้งแต่ วัยทารก วัยก่อนเรียน วัยเรียน จนถึงวัยรุ่น ตามลำดับ

10.2 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานหน้าห้อง เรียนพร้อมกับจัดแสดงป้ายนิเทศ
ผลงานที่ได้ไปศึกษามา

10.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเพื่อเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของความ
แตกต่างในด้านร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของบุคคลแต่ละวัย ซึ่งมีอิทธิพลมากต่อ
การพัฒนาการทางบุคลิกภาพเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น โดยเฉพาะในด้านบรรยากาศและการปฏิบัติต่อกัน
ระหว่างบุคคลในครอบครัว

11. ครูนำปัญหาของวัยรุ่น โดยเฉพาะเกี่ยวกับปัญหาทางเพศ จากสื่อมวลชน นำมา
อภิปรายปัญหาตามประเด็นพร้อมทั้งสรุปเกี่ยวกับสาเหตุ เสนอแนะแนวทางแก้ไข เพื่อที่จะเบี่ยงเบน
ความรู้สึกทางเพศ เช่น เล่นกีฬา ทำงานอดิเรก และไม่ฝักใฝ่ในสิ่งที่จะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ
 ฯลฯ

12. ให้นักเรียนยกตัวอย่างวัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ในด้านการศึกษาเป็น
สมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม เพื่อวิเคราะห์ถึงบุคลิกลักษณะอันเป็นแบบอย่างที่ดีของวัยรุ่น
เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง

13. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบทความเรื่อง "ถ้าฉันเป็นพ่อแม่ ฉันจะปฏิบัติต่อลูก
อย่างไร" หรือ "ถ้าฉันเติบโตเป็นผู้ใหญ่ฉันจะปฏิบัติตนต่อวัยรุ่นอย่างไร"

13.1 ครูคัดเลือกบทความที่นักเรียนเขียนนำมาอภิปรายในห้องเรียน เพื่อสรุป
เกี่ยวกับการพัฒนาการทางสังคมและบุคลิกภาพของวัยรุ่นที่ต้องการ

13.2 ครูคัดเลือกบทความที่มีเหตุผลและสร้างสรรค์ เพื่อนำไปพิมพ์ในวารสาร
ของโรงเรียนเพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ส 203 ส 204
2. สถิติแสดงจำนวนและสาเหตุการตายของประชากรไทย
3. เทปเพลงยอดนิยม ภาพศิลป์ินเพลง หรือ คาราภาพยนตร์ยอดนิยม
4. ภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ดีของวัยรุ่น โดยยืมจาก
 - ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 - สำนักข่าวสารสัมพันธ์
5. แบบสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง
 - 5.1 ลักษณะของฉัน
 - ฉันคือ.....
 - จุดเด่นของฉัน.....
 - จุดด้อยของฉัน.....
 - ฉันปรารถนาที่จะเป็น.....
 - 5.2 ชีวิตในโรงเรียนของฉัน
 - วิชาที่ฉันชอบมากที่สุด.....
 - วิชาที่ฉันมีปัญหาที่สุด.....
 - กิจกรรมพิเศษที่ฉันชอบทำ.....
 - 5.3 เพื่อนของฉัน
 - เพื่อนที่ฉันชอบมากที่สุดคือ.....
 - บุคคลที่ฉันปรารถนาอยากรู้จัก.....
 - 5.4 ความสนใจของฉัน
 - ศาสนาที่ฉันนับถือคือ.....
 - งานอดิเรกของฉันคือ.....
 - กีฬาที่ฉันชอบเล่นมากที่สุดคือ.....
 - หนังสือ วารสารที่ฉันชอบอ่านเป็นประจำคือ.....
 - รายการวิทยุ โทรทัศน์ที่ชอบเป็นพิเศษคือ.....

5.5 ครอบครัวของฉัน

บุคคลในครอบครัวของฉันประกอบด้วย.....

สิ่งที่ฉันชอบเป็นพิเศษในครอบครัว.....

ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ในครอบครัวของฉัน.....

ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต้องปรับปรุงคือ.....

ลักษณะครอบครัวที่ฉันปรารถนาในอนาคต.....

5.6 การวางแผนสำหรับอนาคตของฉัน.....

6. หนังสือประกอบการค้นคว้าเรื่องพัฒนาการของเด็ก

7. ตัวอย่างปัญหาทางอารมณ์ของเด็กวัยต่าง ๆ จากสื่อมวลชนต่าง ๆ

การวัดการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนของนักเรียน เช่น การตอบคำถาม การอภิปราย การยกตัวอย่าง การสรุป การเปรียบเทียบ

2. ประเมินผลจากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นกลุ่มและงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล

ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม

ความคิดรวบยอด

1. การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และสภาพแวดล้อม ช่วยให้การดำเนินชีวิตมีคุณภาพ

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิต จะเป็นไปได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผนครอบครัว

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายปัจจัยพื้นฐานของการวางแผนครอบครัวได้

2. อธิบายความหมายและความสำคัญของการวางแผนครอบครัวได้

3. บอกความจำเป็นและประโยชน์ที่จะได้รับจากการวางแผนครอบครัวได้
4. อธิบายวิธีการต่าง ๆ ในการวางแผนครอบครัวได้
5. ลำดับขั้นตอนเพื่อพิจารณาการตัดสินใจวางแผนครอบครัวได้

เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่บูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยประชากร

การวางแผนครอบครัว

1. ปัจจัยพื้นฐานของการวางแผนครอบครัว

การเพิ่มขึ้นของประชากรที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจะเป็นภัยต่อสังคมอย่างใหญ่หลวง จะเกิดความอดอยากเนื่องจากมีอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการ ในสภาพปัจจุบันของสังคมไทย จะพบว่า มีปัญหาหลายอย่างที่ประชาชนไทยเรากำลังเผชิญอยู่ เริ่มต้นตั้งแต่ระดับครอบครัว ปัญหาที่สำคัญซึ่งครอบครัวจำนวนมากของประเทศไทย ประสบก็คือปัญหาเศรษฐกิจ โรคภัยไข้เจ็บ การศึกษา เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้สืบเนื่องมาจากองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความไม่สมดุลย์ของ รายได้ รายจ่าย และจำนวนคนของครอบครัว จากปัญหาดังกล่าว การที่จะแก้ไขปัญหาการเพิ่มของประชากรให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ก็คือ การลดอัตราการเกิด โดยวิธีการวางแผนครอบครัว

2. การวางแผนครอบครัว หมายถึง การวางแผน หรือตั้งเป้าหมายให้ครอบครัว มีความพร้อมที่จะมีสมาชิกตามจำนวนที่ต้องการในระยะเวลาที่เหมาะสม และมีฐานะทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่ดี ปัจจุบันการวางแผนครอบครัวเน้นไปทางด้านชะลอการเกิด หรือการคุมกำเนิด เป็นสำคัญ

การคุมกำเนิด หรือการชะลอการเกิด คือ การป้องกันการปฏิสนธิหรือการกำเนิดชีวิต

3. ความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนครอบครัว

- ในด้านส่วนเอกคนบุคคล และครอบครัว จะช่วยให้เลือกมีบุตรในช่วงเวลาที่ ต้องการได้ด้วยความพร้อม

ในด้านประเทศชาติ จะช่วยให้มีจำนวนพลเมืองพอเหมาะกับพื้นที่และทรัพยากร
ของประเทศ

4. ประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว

1. ช่วยให้ผู้สมรสได้มีโอกาสปรับตัว เรียนรู้การครองชีวิตคู่อย่างแท้จริง
มีเวลาสร้างฐานะ

2. ช่วยให้ทุกคนในครอบครัวมีความเป็นอยู่ตามฐานะ

3. ช่วยให้สุขภาพกายและใจ ของพ่อแม่สมบูรณ์ดีขึ้น

4. ช่วยให้เกิดการออม และประหยัดค่าใช้จ่าย

5. ช่วยให้รัฐมีงบประมาณที่จะนำไปใช้ในการลงทุนด้านอื่น ๆ มากขึ้น

6. ช่วยให้รัฐสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนกำลังคนในระดับสูงและ
ระดับกลางได้

7. ทำให้การเพิ่มพลเมืองหรือประชากรช้าลง ทำให้รัฐพัฒนาประเทศด้าน
เศรษฐกิจและสังคมได้เป็นไปตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5. หลักการวางแผนครอบครัว

1. ปรึกษาผู้สมรส

2. เลือกแนวทาง และดูเหตุผลว่าจะมีบุตรได้เมื่อใด

3. พิจารณาว่าจะมีบุตรกี่ท่านกันเท่าใด

4. ตกลงว่าจะมีบุตรกันกี่คน

5. พิจารณาว่าสมควรจะไม่มีบุตรได้เมื่อไร

6. วิธีการวางแผนครอบครัว และวิธีคุมกำเนิด

1. วิธีการของฝ่ายหญิง ได้แก่ การกินยาเม็ดคุมกำเนิด การใส่ห่วงอนามัย
การฉีดยาคุมกำเนิด และการผ่าตัดทำหมัน

2. วิธีการของฝ่ายชาย ได้แก่ การผ่าตัดทำหมัน และการใช้ถุงยางอนามัย
นอกจากนั้นก็ยังมีวิธีการอื่น ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสนทนาเกี่ยวกับประชากรของโลก หรือของประเทศไทย แสดงตัวเลขเปรียบเทียบจำนวนประชากร และปัญหาของการเพิ่มประชากรไทย เพื่อให้เห็นว่าการเพิ่มมักมีผลกระทบกระเทือนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. แสดงภาพความอดอยากทวี โยของพล เมืองของประเทศที่มีประชากรเพิ่มมากขึ้น โดยไม่ได้สัดส่วนกับความเจริญของประเทศ เปรียบเทียบภาพความอุดมสมบูรณ์ของบางประเทศ

3. เชิญวิทยากรมาบรรยายหัวข้อที่กำหนด และให้นักเรียนได้สอนถามวิทยากร ตัวอย่างหัวข้อที่บรรยาย

- 3.1 ปัจจัยพื้นฐานของการวางแผนครอบครัว
- 3.2 ความหมายและความสำคัญของการวางแผนครอบครัว
- 3.3 ความจำเป็นและประโยชน์จากการวางแผนครอบครัว
- 3.4 วิธีการต่าง ๆ ในการวางแผนครอบครัว
- 3.5 ลำดับขั้นตอนเพื่อพิจารณาการตัดสินใจวางแผนครอบครัว

4. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน โดยให้อภิปรายในกลุ่ม เพื่อนำผลสรุปมาเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่างหัวข้อที่จะนำไปอภิปราย

- 4.1 อาชีพมีผลกระทบต่อวางแผนครอบครัวอย่างไร
- 4.2 รายได้กับการวางแผนครอบครัว
- 4.3 เพราะเหตุใดจึงต้องมีการวางแผนครอบครัว

ฯลฯ

5. ให้นักเรียนได้ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก โรงพยาบาลทุกแห่ง สถานีผดุงครรภ์ สมาคมวางแผนครอบครัว และที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเป็นรายงาน

6. ให้นักเรียนได้ร่วมกันจัดนิทรรศการการวางแผนครอบครัว ผลของการวางแผนครอบครัว ตัวอย่างของครอบครัวที่ไม่ได้วางแผนครอบครัว กับครอบครัวที่มีการวางแผนครอบครัว

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ส 203 ส 204
2. สถิติแสดงจำนวนประชากรของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ภาพแสดงความอดอยากทิวไทยของประชากร จากหนังสือ วารสารต่าง ๆ
4. หนังสือประกอบการค้นคว้าสำหรับนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การตอบคำถาม การอภิปราย การยกตัวอย่างประกอบ
2. ประเมินผลงานและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม และงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล

ค. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบของคนที่มีต่อครอบครัวและสังคม

ความคิดรวบยอด

1. การปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม เป็นแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนทุกเพศทุกวัย
2. ความพร้อมในการเลือกคู่ครอง เป็นพื้นฐานประการหนึ่งในการสร้างชีวิตครอบครัวให้มีคุณภาพ
3. ความผูกพันรักใคร่ของสมาชิกครอบครัว เกิดขึ้นจากการตั้งครอบครัวดี โดยเริ่มด้วยเลือกคู่ครองได้เหมาะสม มีการปรับตัว รับผิดชอบในหน้าที่ ร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของการสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้
2. บอกวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลระดับต่าง ๆ ได้
3. วิเคราะห์ ข้อดี-ข้อควรปรับปรุงในการมีมนุษยสัมพันธ์ของตนเองได้
4. ปฏิบัติตนได้ถูกต้องในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนทุกเพศทุกวัยได้
5. อภิปรายเหตุที่คนต้องทำการสมรสพร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
6. อธิบายเกณฑ์การเลือกคู่ครองพร้อมยกตัวอย่างประกอบได้

7. อธิบายคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับชีวิตสมรส พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
8. เสนอแนะแนวทางของตนเองในการจะมีชีวิตครอบครัวได้เหมาะสม

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในท้องถิ่น

ประเทศไทยมีพื้นที่ประมาณ 5 แสนตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 53 ล้านคน (พ.ศ. 2531) พลเมืองส่วนใหญ่กระจายอยู่ในท้องถิ่นทั่วประเทศ พลเมืองเหล่านี้มีความสำคัญต่อประเทศชาติ ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน เนื่องมาจากหลายสาเหตุ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ครอบครัวมิได้ทำหน้าที่เต็มที่ หรือละเลยหน้าที่ เช่น พ่อแม่ไม่คอยได้เลี้ยงดูอบรมลูก ทำให้ลูกไปคบหาสมาคมกับเพื่อนที่ชั่ว ประพฤติผิดศีลธรรม เกเร หรือติดยาเสพติดให้โทษต่าง ๆ ความบกพร่องของครอบครัวมีปรากฏอยู่ทั่วไปไม่ว่าในเมืองหรือในท้องถิ่นชนบท ดังนั้นพลเมืองในท้องถิ่นควรระมัดระวังรักษาชีวิตครอบครัวให้ดีที่สุด

ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ

1. การสร้างมนุษยสัมพันธ์

1.1 ความหมายและความสำคัญของการสร้างมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ เป็นการติดต่อระหว่างมนุษย์เป็นหลักการ เข้ากับคน การรู้จักคนและการเอาใจคน

มนุษยสัมพันธ์ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือ บุคคลกับกลุ่ม หรือกลุ่มกับกลุ่ม โดยการแสดงออกทั้งกาย วาจา และใจ

1.2 การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีงามในการทำงานเป็นหมู่คณะ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ไม่ผูกขาดการพูดเสียคนเดียว
2. มีความจริงใจต่อการทำงานและต่อเพื่อนร่วมงาน

3. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 4. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน
 5. ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
 6. อดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์
 7. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและหมู่คณะ
 8. ให้ความสำคัญต่อสมาชิกเท่า ๆ กัน
 9. ให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานในหมู่คณะ
- 1.3 ข้อควรปฏิบัติเพื่อให้เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น
1. ไม่เอาเปรียบเพื่อน
 2. เมื่อทำผิดจงรับผิดชอบ
 3. ซื่อตรง สุจริตต่อเพื่อน
 4. ช่วยเหลือเพื่อนในยามจำเป็น
 5. ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของเพื่อน
- 1.4 ข้อควรปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน
1. เผื่อแผ่แบ่งปัน
 2. พูดจา มีน้ำใจ
 3. ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
 4. ร่วมสุขร่วมทุกข์ด้วยกัน
 5. ซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน
 6. นับถือถึงวงศ์ญาติมิตร

2. การเลือกคู่สมรส

2.1 เหตุที่คนทำการสมรส

- เกิดความรัก
- ฐานะทางสังคม
- ฐานะทางเศรษฐกิจ
- ความคาดหวังของสังคม

- ความเหงา
- หนีปัญหาบางประการในครอบครัว
- สนองความต้องการจำเป็นทางเพศ
- สนองความต้องการจำเป็นของมนุษย์ เช่น ต้องการให้รักคน เอาใจใส่คน
ปรึกษาหารือ ช่วยตัดสินใจ ฯลฯ

2.2 เกณฑ์การเลือกคู่

- เลือกผู้ที่มีนิสัย เหมือนหรือกลมกลืนกับตน
- ไม่เลือกคนที่มีนิสัยจะก่อความยุ่งยาก
- รูปร่างหน้าตาดี
- ภูมิภาวะทางอารมณ์
- ทักษะหรือปรัชญาชีวิต เผชิญปัญหาด้านความสงบ สำรวมและใช้ความคิด
- วัยที่จะสมรส
- ความสนใจและรสนิยม
- การศึกษาและระดับสติปัญญา
- สุขภาพกายและจิต
- ภูมิหลังของครอบครัวของคู่สมรส

3. คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับชีวิตสมรส

- เป็นคนที่เปลี่ยนได้ รู้จักผ่อนปรนประนีประนอม
- มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ไว้วางใจและเชื่อถือได้
- มีความอดกลั้น ไม่โมโหจนเฉียวง่าย
- เห็นการณ์ไกลและเสียสละได้
- เข้าใจและเห็นอกเห็นใจคนอื่น
- ยอมรับว่าคุณค่าสูงสุดในชีวิตคือ ครอบครัวและบ้าน
- เห็นความสำคัญของการแสดงความรักออกมาในรูปแบบที่คนอื่นเข้าใจได้
- มีความอดทน สามารถทำงานหนักได้
- มีสามัญสำนึก

- ชื่อสัจย์และจงรักภักดี
- มีอารมณ์ขัน และทำจิตใจให้เบิกบานแจ่มใสอยู่เสมอ
- มีความศรัทธา และภูมิใจในคู่สมรสของตน
- ใจเย็นและรอบคอบ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้นักเรียนแต่ละคน เขียนชื่อเพื่อนที่เคยติดต่อสัมพันธ์ด้วยและพอใจมากที่สุด 1 คน และบอกเหตุผลสั้น ๆ ว่าทำไมจึงชอบ ครูหยิบงานที่นักเรียนส่งประมาณ 4 - 5 ตัวอย่าง และให้นักเรียนอ่านข้อความนั้น ๆ แล้วครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะนิสัยที่เป็นที่รักของคนทั่วไป
2. ให้นักเรียนทั้งชั้นระดมความคิดเรื่อง "ปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเป็นที่รักของบุคคลอื่น" ประมาณ 10 - 15 นาที แล้วครูเขียนบนกระดานดำ ในระหว่างระดมความคิดจะไม่มี การวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น จากนั้นครูให้นักเรียนอภิปรายแนวปฏิบัติต่าง ๆ และเลือกแนวปฏิบัติที่เหมาะสมไว้จัดเข้าพวกตามลำดับความสำคัญ
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละประมาณ 6 - 9 คน มอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม สัมภาษณ์บุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีและได้รับการยกย่องในโรงเรียนหรือชุมชน และส่งตัวแทน รายงานหน้าชั้น แล้วนำรายงานส่งครู
4. นำภาพพิมพ์มงคลสมรส ให้นักเรียนดูพร้อมกับสนทนาเกี่ยวกับภาพนั้น
5. ครูนำรูปภาพครอบครัวที่มีพ่อ แม่ ลูก ให้นักเรียนดูหลาย ๆ ภาพ และมีลักษณะแตกต่างกันพร้อมกับสนทนาถึงความรู้สึกแต่ละภาพ
6. ครูยกตัวอย่างคู่สมรสที่ประสบความสำเร็จและมีความสุข เป็นที่รู้จักทั่วไปในชุมชน นั้น ๆ เช่น ครู ผู้ปกครอง ฯลฯ เป็นตัวอย่างให้นักเรียนทราบ พร้อมช่วยกันแสดงความคิดเห็น ให้ทราบถึง
 - 6.1 แนวปฏิบัติที่ทำให้คู่สมรสประสบความสำเร็จและมีความสุขในครอบครัว
 - 6.2 สาเหตุที่ทำให้คู่สมรสประสบความสำเร็จและมีความสุขในชีวิตครอบครัว
7. เชิญวิทยากรมาเล่าประสบการณ์ให้นักเรียนฟัง เกี่ยวกับผู้ที่ได้รับความสำเร็จ และล้มเหลวในชีวิตสมรส

8. ให้นักเรียนอภิปรายถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง และการปรับตัวในชีวิตสมรสซึ่งจะทำให้ครอบครัวมีความสุข
9. ฉายภาพนิ่งให้นักเรียนดูเรื่อง "ความรัก" และ "การแต่งงาน" เมื่อจบแล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวความคิดที่ได้จากภาพนิ่งทั้ง 2 เรื่อง
10. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 - 7 คน ให้ศึกษาค้นคว้า และอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 10.1 หลักพิจารณาในการเลือกคู่ครอง
 - 10.2 แนวปฏิบัติในการปรับตัวของคู่สมรส
 - 10.3 หลักการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในครอบครัว
11. ให้นักเรียนเขียนบรรยายแล้วครูเลือกมาอ่านให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง โดยให้เลือกหัวข้อต่อไปนี้ เพียงข้อเดียว
 - 11.1 ชายในอุดมคติของข้าพเจ้า
 - 11.2 หญิงในอุดมคติของข้าพเจ้า
 - 11.3 การปรับตัวของคู่สมรส
 - 11.4 การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในครอบครัว
12. ให้นักเรียนเขียนรายงานส่ง โดยให้ไปสัมภาษณ์คู่สมรสที่ประสบความสำเร็จ และคู่สมรสที่ไม่ประสบความสำเร็จ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือวิชาสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ส 203 ส 204
2. รูปภาพพิมพ์INGLESMRST และรูปภาพครอบครัวแบบต่าง ๆ
3. ภาพนิ่งเกี่ยวกับเรื่อง ความรัก เรื่องการแต่งงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น
 - การแสดงความคิดเห็น
 - การตอบคำถาม

- การอภิปราย

- การสรุป

2. จากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นกลุ่มและงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นรายบุคคล

ง. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ

ความคิดรวบยอด

1. ความรับผิดชอบในชีวิตครอบครัว ความประพฤติ การปฏิบัติของบิดามารดาต่อนุตร เป็นตัวกำหนดบรรยากาศของครอบครัว
2. เจตคติที่บุตรมีต่อตนเอง ต่อครอบครัว และสภาพแวดล้อมของสังคม เป็นอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ทั้งสิ้น
3. ความผูกพันรักใคร่ของสมาชิกครอบครัว คือรากฐานสร้างความสุขของชีวิตและเป็นรากฐานในการผลิตประชากรที่มีคุณภาพให้กับสังคม ประเทศชาติ และโลก
4. สถาบันครอบครัวทำประโยชน์แก่สังคมและสมาชิกของครอบครัว สังคมจึงได้พยายามธำรงรักษาสถาบันครอบครัวไว้ โดยออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองและควบคุมกิจการของครอบครัว
5. กฎหมายครอบครัวว่าด้วยเรื่องครอบครัวทั้งหมด นับแต่การคลอดจากครรภ์มารดา และมีชีวิตรอดอยู่จนกระทั่งสิ้นชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความสำคัญของการเป็นบิดามารดาได้
2. อภิปรายคุณประโยชน์ของการมีลูกได้
3. อภิปรายบทบาทของการเป็นบิดามารดา พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
4. บอกจุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้
5. วิเคราะห์วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรในแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบได้

6. บอกวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่คนได้รับจากครอบครัว พร้อมวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย และเสนอแนะแนวทางแก้ไขได้
7. วิเคราะห์คุณค่าของกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและครอบครัวได้
8. อธิบายสิทธิและหน้าที่ของสามีภรรยาตามกฎหมาย พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบได้
9. อธิบายสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดากับบุตรตามกฎหมายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบได้
10. วิเคราะห์การใช้กฎหมายให้การดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

1. หน่วยความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงของชาติในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันประเทศต่างมีความสัมพันธ์กัน จึงจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน โดยการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งและการให้ความร่วมมืออย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของคนในชาติ ย้อนนำมาซึ่งความมั่นคงของชาติ

การสร้างความมั่นคงของชาติเป็นหน้าที่ของประชากรทุกคน เป็นที่ยอมรับว่าความมั่นคงของชีวิตครอบครัว เป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งที่จะผลิตสมาชิกที่มีคุณภาพพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งเพื่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ ซึ่งความมั่นคงของชีวิตครอบครัวมีพื้นฐานมาจากความพร้อมในการเป็นบิดามารดา ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรเพื่อหล่อหลอมบุตรให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมตลอดจนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

ความมั่นคงของชีวิตครอบครัว

1. การเป็นบิดามารดา

เมื่อเด็กเกิดในครอบครัวโดยพ่อแม่เป็นผู้ทำให้เกิด ฉะนั้นก็ต้องรับผิดชอบในชีวิตของเขาช่วยให้เขามีชีวิตที่มีคุณภาพ เริ่มด้วยมีบุตรเมื่อต้องการให้เขาเกิดในเวลาที่ครอบครัวมีกำลัง เวลาและความสามารถที่จะเลี้ยงดูให้ดี คือมีฐานะการงานและการเงินมั่นคง ในจำนวนที่เขารับผิดชอบได้เต็มที่ กล่าวคือ เป็นพ่อแม่ที่มีเป้าหมายและรู้จัก

วางแผนครอบครัวให้บรรลุเป้าหมายที่คนกำหนดไว้ การที่จะทำเช่นนี้ได้ต้องมีความรู้ในหลายแขนงวิชา ต้องมีประสบการณ์ และทักษะในการเลี้ยงดูเด็กพอสมควร ฉะนั้นการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้เป็นพ่อแม่ที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่ง

1.1 ความสำคัญของการ เป็นบิดามารดา

จิตแพทย์ยอมรับว่า ถ้าพ่อแม่ไม่รักลูกและไม่ทำหน้าที่ของตน คือไม่จัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้ความเสียหายนั้นก็ใหญ่หลวง แทนที่เด็กจะเจริญเติบโตกลับ "เสียคน" กลายเป็นภาระของบ้านเมือง

นักกฎหมายแยกสาเหตุที่เด็กทำผิดออกเป็น 4 ประเภท ตัวผู้ทำผิดเอง ครอบครัว เศรษฐกิจ ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม

"ตัวผู้ทำผิดเอง" มีสาเหตุมาจากพันธุกรรม ความพิการหรือโรคภัยไข้เจ็บ ภาวะแห่งจิต สัญชาติญาณ สติปัญญา และการศึกษา จะเห็นว่าล้วนแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ทั้งสิ้น ถ้ายทอดมาเป็น "ตัวผู้ทำผิด" และการเลี้ยงดูหลังจากเกิดแล้วแม้แต่เรื่องการศึกษา ครอบครัวก็มีส่วนรับผิดชอบอยู่มาก ไม่มีใครโต้แย้งได้ว่าพ่อแม่ไม่ใช่ครูคนแรกของเด็ก และการศึกษาทางด้าน เช่น จริยศึกษานั้น ถ้าบ้านปูพื้นฐานให้แน่นหนาแล้ว เมื่อออกไปนอกบ้าน ความเลวทรามต่าง ๆ นอกบ้าน ก็จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กน้อยลงหรือมีไม่ได้

คุณประโยชน์ของการมีลูก

- 1) สมองความต้องการจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ คือ การให้ความรัก รับความรักความรู้สึกว่ามีเจ้าของ เป็นเจ้าของ และรู้สึกอบอุ่นมั่นคง
- 2) ความสัมพันธ์ทางสายเลือด เป็นความสัมพันธ์ที่กระชับไม่มีอะไรเหมือน เป็นความรักซึ่งเป็นคุณค่าอย่างหนึ่งของชีวิต
- 3) เป็นประสบการณ์ร่วมกันของพ่อแม่ ซึ่งจะช่วยกระชับความสัมพันธ์ของเขาให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
- 4) ความรักลูกช่วยพ่อแม่ให้มีความสามารถในการปรับตัวยิ่งขึ้น รู้จักหลีกเลี่ยงและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ผิดจิตใจให้มีความอดทน
- 5) ความรัก และห่วงใยลูกจะเป็นกำลังใจให้กล้าและอดทนในการทำงาน เพื่อสร้างฐานะที่ดีสำหรับอนาคตของลูก มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น

1.2 บทบาทของการเป็นบิดามารดา

ก. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพ่อแม่ คือ ความรักใคร่ปรองดอง มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องวินัยที่จะใช้แก่ลูก จะเป็นแนวทางช่วยให้เด็กรู้ว่าจะปฏิบัติตนอย่างไร ฉะนั้นก่อนที่จะมีลูก สามีภรรยาควรจะปรับตัว เข้าหากันให้ดีเสียก่อน ปรึกษากันล่วงหน้าว่าจะเลี้ยงดูลูกอย่างไร ต้องการให้ลูกมีพฤติกรรมเช่นไร

ข. พ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพของลูก หญิงชายที่มีความมั่นใจในตนเองมีอารมณ์มั่นคง รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ มีความรักและมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างพึงพอใจ มีความคิดริเริ่ม และมีความสามารถที่จะจัดการกับตนเองและกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เป็นผลของการเลี้ยงดูของพ่อแม่ซึ่งมีประสิทธิภาพสูง

ค. พ่อแม่จะต้องส่งเสริมให้ลูกสนใจในการศึกษา ทาสาเหตุว่าทำไมลูกจึงมีปัญหาที่โรงเรียนและให้ความร่วมมือแก่ครูเท่าที่จะทำได้ แม้ว่าการงานของพ่อแม่จะยุ่งยากเพียงใดก็ตาม จะต้องสละเวลาให้ลูก ตอบคำถามเล่านิทาน เล่นเกมด้วยกัน แสดงความดีใจเมื่อพบกัน ต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็กว่ามีความอยากรู้อยากเห็น ชอบทดลอง ค้นคว้า สำรวจทุก ๆ อย่างรอบ ๆ ตัว

2. การอบรมเลี้ยงดูบุตร

2.1 จุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดูบุตร

เพื่อให้เติบโตเป็นคนที่มีความพร้อมด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพ มีความรับผิดชอบในตนเอง ครอบครัวยุ และสังคม

2.2 วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ก. แบบปล่อยตามใจ บิดามารดาจะปล่อยปละละเลยไม่ยั้งคิด ยินร้ายต่อการอบรมสั่งสอนบุตร ถึงแม้ว่าบุตรจะมีปัญหา และไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้เอง บิดามารดาไม่ช่วยให้รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรผิด บิดามารดาจะคิดว่า "เด็กจะดีหรือชั่วมันก็เป็นไปเอง" ผลคือ เด็กขาดระเบียบวินัยในตนเอง ไม่รู้จักสิทธิของคนอื่น ไม่มีความรับผิดชอบ และมีนิสัยถูกคนอื่น เป็นต้น

ข. แบบใช้อำนาจเด็ดขาด บิดามารดา เป็นผู้ตัดสินใจ บุตรไม่มี สิทธิมีส่วนออกเสียง บิดามารดาไม่แสดงออกในเรื่องความรักใคร่ต่อบุตร ผลคือ บุตรจะขาด ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับบิดามารดา ขาดความอบอุ่น และการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งบิดา-มารดา เป็นประจำ จัดทำให้บุตรขาดความคิดริเริ่มและความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าตัดสินใจ ส่วนดี ของการเลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีนี้ก็เพียงทำให้บุตร เป็นคนสำรวมคนได้ดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบกฎ เกณฑ์ อ่อนน้อม เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่

ค. แบบอาศัยเหตุผลเพื่อทำความเข้าใจกัน หรือแบบประชาธิปไตย บิดามารดา มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูบุตรร่วมกัน การตัดสินใจ ใด ๆ มักเกิดจากความคิดเห็นตกลงใจของสมาชิกหลาย ๆ คนในครอบครัว โดยยึดถือความสุข ของส่วนรวมเป็นใหญ่ บุตรได้แสดงออกและใช้ความสามารถอย่างเต็มภาคภูมิ เรียนรู้ความรับ รับผิดชอบในภาระกิจบางอย่างของครอบครัว ฝึกตัดสินใจด้วยเหตุผล บิดามารดาสนองความต้องการ พื้นฐานของมนุษย์คือ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ จัดสิ่งแวดล้อมทางกายให้บุตรได้เติบโตอย่าง เต็มที่ ได้ติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ยอมใช้เหตุผลแก้ปัญหาที่นั้น ๆ บุตรที่ได้รับการ เลี้ยงดูโดยวิธีนี้จะเติบโตขึ้นเป็นคนที่เหมาะสมกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2. หน่วยสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย

ความมั่นคง สงบสุข และเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติจะเกิดขึ้นได้มากน้อย เพียงใด ขึ้นอยู่กับพลเมืองรู้จักการปฏิบัติตนตามสิทธิ หน้าที่ การพัฒนาตนเองให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้สิทธิและปฏิบัติตามหน้าที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองที่มี คุณภาพ

สังคมแทบทุกแห่งย่อมส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันครอบครัว นอกจากจะได้ตั้งหลักเกณฑ์ ทางสังคมขึ้นมาคุ้มครองแล้ว สังคมย่อมตรากฎหมายขึ้นใช้สำหรับกิจการของครอบครัวด้วย โดยเหตุที่สมาชิกของครอบครัวเป็นผู้ใกล้ชิดสนิทสนม จึงต้องได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย หลายประการ จึงเป็นการสมควรที่สมาชิกของครอบครัวได้ศึกษากฎหมายครอบครัวเพื่อเป็น แนวในการดำเนินชีวิตครอบครัวให้ราบรื่น

กฎหมายครอบครัว

1. ความหมายและขอบเขตของกฎหมายครอบครัว

คือ กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องของครอบครัวทั้งหมด นับแต่ทารกคลอดจากครรภ์มารดา และมีชีวิตรอดอยู่ เมื่อเจริญเติบโตแล้ว โดยธรรมชาติมนุษย์จะต้องมีความรู้สึกในทางเพศ ตลอดจนความจำเป็นต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อชายหญิงทำการสมรส มีบุตรหลานสืบสายโลหิตต่อ ๆ มา ต้องมีการสะสมทรัพย์สินสมบัติ เลี้ยงดูบุตรหลาน อาจมีการขัดแย้งเกิดขึ้นในครอบครัว จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายครอบครัวขึ้นคุ้มครองป้องกัน วางระเบียบความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว กำหนดสิทธิหน้าที่ให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อกัน

2. กฎหมายครอบครัวฉบับปัจจุบัน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ลักษณะ 1 ว่าด้วยเรื่องการสมรสแบ่งออกเป็น 6 หมวด ได้แก่

1. การหมั้น
2. เงื่อนไขแห่งการสมรส
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา
4. ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา
5. ความเป็นโมฆะของการสมรส
6. การสิ้นสุดแห่งการสมรส

ลักษณะ 2 ว่าด้วยเรื่องบิดามารดากับบุตร แบ่งเป็น 4 หมวด ได้แก่

1. บิดามารดา
2. สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร
3. ความปกครอง
4. บุตรบุญธรรม

ลักษณะ 3 ว่าด้วยเรื่องค่าอุปการะเลี้ยงดู

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำบทความเกี่ยวกับ คุณพ่อคุณแม่ตัวอย่าง ซึ่งลงพิมพ์ในโอกาสวันพ่อ วันแม่ แห่งชาติ มาอ่านในห้องเรียน แล้วให้นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบาทความเป็นพ่อ เป็นแม่
2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายถึง "บทบาทของพ่อแม่ในครอบครัวของข้าพเจ้า"
 - 2.1 นำมาสรุปให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทที่สำคัญของพ่อแม่ที่พบใน ทุกครอบครัวและบทบาททรง ๆ ที่เสริมให้ครอบครัวอบอุ่น
 - 2.2 อภิปรายประเด็นเกี่ยวกับ บทบาทที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ พร้อมทั้งให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางแก้ไข
3. ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์หรือพูดคุยกับพ่อแม่เกี่ยวกับ "ความคาดหวังที่ท่านมีต่อลูก ๆ" แล้วให้นักเรียนนำมาแสดงความคิดเห็นประกอบเกี่ยวกับ "ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง เพื่อให้ เป็นไปตามความคาดหวังของท่าน" แล้วนำข้อเขียนของนักเรียนมาสรุปเกี่ยวกับ "คุณประโยชน์ ของการมีลูก" พร้อมเพิ่มเติมให้สมบูรณ์
4. ให้นักเรียนบรรยายเกี่ยวกับ
 - 4.1 วิธีการที่คุณพ่อคุณแม่ใช้ในการที่นักเรียนขออนุญาตท่านไปทำกิจกรรมต่าง ๆ
 - 4.2 เคยถูกทำโทษจากคุณพ่อคุณแม่ในเรื่องใดบ้างและถูกทำโทษอย่างไร
 - 4.3 เคยได้รับคำชมหรือได้รับรางวัลจากคุณพ่อคุณแม่ในเรื่องใดที่นักเรียน ประทับใจที่สุด
 - 4.4 เมื่อนักเรียนมีความคิดเห็นขัดแย้งกับคุณพ่อคุณแม่ นักเรียนมีวิธีการชี้แจง อย่างไรแล้วครูนำมาสรุปเพื่อชี้แจงให้เห็นชัดเจนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการอบรมเลี้ยงดู บุตรในแบบต่าง ๆ
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 - 6 คน อภิปรายอิทธิพลของการเลี้ยงดูพ่อแม่ที่มี ต่อลูกแล้วส่งตัวแทนมาสรุปหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อมูลเพิ่มเติม
6. ครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องกฎหมายครอบครัวมาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าทำไมบ้าน เมืองของเราจึงต้องกำหนดกฎหมายไว้
7. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่าทำไมนักเรียนจึงต้องเรียนกฎหมาย

8. ครูตั้งคำถามถามนักเรียนว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนแต่ละคน เคยมีประสบการณ์ใดบ้างที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กฎหมาย โดยให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างมา แล้วครูเลือกตัวอย่างที่น่าสนใจมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ

9. ครูมอบให้นักเรียนยกตัวอย่างที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้กฎหมายครอบครัวคนละ 1 เรื่อง ทำเป็นรายงานส่งครู

10. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 - 5 คน แล้วให้ค้นคว้าทำรายงานเกี่ยวกับประเพณีไทยที่ปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนในกรณี ชายหญิง จะตกลงเป็นสามีภรรยากันในเรื่องดังต่อไปนี้

10.1 การหมั้น

10.2 ทรัพย์สินที่ใช้ในการหมั้น

10.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับของหมั้นในกรณีที่ไม่มีการสมรส

11. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง "เงื่อนไขการสมรสที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายไว้วางใจ และถ้าคู่สมรสเป็นผู้เยาว์จะต้องทำอย่างไร" หลังจากอภิปรายแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

12. ให้นักเรียนอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์รายวันหรือนิตยสารที่เกี่ยวกับกฎหมาย จากนั้นให้วิเคราะห์สรุปว่าข่าวนั้นเกิดจากสาเหตุใด พร้อมเสนอแนวทางแก้ไข

13. ครูยกตัวอย่าง สมศรี เป็นนักร้องให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า เป็นภริยาของสมบัติ โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส สมบัติได้ไปสู่มอเตอร์ไซด์ที่จังหวัดลำปาง ได้ให้จีเพอร์ล้อมกรอบรูปสมบัติไว้ให้ห้อยคอ แต่เมื่อต่อมาสมบัติประสบอุบัติเหตุรถคว่ำตาย สมศรีมีสิทธิ์จะได้รับมรดกของสมบัติหรือไม่ ให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แล้วครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป

14. เชิญวิทยากรพิเศษ ได้แก่ นักกฎหมาย มาบรรยายเพิ่มความรู้ให้นักเรียนเข้าใจเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัวดียิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ส 203 ส 204
2. บทความเรื่อง "คุณพ่อคุณแม่ตัวอย่าง" จากหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ
3. ข่าวเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวในหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ
4. ด้วบทกฎหมายครอบครัวฉบับปัจจุบัน

5. ภาพเกี่ยวกับการจัดพิธีหมั้น การสู่ขอและการแต่งงาน
6. แบบฟอร์มทะเบียนสมรส
7. แบบฟอร์มทะเบียนหย่า
8. แบบฟอร์มของการทำพินัยกรรมต่าง ๆ

การวัดการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจาก การอภิปราย การรายงาน การจดบันทึก การตอบคำถาม การวิเคราะห์ และสรุป เป็นต้น
2. จากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม และงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นรายบุคคล

โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทนำ

สังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงโดยมนุษย์เป็นผู้กระทำ โดยคนกลุ่มหนึ่งได้เริ่มการเปลี่ยนแปลงขึ้น มุ่งหวังเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง สังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่จำเป็นต้องดีงาม เหมาะสมเสมอไป ผู้ได้รับผลกระทบต้องเรียนรู้ที่จะรับมาปรับปรุง ดัดแปลงให้สอดคล้องกับปัจจัยอีกหลายประการเพื่อการดำรงชีวิตที่มีสุข

คนจะละเลยไม่สนใจสภาพสังคม ปล่อยให้สังคมหรือคนในส่วนใหญ่ผันแปรไปโดยไม่ยอมรับไม่ได้ เพราะนั่นคือปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนนั้น อันจะส่งผลไปยังครอบครัวและสังคมของเขา

ดังนั้นหน้าที่ประการหนึ่งของคนในสังคมคือ เข้าใจสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุ เสนอแนะแนวทางแก้ไขได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อป้องกันดีกว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และการสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่ต้องปลูกฝังขึ้นในจิตใจของผู้คน

โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงกำหนดเป้าหมายสำคัญไว้ 5 ประการ คือ

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
3. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตบथाพ หน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัว
และสังคม
4. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ
5. ความพร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิตตนเองและชีวิต
ครอบครัวให้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย จุฒิกาวะ และสภาพสังคม

ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว

ความคิดรวบยอด

1. ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในเบื้องต้นต่อการเตรียมตัวสมาชิกให้เป็น
พลเมืองดีของชาติ
2. ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติขึ้นอยู่กับคุณภาพประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายอิทธิพลของสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อชีวิตครอบครัวพร้อมทั้ง
ยกตัวอย่างประกอบได้
2. วิเคราะห์สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัวของไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคม
และด้านการเมืองการปกครอง พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
3. อภิปรายความสัมพันธ์ของชีวิตครอบครัวที่สอดคล้องกับสภาวะทาง เศรษฐกิจ
สังคม และการเมืองการปกครองได้

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

สังคมประกอบด้วยคนหลายกลุ่มมีการติดต่อสัมพันธ์กันในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ สังคมก็จะต้องมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและตามขั้นตอนซึ่งมีผลกระทบต่อครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม

ดังพบว่าความตึงเครียดของชีวิตและการหาเลี้ยงชีพในปัจจุบัน ทำให้มนุษย์เอาตัวรอด ลืมนึกถึงความผูกพันใกล้ชิดในครอบครัว ขาดความเห็นใจคนอื่น ๆ คดีหย่าร้างมากขึ้น ทำให้ครอบครัวแตกแยก เป็นที่ยอมรับว่าการศึกษาหาทางป้องกัน จะต้องเริ่มด้วยการศึกษาความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่มีต่อครอบครัว เมื่อเข้าใจเหตุและผลของเรื่องราวต่าง ๆ ในปัจจุบัน ก็สามารถหาทางแก้ปัญหาได้ตรงจุด หรือป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เพื่อให้แต่ละคนอยู่ได้เป็นสุขและมีประสิทธิภาพ

สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัวในสังคมไทย

1. ในด้านเศรษฐกิจ

การจัดอาชีพให้แก่สมาชิกของครอบครัว ในสังคมดั้งเดิมครอบครัวต้องรับภาระในการจัดหาอาชีพให้แก่สมาชิกเต็มที่ นับตั้งแต่การฝึกฝนให้เด็กรู้จักวิธีประกอบอาชีพ เทคนิคต่าง ๆ ตลอดจนวิธีจัดการในงานอาชีพ แต่คนในสังคมปัจจุบันมีโอกาสจะเลือกประกอบอาชีพได้หลายอย่าง และอาชีพเหล่านั้นก็ให้ผลในทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ครอบครัวจึงต้องส่งสมาชิกไปฝึกฝนอาชีพในที่อื่นแทนที่จะฝึกฝนด้วยตนเอง หน่วยงานของสังคมได้ช่วยกันฝึกฝนอาชีพให้แก่สมาชิกของสังคมอย่างได้ผลดี ครอบครัวสมัยใหม่จึงไม่จำเป็นต้องรับภาระในการฝึกฝนอาชีพให้แก่สมาชิกอย่างมากมาย ถึงอย่างไรก็ตามครอบครัวก็ต้องรับผิดชอบต่อการจัดหาอาชีพและการฝึกฝนอาชีพของสมาชิกอยู่อย่างเดิม โดยต้องร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถานศึกษาของสังคมในการฝึกฝนอาชีพพอน้อย และยังคงรับภาระในการเลี้ยงดูสมาชิกที่ประกอบอาชีพไม่ได้ต่อไปอีกระยะหนึ่ง เมื่อสมาชิกช่วยตนเองได้ ความรับผิดชอบในด้านนี้จึงจะลดลงไป

2. ในด้านสังคม

การเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข และทำประโยชน์แก่ส่วนรวมได้เป็นจุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกของครอบครัว โดยเป็นที่ยอมรับว่า โรงเรียนแรกของเด็กคือบ้าน ดังนั้นครอบครัวควรให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยต่าง ๆ ในสังคมตลอดจนสร้างบรรยากาศความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวให้อบอุ่น และสอดคล้องกับสภาพสังคม

3. ในด้านการเมืองการปกครอง

บรรยากาศของการเลี้ยงดูอบรมบุตร และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกบรรดา ทำให้สอดคล้องกับกระบวนการทางการเมืองการปกครอง เพราะจุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกมิใช่ให้เขาเติบโตเพียงร่างกายเท่านั้น แต่มุ่งหมายให้เขามีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์แบบสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขในสังคมเป็นสำคัญ ดังนั้นพ่อแม่ต้องมีความรู้ความเข้าใจวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร และนำมาดัดแปลงให้เหมาะสม

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำภาพความเจริญของบ้านเมืองในสมัยก่อนกับสมัยปัจจุบันมาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียน
 - 1.1 เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลง ความคล้ายคลึงกัน และการปรับปรุงที่เกิดขึ้น
 - 1.2 วิเคราะห์สาเหตุของความเปลี่ยนแปลง ความคล้ายคลึงกัน และการปรับปรุง
2. ให้นักเรียนทุกคนเขียนบรรยายเรื่อง "ชีวิตครอบครัวของข้าพเจ้าในสภาพสังคมปัจจุบัน"
3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 - 6 คน ไปสัมภาษณ์ชีวิตครอบครัวของคนในอาชีพต่าง ๆ เช่น เกษตรกร พ่อค้าแม่ค้า นักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการต่าง ๆ กรรมการ ฯลฯ ในหัวข้อเกี่ยวกับ

3.1 สภาพชีวิตครอบครัว โดยทั่วไป

- จำนวนสมาชิก
- อาชีพ
- การศึกษา
- ฯลฯ

3.2 ปัญหาและการแก้ไขอุปสรรคของชีวิตครอบครัวให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ปัจจุบันแล้วจัดทำเป็นรายงานส่งครู ส่งตัวแทนนำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟัง

4. ครูและนักเรียน นำข้อมูลจากข้อ 2 และข้อ 3 มาอภิปรายร่วมกันเพื่อสรุปเกี่ยวกับ

4.1 ความสำคัญของการปรับตัวของสมาชิกครอบครัวให้สอดคล้องกับสภาพสังคม

4.2 บทบาทของชีวิตครอบครัวในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง

5. ให้นักเรียนเขียนบทความเรื่อง "บทบาทของสมาชิกครอบครัวต่อการสร้างความรัก ความอบอุ่นในชีวิตครอบครัว" ส่งครู ครูเลือกบทความที่มีเหตุผลดี นำมาจัดป้ายนิเทศในห้องเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส 305 ส 306 โลกของเรา
2. ภาพบ้านเมืองในสมัยก่อน และสมัยปัจจุบัน

การวัดและการประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น

- การตอบคำถาม
- การอภิปราย
- การให้ข้อเสนอแนะ
- การยกตัวอย่างเปรียบเทียบ

2. การทำงานกลุ่มที่มอบหมาย

ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ความคิดรวบยอด

1. การดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผนช่วยให้รู้จักการตัดสินใจ เลือกรับด้วยเหตุผล
2. การปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดจากการเตรียมการและยอมรับด้วยความเข้าใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. บอกภาวะการเปลี่ยนแปลงในสังคมด้านต่าง ๆ ได้
2. ระบุและทาสา เหตุของการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวได้
3. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้
4. บอกแนวทางในการที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่าง เป็นสุขท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว

ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมย่อมทำให้ครอบครัวต้องปรับปรุงตนเองให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นควรพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสถาบันครอบครัว ซึ่งอาจแบ่ง เป็นหัวข้อสำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และ

วัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ส่งผลกระทบต่อกระเทือนต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวได้ เช่น

1. จำนวนคนงานที่จะต้องว่างงานเพราะการนำเครื่องมือเครื่องจักรเข้ามาผลิตแทน
2. การแพทย์เจริญขึ้น สามารถป้องกันและรักษาโรคร้ายต่าง ๆ ได้ทำให้มนุษย์มีอายุยืนยาวขึ้น
3. มีการวางแผนชีวิตครอบครัวได้ถูกต้องขึ้น
4. มีเครื่องอุปโภค บริโภคมากทั้งปริมาณและคุณภาพทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น
5. สาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อมพัฒนาขึ้น ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่สะดวกสบายขึ้น

ฯลฯ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และวัฒนธรรม

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว ดังนี้คือ

1.1 ไม่ค่อยมีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัว มีผลต่อเรื่องทางด้านจิตใจของสมาชิก

1.2 เกิดการปลุกฝังให้นิยมในวัตถุ ยึดถือเงินเป็นใหญ่

2. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว ดังนี้คือ

2.1 ชายหญิงมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน

2.2 เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้

2.3 ในการทำนิติกรรม สมาชิกควรจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

2.4 ตามกฎหมาย ผู้ชายมีภรรยา หรือหญิงมีสามีได้เพียงคนเดียวเท่านั้น

2.5 คนมีอิสระในการเลือกที่อยู่ เลือกคู่ครอง และเลือกประกอบอาชีพ

ได้ตามความพอใจที่ไม่ผิดกฎหมาย

ฯลฯ

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อกระเทือนต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวมีมากมายหลายสาเหตุ ดังเช่น
- 3.1 จำนวนประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว จากอัตราการเกิดสูง
 - 3.2 การย้ายถิ่นของประชากรเข้าสู่เมืองใหญ่ เพื่อหารายได้ที่ดีขึ้น
 - 3.3 ปัญหาการว่างงาน อันเนื่องมาจาก การจ้างงานน้อยลง ผลผลิตคนออกมาไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน คนเลิกงาน จำนวนคนมากกว่างาน เป็นต้น
 - 3.4 การขาดการศึกษา
 - 3.5 การหย่าร้าง
- ฯลฯ
4. การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว เช่น
- 4.1 คนนิยมในวัตถุและความร่ำรวย
 - 4.2 ความเจริญทางด้านจิตใจไม่พัฒนาเท่าที่ควร
 - 4.3 มีการนันทนาการนอกบ้านมากขึ้น
 - 4.4 การอบรมสั่งสอนบุตรไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง
 - 4.5 ไม่ให้ความสำคัญกับชีวิตครอบครัว

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันที่เกี่ยวข้องกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ในสังคมมาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าวนั้น ๆ โดยให้นักเรียนเขียนคำตอบคนละ 1 แผ่น ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 อะไรคือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ
 - 1.2 ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว
 - 1.3 ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไร
 แล้วครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ
2. ครูอภิปรายซักถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหา

3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ให้หาภาพและข่าวเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคม แล้วให้ออกมารายงานให้เพื่อนในชั้นฟัง และร่วมกันวิเคราะห์ภาพและข่าวนั้น ๆ แล้วจัดทำป้ายนิเทศ
4. เชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาบรรยายให้นักเรียนฟังถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ และได้รับการแก้ไขแล้ว พร้อมทั้งให้นักเรียนทำรายงาน
- 5.พานักเรียนออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เช่น พาไปดูแหล่งชุมชนแออัด ให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ในแหล่งสลัม ไปชมศูนย์ศิลปาชีพที่บางไทร ออยุธยา หรือชมโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อนักเรียนจะได้เห็นและเข้าใจถึงวิถีทางการดำเนินชีวิตและกระบวนการทำงานและให้นักเรียนทำรายงานในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตครอบครัวที่มีผลจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ
6. ครูนำภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนไทย มาให้นักเรียนชมแล้วอภิปรายเกี่ยวกับการพัฒนาในอาชีพดังกล่าวต่อครอบครัวและสังคม
7. ให้นักเรียนเสนอแนะวิธีการที่จะดำรงชีวิตตนอย่างเป็นสุข ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในสังคม

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส 305 ส 206 โลกของเรา
2. หนังสือพิมพ์รายวัน เช่น มติชน สยามรัฐ ไทยรัฐ เดลินิวส์ เป็นต้น
3. หนังสือวารสารข่าวเศรษฐกิจรายสัปดาห์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ มติชนรายสัปดาห์
4. ภาพยนตร์สารคดีเรื่องเกี่ยวกับ
 - 4.1 การผลิตทางการเกษตรที่ครบวงจร เช่น การเลี้ยงหมู เป็ด ไก่ การทำนา เลี้ยงกุ้ง เป็นต้น จากบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด
 - 4.2 เรื่องอุตสาหกรรม หรือการส่งออกจากสมาคมอุตสาหกรรมไทย

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย การทำงานกลุ่ม สรุปและวิเคราะห์ปัญหา
2. การทำรายงาน จัดทำป้ายนิเทศ

ค. พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม

ความคิดรวบยอด

1. สถาบันครอบครัว มีลักษณะที่ไม่แน่นอนอยู่หลายประการ แต่คนในสังคมก็ได้อาศัยครอบครัว เป็นที่ยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตมาตลอด
2. การเรียนรู้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายในครอบครัว จะทำให้เข้าใจหลักการ และวิธีการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวได้เป็นอย่างดี
3. ปัญหาครอบครัว เป็นปัญหาของสังคมที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของคนในสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะและสภาพปัญหาครอบครัวในสังคมปัจจุบันได้
2. ยกตัวอย่างประกอบให้เห็นถึงครอบครัวที่มีคุณภาพและครอบครัวไม่มีคุณภาพได้
3. อธิบายถึงความรับผิดชอบของสังคมต่อปัญหาครอบครัวได้

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยสภาพโดยทั่วไปของปัญหาประชากร

เมื่อสถาบันครอบครัวมีอุปสรรคในการดำเนินกิจการหลายอย่าง สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งย่อมทำให้สถาบันครอบครัวได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก ครอบครัวจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ในระยะที่ครอบครัวต้องปรับตัวนี้ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย อาจนำไปสู่ปัญหาครอบครัวได้

ปัญหาครอบครัว

1. ลักษณะและสภาพของปัญหา

ปัญหาครอบครัวจัดเป็นปัญหาซึ่งเกิดจากความไม่เป็นระเบียบของสังคม จากการที่สมาชิกในครอบครัวไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูมาที่แตกต่างกัน ค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันระหว่างสามีกับภรรยา ความไม่รู้จักจิตใจ ไม่เห็นอกเห็นใจ รวมทั้งปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่บีบรัดตัว ด้วยเหตุนี้จึงเกิดผลสืบต่อมา คือ ความคับข้องใจการทะเลาะกัน การแตกแยกหย่าร้าง และมีผลสืบต่อเนื่องไปถึงหน้าที่ของครอบครัว ทำให้ครอบครัวไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ เช่น การให้ความรัก ความอบอุ่นแก่บุตร สถานภาพทางเศรษฐกิจ การเป็นตัวอย่างที่ดี และการอบรมให้สมาชิกได้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคมที่ติดตามที่สังคมยึดถือและปฏิบัติอยู่

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับข่าวการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน แล้วร่วมกันอภิปรายผลกระทบต่องานสังคม

2. ครูให้นักเรียนรวบรวมภาพ หรือข่าวเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว แล้วให้นักเรียนอภิปรายถึงความรุนแรง ผลเสียที่ตามมา

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ค้นคว้าเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมที่มีต่อการเสริมสร้างคุณภาพของครอบครัว

แหล่งค้นคว้าได้แก่

3.1 หน่วยงานของราชการ เอกชน

3.2 บทความเผยแพร่

แล้วจัดทำเป็นรายงานและป้ายนิเทศ เพื่อเผยแพร่ความคิด

4. ให้นักเรียนอาสาสมัครเพื่อจัดการอภิปรายเกี่ยวกับ "ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ ในความคิดของข้าพเจ้า"

5. ให้นักเรียนเขียนบทความ "ปัญหาครอบครัวคือปัญหาที่รับผิดชอบร่วมกันของคนในสังคมหรือไม่"

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส 306
2. ข่าวการทำผิดของเด็กและเยาวชน
3. งานวิจัยแสดงถึงสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

การวัดการประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การสนทนาร่วมกัน การอภิปราย การเขียนบทความ
2. ประเมินผลจากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม และงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล

ง. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวให้ดีมีคุณภาพ

ความคิดรวบยอด

1. ครอบครัวที่ขาดความผูกพันรักใคร่ต่อกัน ชีวิตในสังคมจะแตกแยกตามไปด้วย
2. ความรับผิดชอบในบทบาทของสมาชิกในครอบครัว เป็นผลให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข
3. วิเคราะห์สภาพครอบครัวของตน เพื่อป้องกันปัญหาครอบครัวได้

เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยปัญหาประชากรและคุณภาพชีวิต

1. สาเหตุของปัญหาครอบครัว
 - 1.1 ความตึงเครียดในครอบครัว หมายถึง ความไม่พึงพอใจกันระหว่างสามีกับภรรยา ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้
 - 1.1.1 ค่านิยม ความเชื่อ ความต้องการ พื้นฐานการได้รับการอบรมปลูกฝังมาไม่เหมือนกัน

1.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะยากจน เงินไม่พอใช้จ่าย

1.1.3 การขัดกันของความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้อง

1.1.4 ความเท่าเทียมกันของฝ่ายชายและฝ่ายหญิง

1.1.5 ความผิดหวังในแต่ละฝ่าย

1.2 การขัดกันในครอบครัว

1.2.1 การขัดกันโดยทางส่วนตัว ด้านบุคลิกภาพ ค่านิยมต่างกัน

1.2.1.1 ด้านอารมณ์

1.2.1.2 แบบของความประพฤติของคู่สมรส

1.2.1.3 บทบาทที่ผิดกัน

1.2.2 การขัดกันทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

1.2.2.1 การขัดกันด้านวัฒนธรรม

1.2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

1.2.2.3 การขัดกันในเรื่องอาชีพ

ฯลฯ

1.3 การหย่าร้าง เนื่องมาจากสาเหตุ

1.3.1 ความมีอิสระ เสรีภาพทัดเทียมกันระหว่างหญิงกับชาย

1.3.2 สภาพของสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป

1.3.3 มาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น

1.3.4 หญิงมีงานทำไม่ต้องพึ่งสามีในทาง เศรษฐกิจ

1.3.5 ความคิดในเรื่องการหย่าร้างมีมากกว่าแต่ก่อน

2. ผลของปัญหาครอบครัว

ผลเสียที่อาจเกิดจากปัญหาครอบครัวมีดังนี้

1. ทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดพฤติกรรม เบี่ยงเบน

2. สมาชิกในครอบครัวขาดความมั่นคงทางจิตใจ เกิดความหวาดกลัว ฯลฯ

3. ก่อเกิดปัญหาวัยรุ่น

4. ปัญหาทางเศรษฐกิจ

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและเยาวชนมาฉายให้นักเรียนชม แล้วอภิปรายถึงเนื้อหาสาระและข้อคิดที่ได้จากการชม
 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 - 6 คน แจกหนังสือพิมพ์รายวันซึ่งครูเลือกแล้วว่ามีการเสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว โดยแต่ละกลุ่มจัดการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อหาคำตอบต่อไปนี้
 - 2.1 เป็นปัญหาครอบครัวในด้านใด
 - 2.2 สาเหตุของปัญหา
 - 2.3 ผลของปัญหา
 - 2.4 เสนอแนะแนวทางคลี่คลายปัญหาที่ดีกว่านั้น
 - 2.5 เสนอแนะแนวทางป้องกันปัญหา
- แล้วแต่ละกลุ่มจัดทำเป็นป้ายนิเทศ หรือนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นประกอบ และสรุปในแต่ละปัญหา
3. เชิญวิทยากร เช่น จิตแพทย์ หรือ ครูแนะแนว มาบรรยายทางวิชาการ ประกอบการเรียนเรื่อง "ผลของปัญหาครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคม" แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
 4. ให้นักเรียนแต่ละคนรวบรวมปัญหาครอบครัวจากการเสนอทางสื่อสารมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน วิทยุ โทรทัศน์ มาคนละ 2 - 3 ปัญหา พร้อมวิเคราะห์ตามแนวทางในข้อ 1
 5. ให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาสืบเนื่องจากปัญหาครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคม พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ครูให้ข้อมูลเพิ่มเติม
 6. ให้นักเรียนวิเคราะห์สภาพครอบครัวของตน เพื่อเสนอแนะแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว พร้อมชี้แจงเหตุผลประกอบ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส 306
2. ภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชน จากศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา

3. สถิติแสดงจำนวนการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน พร้อมงานวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด

4. หนังสือพิมพ์รายวัน เช่น เดลินิวส์ ไทยรัฐ บ้านเมือง ฯลฯ

การวัดและการประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การตอบคำถาม การอภิปราย การวิเคราะห์และยกตัวอย่างเปรียบเทียบ

2. ประเมินผลจากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม และงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล

จ. มีความพร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวได้
ถูกต้อง เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ

ความคิดรวบยอด

1. ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการตั้งครอบครัวที่ดี ด้วยการเลือกคู่ครองที่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีการปรับตัวเข้าหากัน และร่วมมือกันป้องกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิต

2. การป้องกันปัญหาครอบครัว เป็นเรื่องที่ต้องตระหนักและรับผิดชอบร่วมกันของสมาชิกครอบครัว และสังคม

3. การรู้จักตนเอง พิจารณาตนเองและสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางกำหนดชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัว

4. การสร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว จุดเริ่มต้นอยู่ที่สมาชิกทุกคนหาวิธีปรับปรุงคนให้ดีขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายแนวทางในการป้องกันปัญหาชีวิตครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้
2. อธิบายวิธีการแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้

3. วิเคราะห์ความสำคัญของความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวคนได้
4. บอกได้ถึงแนวทางในการสร้างชีวิตคนให้มีคุณภาพ
5. เสนอแนะวิธีการสร้างความสุขในชีวิตครอบครัวได้

เนื่อทานุรณาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา

หน่วยจรรยาบรรณกับการพัฒนาประเทศ

1. วิธีการบ่งกันแก้ไขปัญหาคครอบครัว

ต้องคำนึงถึงทั้งตัวบุคคลในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

- 1.1 การเลือกคู่ครองที่ดี
- 1.2 การสร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว อาศัยหลักเหตุผล ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเชื่อใจ การรู้จักเอาใจกัน ความเข้าใจ การผ่อนหนักเป็นเบา การให้อภัยต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นต้น
- 1.3 แสดงบทบาทตามสถานภาพของคน เช่น ในฐานะหัวหน้าครอบครัว ฐานะสามี ฐานะบิดา ฐานะภรรยา ฐานะมารดา ฐานะแม่บ้าน เป็นต้น
- 1.4 ยึดมั่นในคุณธรรมสำหรับผู้ครองเรื่อง ตลอดจนขรราวาธรรม
- 1.5 ให้การศึกษาอบรมในการดำเนินชีวิตครอบครัว
- 1.6 การมองเห็นความสำคัญของครอบครัว
- 1.7 การพิจารณาปัญหาของครอบครัวร่วมกัน
- 1.8 การพักผ่อนหย่อนใจร่วมกัน

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำชีวิตประวัติของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เขาประสบความสำเร็จ
2. ให้นักเรียนแต่ละคนไปสัมภาษณ์ครอบครัวที่จัดว่ามีความสุข เพื่อจัดทำเป็นรายงานประกอบด้วย หัวข้อย่อยดังนี้

2.1 เหตุผลที่นักเรียนคิดว่าเป็นครอบครัวที่มีความสุข

2.2 แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในชีวิตครอบครัว แล้วครูนำรายงานเหล่านั้นมาสรุปให้นักเรียนเข้าใจถึงแต่ละหัวข้อย่อย

3. ให้นักเรียนเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาด้านชีวิตครอบครัวที่ครอบครัวของตนได้เคยปฏิบัติมาแล้ว แล้วครูและนักเรียนวิเคราะห์ถึงความเหมาะสม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. ให้นักเรียนบอกความสำคัญของสายสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวที่มีต่อกัน พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

5. ให้นักเรียนทุกคนเขียนแผนการในอนาคต ในหัวข้อเกี่ยวกับ

5.1 แนวทางต่อไปเมื่อจบ ม.3 แล้ว

5.2 เหตุผลชี้แจงประกอบ

แล้วครูนำมาพูดสรุปรวมเกี่ยวกับความสำคัญของแนวทางในการสร้างชีวิต ความเหมาะสมของแผนการ และแนวทางในการปรับปรุงให้เหมาะสม

6. ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์นักเรียนรุ่นพี่ หรือนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาแนวทางในชีวิต แล้วนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน ในหัวข้อเกี่ยวกับ

6.1 อดีตที่ผ่านมา มีอุปสรรคทางการเรียนหรือไม่ ถ้ามีได้แก้ไขอย่างไร

6.2 ในอนาคตวางแผนไว้อย่างไร มีวิธีการอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ

7. ให้นักเรียนทุกคนร่วมวางแผนจัดการอภิปรายในหัวข้อ "วิธีการสร้างความสุขของชีวิตครอบครัวในสังคมปัจจุบัน" โดยครูเป็นผู้ควบคุมดูแล

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส 306

2. ชีวิตประวัติบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้จากวารสาร หนังสือต่าง ๆ

การวัดการประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การตอบคำถาม การอภิปราย การยกตัวอย่างประกอบ การสรุป การวิเคราะห์

2. ประเมินผลจากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นกลุ่มและงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบประเมินผล

คำชี้แจง เมื่อท่านศึกษารายละเอียดของโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว
กับวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมา ท่านมีความคิดเห็นว่ารายละเอียด
ในแต่ละหัวข้อเหล่านั้นมีความเหมาะสมมาก-น้อยเพียงใด ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย
ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

โดยมีเกณฑ์ประเมินเป็น 3 ระดับ คือ

- 3 ความหมาย เหมาะสมมาก
- 2 ความหมาย เหมาะสมปานกลาง
- 1 ความหมาย ต้องปรับปรุง

ในกรณีที่ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็น ต้องปรับปรุง ขอความกรุณาท่านเขียน
ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

รุจี แพรอด

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<p>ก. <u>โครงสร้างโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว</u> <u>กับวิชาสังคมศึกษา สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</u></p> <p>1. ความหมายของโปรแกรม</p> <p>2. เป้าหมายของโปรแกรม</p> <p> 2.1</p> <p> 2.2</p> <p> 2.3</p> <p> 2.4</p> <p> 2.5</p> <p>3. การดำเนินการตามโปรแกรม</p> <p> 1. การเตรียมการของครู</p> <p> 1.1</p> <p> 1.2</p> <p> 1.3</p> <p> 2. ลักษณะของโปรแกรม</p> <p> 2.1 ส่วนประกอบของโปรแกรม</p> <p> 2.2 การนำเสนอเนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อ ชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</p>			
<p>ข. <u>โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชา</u> <u>สังคมศึกษา โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัว</u> <u>กับวิชาสังคมศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1</u></p> <p>บทนำ</p>			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบ ครอบครัว			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยโครงสร้างของสังคมไทย</u>			
<u>ระบบของครอบครัว</u>			
1. ความหมายของครอบครัว.....			
2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดครอบครัว.....			
3. ประเภทของครอบครัว.....			
4. ครอบครัวในวิถีชีวิตต่าง ๆ.....			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.
2.
3.
<u>การประเมินผล</u>			
1.
2.
ข. <u>ความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการเป็นสมาชิก ที่ดีของครอบครัว</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.
2.
3.

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยประชากรของประเทศไทย</u>			
<u>ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u>			
1. ลักษณะชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ.....			
2. หลักในการดำเนินชีวิตครอบครัวให้มีความสุข.....			
<u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
<u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u>			
1.			
2.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>การวัดและการประเมินผล</u>			
1.			
2.			
ค. <u>พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ ของคนที่มีความรอบคอบและสังคม</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
1. <u>หน่วยความสำคัญของการศึกษาประชากร</u>			
บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวที่พึงมีต่อ ครอบครัว.....			
2. <u>หน่วยธรรมเพื่อเดือนสติ</u>			
บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่พึงมีต่อสมาชิกใน ครอบครัว			
1. <u>หน้าที่หลัก</u>			
2. <u>หน้าที่รอง</u>			
3. <u>หน่วยความมั่นคงของชาติ</u>			
บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสังคมส่วนรวม.....			
<u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1.			
2.			
<u>โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชา สังคมศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2</u>			
บทนำ			
ก. <u>ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ พื้นฐานของระบบครอบครัว</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>การมีชีวิตที่มีคุณภาพ</u>			
1. ความหมายของชีวิตที่มีคุณภาพ			
2. องค์ประกอบของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ			
3. ความสำคัญของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ			
4. พัฒนาการของวัยรุ่นในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา			
<u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
<u>การวัดการประเมินผล</u>			
1.			
2.			
ข. <u>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็น</u> <u>สมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม</u>			
1.			
2.			
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>เนื้อหาการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวที่บูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยประชากร</u>			
<u>การวางแผนครอบครัว</u>			
1. ปัจจัยพื้นฐานของการวางแผนครอบครัว.....			
2. การวางแผนครอบครัว.....			
3. ความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนครอบครัว.....			
4. ประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว.....			
5. หลักการวางแผนครอบครัว.....			
6. วิธีการวางแผนครอบครัว และวิธีคุมกำเนิด.....			
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1.			
2.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<p>ค. <u>พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบของคนที่มีความ</u> <u>ครอบครัวและสังคม</u></p> <p><u>ความคิดรวบยอด</u></p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p><u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u></p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>6.</p> <p>7.</p> <p>8.</p> <p><u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u> <u>หน่วยบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในท้องถิ่น</u></p> <p><u>ชีวิตครอบครัวที่มีคุณภาพ</u></p> <p>1. การสร้างมนุษย์สัมพันธ์.....</p> <p>2. การเลือกคู่สมรส.....</p> <p>3. คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับชีวิตสมรส.....</p>			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1.			
2.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
ง. ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิต ครอบครัวให้ดีและมีคุณภาพ			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.
2.
3.
4.
5.
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1.
2.
3.
4.
5.
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>เนื่อหาคุณภาพการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
1. <u>หน่วยความมั่นคงของชาติ</u>			
<u>ความมั่นคงของชีวิตครอบครัว</u>			
1. การเป็นบิดามารดา.....			
2. การอบรมเลี้ยงดูบุตร.....			
2. <u>หน่วยสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย</u>			
<u>กฎหมายครอบครัว</u>			
1. ความหมายและขอบเขตของกฎหมายครอบครัว.....			
2. กฎหมายครอบครัวฉบับปัจจุบัน.....			
<u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
<u>การวัดการประเมินผล</u>			
1.			
2.			
<u>โปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 3</u>			
<u>บทนำ</u>			
ก. <u>ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของระบบครอบครัว</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม</u>			
<u>สภาพโดยทั่วไปของชีวิตครอบครัวในสังคมไทย</u>			
1. ในด้านเศรษฐกิจ.....			
2. ในด้านสังคม.....			
3. ในด้านการเมืองการปกครอง.....			
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
<u>การวัดและการประเมินผล</u>			
1.			
2.			
ข. <u>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม</u>			
<u>การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว</u>			
1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....			
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม.....			
<u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
<u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>การวัดและประเมินผล</u>			
1.			
2.			
ค. <u>พัฒนาทัศนคติที่ดีในความรับผิดชอบของคนที่ติดต่อครอบครัว และสังคม</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			
3.			
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยสภาพโดยทั่วไปของปัญหาประชากร</u>			
<u>ปัญหาครอบครัว</u>			
1. ลักษณะและสภาพปัญหา.....			
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
<u>การวัดการประเมินผล</u>			
1.			
2.			
ง. <u>ความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตตนเองและชีวิต ครอบครัวให้ดีมีคุณภาพ</u>			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษาเพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยปัญหาประชากรและคุณภาพ</u>			
1. สาเหตุของปัญหาครอบครัว			
2. ผลของปัญหาครอบครัว			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
<u>การวัดผลและการประเมินผล</u>			
1.			
2.			
จ. มีความพร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ในชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัวได้ถูกต้อง เหมาะสม กับวัย และวุฒิภาวะ			
<u>ความคิดรวบยอด</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	ต้อง ปรับปรุง
<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
<u>เนื้อหาบูรณาการการศึกษา เพื่อชีวิตครอบครัวกับวิชาสังคมศึกษา</u>			
<u>หน่วยจรรยาบรรณการพัฒนาประเทศ</u>			
1. วิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหาครอบครัว.....			
<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>			
1.			
2.			
<u>การวัดการประเมินผล</u>			
1.			
2.			

ประวัติผู้เขียน

นางสาวรุจี แพรอด จบการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์)
จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อพ.ศ. 2517 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง
อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร